

**VISAGINO SAVIVALDYBĖS
2023–2030 METŲ
STRATEGINIAM PLĖTROS PLANUI RENGTI
ATLIKTOS ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖS
PROJEKTAS**

VISAGINAS, 2022

Turinys

1. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
2. VISAGINO SAVIVALDYBĖS APLINKOS IR IŠTEKLIŲ ANALIZĖ	6
2.1. Bendroji informacija apie Visagino savivaldybę	6
2.2. Demografinė situacija	7
2.3. Ekonominė ir verslo aplinka	8
2.4. Statyba, nekilnojamojo turto rinka, gyvenamasis būstų fondas	12
2.5. Turizmas ir rekreacinė aplinka	20
2.6. Švietimas, sportas ir kultūra	24
2.7. Socialinė aplinka ir sveikatos priežiūra	34
2.8. Viešasis saugumas	39
2.9. Jaunimas, bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos.....	40
2.10. Urbanistinis planavimas	42
2.11. Transportas ir susisiekimas	44
2.12. Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas.....	51
2.13. Energetinė infrastruktūra	54
2.14. Aplinkos apsauga	60
2.15. Žemės ūkis.....	62
2.16. Viešasis valdymas	63
III. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ.....	65
IV. VISAGINO SAVIVALDYBĖS 2023–2030 M. VIZIJA IR PRIORITETAI	73

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Visagino savivaldybės 2023–2030 metų strateginis plėtros planas (SPP iki 2030 m.) – ilgos trukmės strateginio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į valstybės ilgos trukmės planavimo dokumentus ir aplinkos analizės išvadas, suformuota Visagino savivaldybės vizija, strateginiai tikslai, uždaviniai, galimos įgyvendinimo priemonės, siekiami rezultatai ir preliminarus lėšų poreikis. Baigiantis 2016–2022 m. laikotarpiu SPP, Visagino savivaldybės administracija inicijavo naujojo laikotarpio, apimančio 2023–2030 m., strateginio plėtros plano parengimą. Šis dokumentas apima Visagino savivaldybės raidos strateginio planavimo nuostatų įgyvendinimą 2023–2030 m.

SPP iki 2030 m. rengimo tikslas – apibrėžti reikšmingus Visagino savivaldybės vystymo veiksmus ir darbus, kurie:

- turėtų būti suplanuoti ir įgyvendinti 2023–2030 m.;
- būtų pagrįsti ekonominiu ir sociokultūriniu aspektais;
- būtų išdiskutuoti su vietos bendruomene, socialiniais partneriais ir kitomis suinteresuotomis šalimis;

Planuojami veiksmai taip pat apibrėžiami:

- identifikavus aktualių strateginio planavimo dokumentų nuostatas (Visagino savivaldybėje, Ignalinos AE regione, Utenos regione, Lietuvoje, Baltijos jūros regione);
- atskleidus miesto (ir regiono) vystymosi tendencijas;
- įvertinus įvykdytus ir neįvykdytus ankstesniojo laikotarpio veiksmus.

Vėliau SPP nuostatomis nuosekliai vadovaujamesi, rengiant kitus savivaldybės strateginio planavimo dokumentus – strateginius veiklos planus, metinius veiklos planus ir kt. (kaip tai numatoma Visagino savivaldybės strateginio planavimo tvarkos apraše).

SPP iki 2030 m. yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji Visagino savivaldybės plėtros strategija: plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės strategijai įgyvendinti bei pagrindiniai investiciniai (pažangos) projektai.

Rengiant SPP iki 2030 m., vadovautasi:

Lietuvos Respublikos strateginio planavimo dokumentais:	Valstybės pažangos strategija 20301 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planu2 Europos Sąjungos paramos Lietuvai 2021-2027 m. programa Lietuvos Respublikos bendruoju planu. Lietuva 20303
Galiojančiais savivaldybės strateginio planavimo dokumentais ir strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimo vertinimu:	Visagino savivaldybės 2020-2030 metų ekonominės plėtros gairėmis Visagino savivaldybės 2016–2022 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitomis Visagino savivaldybės 2022–2024 metų strateginiu veiklos planu Visagino savivaldybės darnaus judumo planu Visagino savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planu iki 2021- 2030
Kitais dokumentais:	Visagino savivaldybės bendruoju planu Ignalinos AE regiono plėtros koncepcija Strateginio planavimo metodika Regionų plėtros planų rengimo metodika Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymu Dviračių takų įrengimo Visagino savivaldybės teritorijoje specialusis planu Didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo Visagino mieste specialusis planu Visagino savivaldybės vandens tiekimo, nuotekų ir lietaus kanalizacijos tvarkymo infrastruktūros specialiojo planu Visagino savivaldybės šilumos ir dujų ūkių (infrastruktūros plėtros) specialusis planu <i>Detaliais planais:</i> ⁴ Individualių gyvenamųjų kvartalų (sklypų) Visagino mieste detaliuoju planu Visagino miesto teritorijos šalia Vilties gatvės detaliuoju planu Visagino miesto sveikatingumo ir laisvalaikio komplekso detaliuoju planu Visagino miesto Visagino alėjos (nuo Taikos pr. ir Kosmoso g. sankryžos iki Partizanų g.) detaliuoju planu Visagino miesto poilsio ir pramogų centro detaliuoju planu Visagino miesto paplūdimio II mikrorajone detaliuoju planu Visagino miesto teritorijos šalia Draugystės g. detaliuoju planu Kultūros namų „Banga“ komplekso Visagine detaliuoju planu

Prieš pradėdant rengti SPP iki 2030 m., buvo Visagino savivaldybės tarybos sprendimu buvo sudaryta Strateginės plėtros taryba, sudarytos ir Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintos darbo grupės Visagino savivaldybės 2023–2030 metų strateginio plėtros plano projektui parengti (Socialinės aplinkos, švietimo, kultūros, sporto, jaunimo ir nevyriausybinų organizacijų, bendruomeniškumo sričių, Ekonominės plėtros, Komunalinio ūkio, aplinkosaugos, energetikos, vandentvarkos, gyvenamojo ir socialinio būsto, viešojo saugumo analizei atlikti ir Visagino savivaldybės 2023–2030 metų strateginio plėtros plano projektui rengti).

¹ https://e-seimas.lrs.lt/rs/lasupplement/TAP/TAIS.423800/45a6c4cce8a3835f3c3f3b4625587aff/format/ISO_PDF/

² <https://lr.lt/lt/aktuali-informacija/xvii-vyriausybe/strateginis-valdymas/2021-2030-m-nacionalinis-pazangos-planas>

³ <https://www.bendrasisplanas.lt/>

⁴ <https://www.visaginas.lt/teritoriju-planavimas-ir-statyba/detaliuju-planu-informacija/324>

I etapo „Aplinkos analizė“ metu buvo atlikta aplinkos ir išteklių analizė, gyventojai kviečiami teikti pasiūlymus, taip pat vyko sutelktos (focus) grupės diskusijos su skirtingų miesto dalių bendruomenių atstovais. Tyrimų rezultatai buvo aptarti Visagino SPP darbo grupių ir SPT susitikimuose.

II etapo „Strategija“ metu suformuota SPP koncepcija – apibrėžta vizija, jos įgyvendinimo vertinimo kriterijai, identifikuoti miesto vystymo ir plėtros prioritetai, strateginiai tikslai ir uždaviniai.

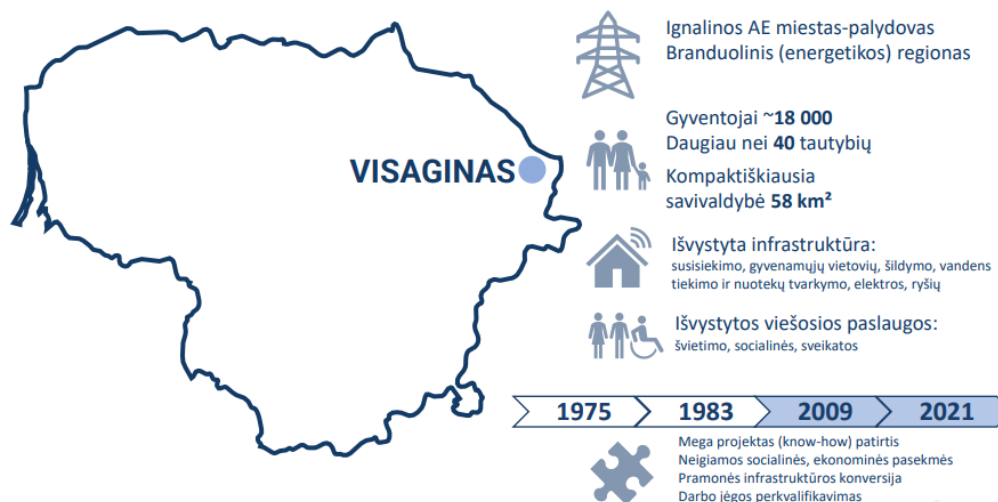
III etapo „Stebėsena“ metu detalizuoti „Strategijos“ veiksmai – priemonės ir jų įgyvendinimo vertinimo kriterijai (rodikliai).

Visagino savivaldybės 2023–2030 m. strateginis plėtros planas skirtas Visagino savivaldybės politikams, Visagino savivaldybės administracijai, Visagino savivaldybės įstaigoms bei įmonėms, investuotojams, verslo, kultūros ir vietos bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

2. VISAGINO SAVIVALDYBĖS APLINKOS IR IŠTEKLIŲ ANALIZĖ

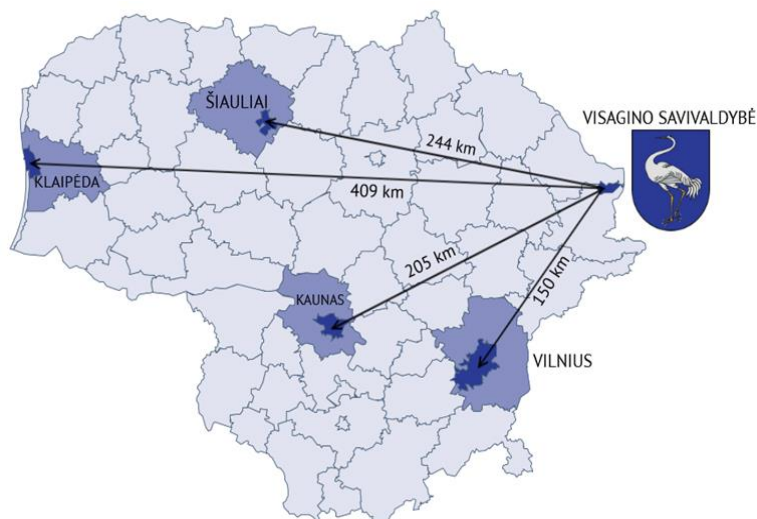
2.1. Bendroji informacija apie Visagino savivaldybę

Visaginas – jauniausias Lietuvos miestas, savo istoriją skaičiuojantis nuo 1975 m. ir labiausiai žinomas dėl netoli esančios Ignalinos atominės jėgainės, pradėtos statyti 1978 m..

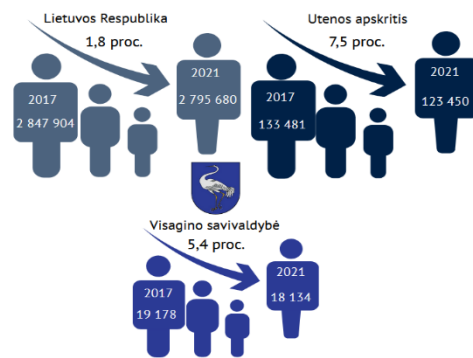
1 pav. Bendra informacija apie Visaginą

Geografinė padėtis. Visaginas – vienas iš labiausiai į Lietuvos rytus nutolusių miestų, esantis Utenos apskrities teritorijoje, tai Visagino savivaldybės centras. Atstumai iki didesnių miestų: Vilnius – 150 km, Kaunas – 205 km, Klaipėda – 409 km, Šiauliai – 244 km, Panevėžys – 166 km, Utena – 69 km, Ignalina – 45 km. Visagino savivaldybės plotas yra 5 807,83 km². Visagino savivaldybė ribojasi su Latvijos ir Baltarusijos sienomis.

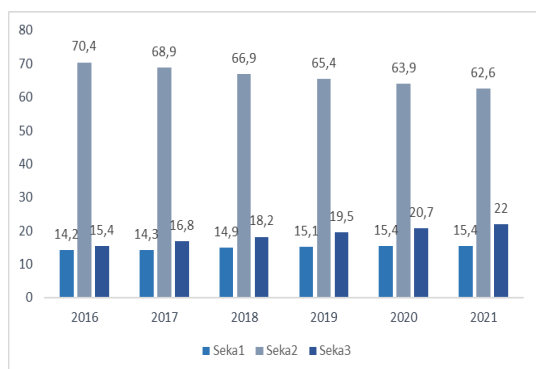
2 pav. Atstumai tarp Visagino ir didžiųjų Lietuvos miestų

2.2. Demografinė situacija. Lietuvos Respublikos statistikos departamento (toliau – LRSD) duomenimis, analizuojant 2016-2021 m. laikotarpį gyventojų skaičius Lietuvos Respublikoje, Utenos apskrityje ir Visagino savivaldybėje iki 2021 m. mažėjo. Tačiau remiantis išankstiniais LRSD duomenimis matyti, kad gyventojų skaičius Visagino savivaldybėje pradeda stabilizuotis ir 2022 m. pradžioje jau buvo 19260 gyventojų.

3 pav. Gyventojų skaičius

2021 m. pradžioje Visagino savivaldybėje gyveno 2793 gyventojai iki 14 metų, kurie sudarė 15,4 proc. visų miesto gyventojų ir lyginat su 2016 m. pradžios duomenimis šis skaičius padidėjo 1,2 proc. Didžiausią dalį 11 351 gyventojų sudarė 15-64 metų amžiaus gyventojai – 62,6 proc. visų miesto gyventojų. Tai yra 7,8 proc. daugiau nei 2016 m. pradžioje. 65 ir vyresnių amžiaus gyventojų skaičius lyginant su 2016 m. pradžios duomenimis augo 6,6 proc. ir buvo 3990 gyventojų.

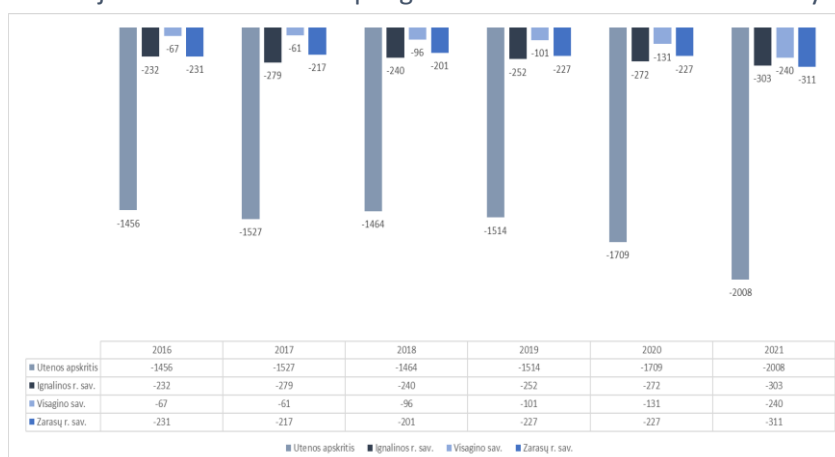

4 pav. Nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra 2016-2021 m. laikotarpyje, proc.

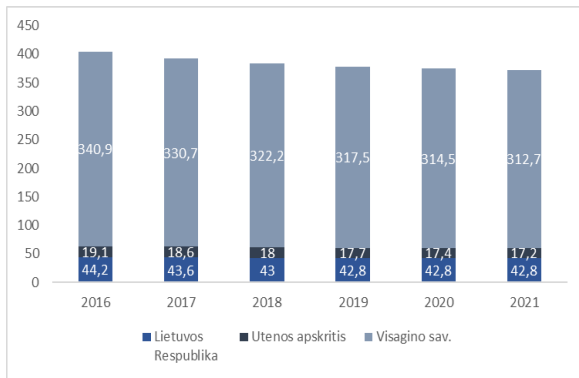
Visagino savivaldybėje, kaip ir daugelyje kitų Lietuvos miestų, pastebimos populiacijos senėjimo tendencijos. 2021 m. pradžioje medianinis (vidutinis) gyventojų amžius (gyventojų amžiaus reikšmė, kuri atitinka gyventojų variacinės eilutės vidurinę reikšmę, t. y. dalija gyventojus į dvi vienodas dalis taip, kad pusė jų yra jaunesni nei medianinio amžiaus, kita pusė – vyresni) siekė 53 metus. Tai yra 9 metais daugiau nei vidutiniškai šalyje, bei 2 metais daugiau nei Utenos apskrityje. Lyginant su kaimyninėmis Zarasų ir Ignalinos savivaldybėmis skirtumas taip pat nebuvo didelis bei skyrėsi keletą metų.

Visagino savivaldybės demografinis senatvės koeficientas (pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) 2021 m. pradžioje siekė 143 (šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus teko 143 šešiasdešimtys metų ir vyresnių asmenų), šalyje – 11 asmenų mažiau, Utenos apskrityje šis rodiklis siekė 207, kaimyninėse Zarasų (207) ir Ignalinos (261) šis rodiklis taip pat buvo didesnis. Per analizuojamą laikotarpį Visagino miestas iš jauniausio miesto tapo greičiausiai senstančiu miestu. Vyrų demografinės senatvės koeficientas (106) beveik du kartus mažesnis nei moterų (182).

Gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus pokyčiai turi įtakos natūraliai gyventojų kaitai, kuri šalyje ir 2016–2021 m. laikotarpiu Visagino savivaldybėje buvo neigiama. Lyginant su kaimyninėmis Zarasų ir Ignalinos savivaldybėmis natūrali gyventojų kaita Visagino savivaldybėje didėjo.

5 pav. Natūrali gyventojų kaita 2016-2021 m.

6 pav. Gyventojų tankis 2016-2021 m. laikotarpyje

Gyventojų tankis Visagino savivaldybėje atitinka didmiesčiuose gyvenančių gyventojų tankį ir lenkia kitus Lietuvos miestus. Tačiau analizuojant 2016-2021 m. laikotarpį matyti, kad Visagino savivaldybė yra viena tarp sparčiausiai retėjančių savivaldybių (-28,2) po Panevėžio (-128,8) ir Alytaus (-89,7) miestų. Gyventojų tankis 2021 m. Visagino savivaldybėje buvo 312,7 gyv./kv. km. ir stipriai lenkė bendrą Lietuvos ir Utenos apskrities vidurkį.

LRSD duomenimis pagal 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatus didžiausią Visagino savivaldybės gyventojų dalį (48 proc.) sudarė rusai, 20 proc. lietuviai, likusią dalį sudaro lenkai, baltarusiai, ukrainiečiai ir kitų tautybių asmenys.

Nors per pastaruosius penkerius metus (išskyrus 2020) išvykstančiųjų iš Visagino buvo daugiau, nei atvykstančiųjų, neto migracijos rodiklis gerėja – miestas neteko daugiau nei trigubai mažiau žmonių.

Visgi vertinant bendrus rezultatus matyti, jog Visagino savivaldybės neto migracijos rodiklis daro įtaką Utenos apskrities duomenims – pvz., 2021 metais Utenos apskrities neto migraciją sudarė 267 asmenys, o Visagino šis rodiklis, kuris yra sudėtinė Utenos apskrities rodiklio dalis, sudarė beveik pusę (133).

1 lentelė. Neto migracijos rodikliai 2016-2021 m. laikotarpyje

*išankstiniai duomenis

	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Lietuvos Respublika	-30171	-27557	-3292	10794	19993	7544
Utenos apskritis	-27557	-2315	-1146	-552	229	-267
Ignalinos r. sav.	-111	-247	-258	-186	-27	-31
Visagino sav.	-443	-431	-176	-70	22	-133
Zarasų r. sav.	-140	-284	-193	-132	-50	-52

Iš Visagino savivaldybės vis dar išvyksta daugiau gyventojų į kitas savivaldybes, nors keletą metų šis rodiklis buvo palankesnis savivaldybei. Atvykstančiųjų į savivaldybę šalies viduje skaičius kartu su Panevėžio miestu yra mažiausias Lietuvoje.

Siekiant gerinti populiacijos augimą Visagino savivaldybėje, būtina ieškoti priemonių, kurios skatintų visaginiečius likti gyventi mieste, o emigrantus – sugrįžti bei pritraukti naujakurius.

2.3. Ekonominė ir verslo aplinka

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano iki 2030 m. konkretizuotus sprendinius Visagino savivaldybė pakliūva į Urbanistinių centrų ekonominės veiklos prioritetą, kuriame gali būti vystoma pramonė ir gamyba. Visagino savivaldybė numatoma, kaip A kategorijos lokalinis centras (plėtojamojo tipo), kuriame gali būti plėtojamos Pramonės ir gamybos ekonominės veiklos.

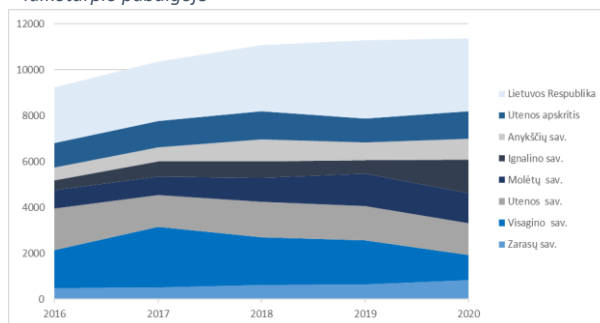
Materialinės investicijos. Tai išlaidos skirtos ilgalaikiam materialiajam turtui, kuris bus naudojamas ilgiau nei vienus metus, įsigyti, sukurti ir esamam materialiajam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti). Remiantis Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengta Lietuvos ekonomikos apžvalga COVID-19 viruso krizės sukeltas šokas lėmė materialinių investicijų mažėjimą –2020 m. II ketv. materialinės investicijos šalyje smuko 18,3 procento. Per pirmąjį 2020 m. pusmetį materialinės investicijos krito vidutiniškai 8,6 procento. Lyginant Utenos regiono savivaldybes Visagino savivaldybė materialinių investicijų tenkančių vienam gyventojui skaičiumi lenkė tik Zarasų ir Anykščių rajonų savivaldybes. 2020 m. laikotarpio pabaigoje materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui sudarė 1 116 EUR, ir žymiai atsiliko nuo Lietuvos Respublikos vidurkio.

2 lentelė. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje

	2016	2017	2017	2018	2019	2020
Lietuvos Respublika	2404	2587	2587	2883	3414	3171
Utenos apskritis	1086	1147	1147	1233	1026	1186
Anykščių sav.	542	600	600	955	774	924
Ignalino sav.	438	666	666	704	605	1457
Molėtų	801	817	817	1059	1403	1319
Utenos	1810	1371	1371	1542	1502	1362
Visagino	1648	2649	2649	2083	1917	1116
Zarasų	489	510	510	609	633	817

7 pav. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje

Tiesioginės užsienio investicijos. Lietuvos banko ir Lietuvos statistikos departamento skelbiami išankstiniai 2021 m. trečiojo ketvirčio tiesioginių investicijų (TI) duomenis rodo, kad tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srautas Lietuvoje 2021 m. trečiąjį ketvirtį buvo teigiamas ir sudarė 146,5 mln. Eur. Pagal ekonominės veiklos rūšis išsiskyrė investicijų padidėjimas didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veiklos įmonėse (177,1 mln. Eur). Taip pat didėjo TUI srautas į finansinės ir draudimo veiklos įmones (72,8 mln. Eur), o investicijos į informacijos ir ryšių veiklos įmones sumažėjo (-115,2 mln. Eur)

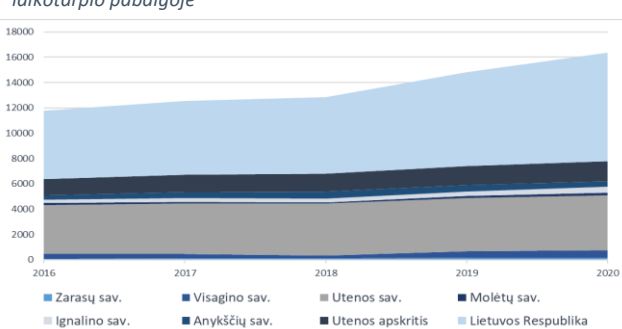
Lyginant tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių vienam gyventojui, bendrą Lietuvos Respublikos ir Utenos apskrities rodiklį matyti, kad Utenos regionas nėra patrauklus užsienio investuotojams bei stipriai atsilieka nuo bendro Lietuvos rodiklio.

2020 m. Visagino savivaldybėje tiesioginių užsienio investicijų, vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje teko 571 Eur bei Utenos apskrityje buvo antroje vietoje po Utenos rajono savivaldybės. Analizuojant 5 metų laikotarpį Visagino savivaldybėje gautų TUI, matyti, kad skaičius stipriai padidėjo. Toks TUI padidėjimas susijęs su investicinės aplinkos gerinimu Visagino savivaldybėje įgyvendinant projektą „Projekto „Apleistų / avarinių pastatų nugriovimas ir teritorijos valymas, regeneruojant buvusį karinį miestelį ir pritaikant kompleksą inovatyviai pramonei vystyti - SMART PARK įkūrimui“, kurio metu 8 ha teritorija buvo pritaikyta verslo plėtrai, bei tai įtakoją stambaus užsienio kapitalo investuotojo UAB „Intersurgical“ įsikūrimą Visagino savivaldybėje.

3 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje

	2016	2017	2017	2018	2019	2020
Lietuvos Respublika	5387	5825	5825	6070	7405	8563
Utenos apskritis	1303	1371	1371	1410	1499	1568
Anykščių sav.	320	478	478	539	500	442
Ignalino sav.	271	296	296	299	348	462
Molėtų	147	144	144	93	171	239
Utenos	3863	3970	3970	4133	4189	9 pav. V
Visagino	398	350	350	210	519	571
Zarasų	74	128	128	113	174	187

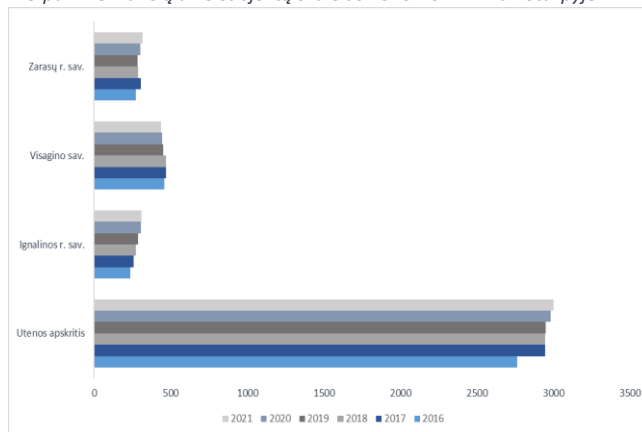
8 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje

Verslas. Naujo verslo kūrimasis ir esamo verslo plėtros galimybės labai priklauso nuo ekonominės aplinkos, kuriose veikia verslo įmonės ir asmenys, savarankiškai užsiimančys ekonomine veikla. COVID-19 viruso pandemija, ekonominių veiklų ribojimas ir didelis neapibrėžtumas lėmė ir didelį verslo neužtikrintumą dėl savo ateities 2020-2021 m. laikotarpiu. Tai stabdė naujų verslų kūrimąsi, lėmė investicinių projektų įgyvendinimo atidėjimą ir apskritai ap sunkino verslo veiklos vykdymą.

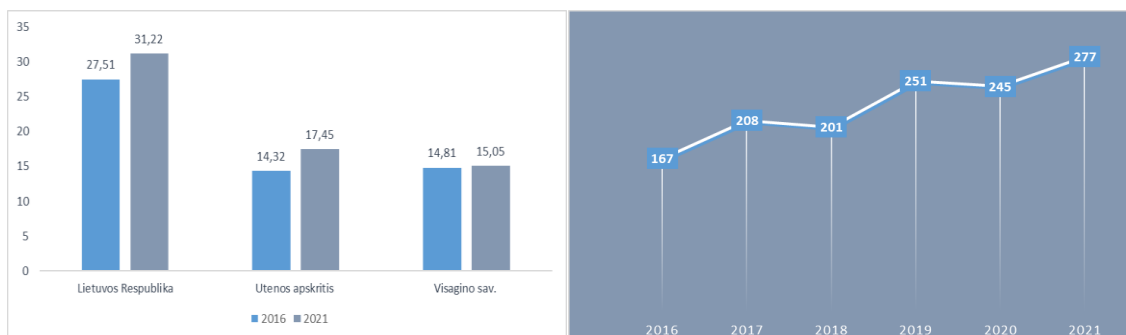
Analizuojant visą 2016-2021 m. laikotarpį Visagino savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius keitėsi nežymiai, didžiausias veikiančių ūkio subjektų augimas buvo pastebimas 2017-2018 m. laikotarpyje, tačiau 2021 m. laikotarpyje matomas veikiančių ūkio subjektų mažėjimas. Lyginant veikiančių ūkio subjektų skaičių su kaimyninėmis savivaldybėmis Visagino savivaldybėje visu analizuojamu laikotarpiu jis buvo didžiausias, tačiau atsiliko nuo bendro Utenos apskrities ir Lietuvos vidurkio. 2021 m. pradžioje Visagino savivaldybėje tūkstančiui gyventojų teko 24,09 veikiančio ūkio subjekto. Daugiausiai ūkio subjektų veikė kitoje aptarnavimo veikloje (100 vnt.), didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto veikloje (79 vnt.), statybos veikloje (43 vnt.).

9 pav. Veikiančių ūkio subjektų skaičius 2016-2021 m. laikotarpyje

Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius 2021 m. Visagino savivaldybėje buvo 273 vnt. ir buvo didžiausias tarp kaimyninių savivaldybių (Ignalinoje 213 vnt.), Zarasuose (209 vnt.). Lyginant su analizuojamo laikotarpio pradžia matyti, kad smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių skaičius mažėjo, greičiausiai dėl pirmosios COVID-19 viruso bangos ir tam tikrų ekonominių veiklų ribojimo aplinkoje. 2016–2021 metais SVV įmonių skaičius šalyje, augo sparčiau, todėl Visagino verslininkystės atsilikimas nuo šalies vidurkio vis dar išlieka gana ryškus. Tačiau lyginant su 2016 m. laikotarpiu, verslumo lygis šalyje, Utenos apskrityje bei Visagino savivaldybėje, nežiūrint 2020-2021 m. pasaulį užklupusios Covid 19 pandemijos, augo. Taip pat didėjo asmenų dirbančių su verslo

liudijimais skaičius.

10 pav. 2016-2021 m. laikotarpio verslumo lygis ir asmenų dirbančių su verslo liudijimais skaičius

Analizuojamu laikotarpiu didžiąją Visagino savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių dalį (apie 60-70 proc.) sudarė smulkios įmonės, turinčios nuo 0-4 darbuotojų, tačiau pastebimas įmonių, kuriose dirbo nuo 5-9 darbuotojų mažėjimas.

Visagino savivaldybėje taip pat veikia Ekonominės plėtros programa, kurios tikslas – gerinti verslo aplinką ir skatinti juridinių bei fizinių asmenų verslumą Visagino savivaldybėje. Prioritetu remiamos veiklos, įveiklinančios savivaldybės infrastruktūrą, sukuriant produktą (-us) ar paslaugą (-as) ir darbo vietas vietos gyventojams. Pagal priemonę finansuojamas verslo plėtros projektų įgyvendinimas, Europos Sąjungos ir kitų paramos fondų lėšomis įgyvendinamų verslo projektų dalinis finansavimas, dalinis ar visiškas palūkanų padengimas, SVV subjekto dalyvavimas verslo parodose, naujai įregistruotų įmonių pradinių steigimosi išlaidų padengimas, dalinis darbo vietų jaunimui steigimo išlaidų kompensavimas, iš dalies kompensuojamas patalpų nuomos mokestis ir iš dalies kompensuojamos darbo patalpų pagrindinės komunalinės išlaidos.

Už verslo aplinkos analizę atlikimą, investuotojų pritraukimą bei konsultacijų verslininkams ir potencialiems investuotojams teikimą bei jų pritraukimą į Visagino savivaldybę atsakinga įsteigta viešoji įstaiga Visagino ekonomikos plėtros agentūra.

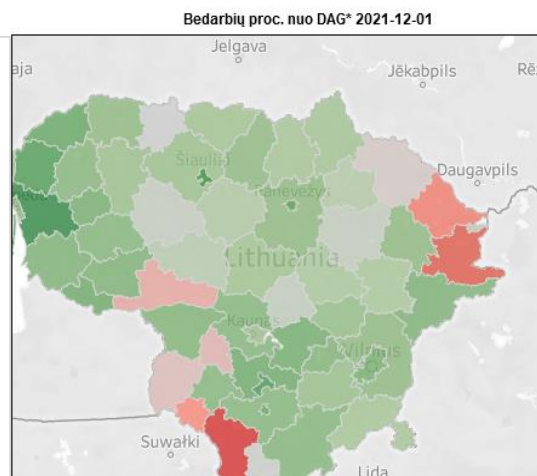
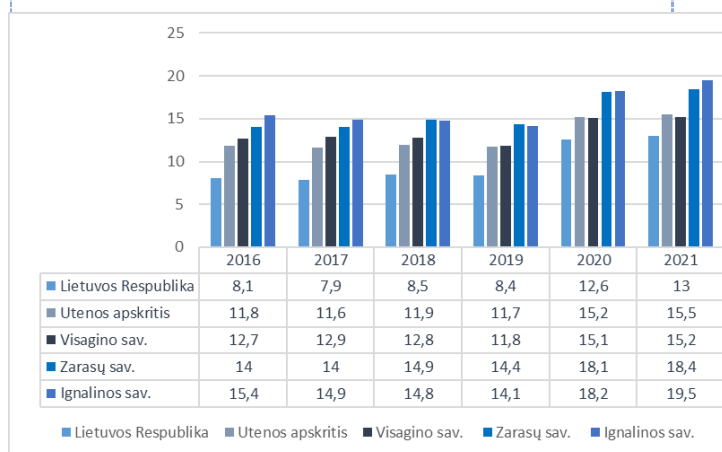
Visagino savivaldybėje veikia Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centras, rengiantis įvairių sričių aukštos kvalifikacijos specialistus. 2021–2022 mokslo metais vykdomas mokymas pagal 20 modulių pirminio ir tęstinio profesinio mokymo programų: automatinių sistemų mechatroniko, plastikų liejimo mašinų derintojo, elektriko, metalo apdirbimo staklininko, šaltkalvio, kompiuterinės įrangos derintojo, kompiuterinio projektavimo operatoriaus, žiniatinklio programuotojo, apskaitininko, slaugytojo padėjėjo, socialinio darbuotojo

padėjėjo, virėjo, vizualinės reklamos gamintojo, suvirintojo, socialinio darbuotojo padėjėjo, virėjo, plastikų liejimo įrenginių operatoriaus. Visose programose mokosi 579 mokiniai. Nuo 2014- 2015 mokslo metų centre pradėjo veikti Energetikos sektorinis praktinio mokymo centras. Jame buvo įrengtos modernios praktinio mokymo dirbtuvės: elektros instaliacijos, elektros įrenginių, elektrotechnikos ir elektronikos, valdymo sistemų, elektrohidraulikos ir elektropneumatikos, suvirinimo elektra, suvirinimo pusautomačiais, suvirinimo dujomis ir metalo apdirbimo, plastiko liejimo ir kt. Siekiant tobulinti Energetinio sektorinio praktinio mokymo centro veiklą 2021 m. gautas finansavimas pramonės 4.0 standartus atitinkančiai įrangai įsigyti t. y. - mokomajai I4.0 gamyklai, kuri pilnai atitinka pramonės 4.0 standartą, CNC tekinimo staklėms, CNC lazerinėms metalo pjovimo ir graviravimo staklėms. Šie įrenginiai ir įrengimai sukurs automatizuotą, robotizuotą ir skaitmenizuotą praktinio mokymo laboratoriją, skirtą ne tik centro mokiniams, tačiau ir aplinkinių apskričių pramonės įmonių darbuotojų kvalifikacijos kėlimui, prisitaikymui prie pramonės 4.0 sąlygų. Tikimasi, kad šios laboratorijos paslaugomis pagal specializuotas, konkrečių įmonių poreikius atitinkančias neformaliojo mokymo programas, per kalendorinius metus pasinaudos ne mažiau kaip 250 pramonės įmonių darbuotojų

2020 m. Visagino savivaldybėje buvo įkurtas bendradarbybės centras „Spiečius“. Bendradarbybės centras „Spiečius“ (angl. co-working space) – tai „Versli Lietuva“ sukurta netradicinio tipo verslo vystymosi erdvė, pritaikyta smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams, vykdančioms veiklą ne ilgiau kaip 5 metus, bendradarbiauti tarpusavyje ir plėstis. „Spiečiai“ orientuoti į skaitmeninio ir kūrybinių industrijų verslų atstovus. Šiuose centruose verslininkams yra suteikiamos nemokamos kompiuterizuotos darbo vietos su įranga, teikiamos skaitmeninio, kūrybinių industrijų vystymo, socialinio verslo konsultacijos, vykdomos praktinės mentorių sesijos, organizuojami verslo ugdymo mokymai ir įgyvendinamos kitos verslo skatinimo ir plėtros iniciatyvos. Verslo plėtros konsultacijas bendradarbybės centruose įsikūrusioms įmonėms teikia į Verslo konsultantų tinklą atrinktos įmonės ir įstaigos. Planuojama, kad bendradarbybės centras „Spiečius“ veiks nuo 2021 m. sausio mėn. iki 2026 m. gruodžio mėn.

Darbo rinka. Remiantis Lietuvos Respublikos Užimtumo tarnybos duomenimis pagrindiniai darbo rinkos iššūkiai su kuriais buvo susiduriama analizuojamu laikotarpiu kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas, pandemijos įtakoto ilgalaikio nedarbo dalis statistikos struktūroje ir vyresnio amžiaus žmonių užimtumas. 2021 m. Lietuvos darbo rinka stabilizavosi: fiksuotas nuoseklus nedarbo lygio mažėjimas. 2021 m. aukščiausias vidutinis metinis nedarbo lygis fiksuotas Lazdijų, Ignalinos ir Zarasų rajonuose, žemiausias Neringoje ir Klaipėdos rajone. Sėkmingam Visagino savivaldybės ekonominiams ir socialiniams vystymuisi, konkurencingumui ir plėtrai didelę įtaką turi darbo rinkos situacija bei jos pokyčiai.

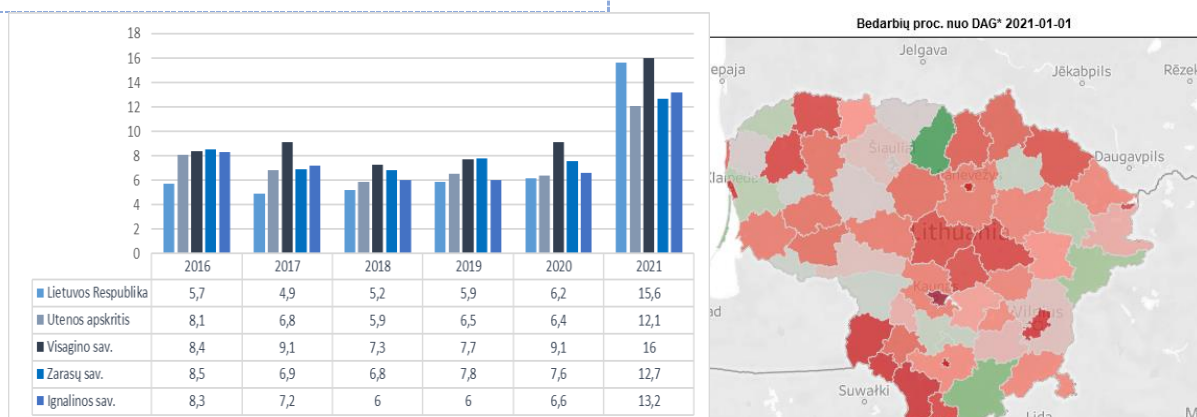
11 pav. nedarbo lygis 2016-2021 m. laikotarpyje

Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų – nedarbo lygis– 2016-2021 m. laikotarpyje šalyje, Utenos apskrityje, Visagino savivaldybėje ir kaimyninėse savivaldybėse didėjo. Nors 2019 m. nedarbo lygis buvo pradėjęs mažėti, tačiau dėl Covid 19 pandemijos 2020-2021 m. jis vėl pradėjo augti.

LR Užimtumo tarnybos duomenimis analizuojamu laikotarpiu šalyje, Utenos apskrityje ir Visagino savivaldybėje taip pat augo vidutinis metinis jaunų (16–29 m.) bedarbių proc. nuo 16–29 m. gyventojų. 2021 m. pradžioje Visagino savivaldybėje jis buvo 16 proc. ir viršijo, net Lietuvos Respublikos vidurkį.

12 pav. nedarbo lygis 2016–2021 m. laikotarpyje jaunimo tarpe (16–29 m.)

Darbo užmokestis. 2016–2021 m. laikotarpyje Visagino savivaldybėje mėnesinis bruto darbo užmokestis (toliau – DU) buvo didesnis nei Utenos apskrityje ir stipriai viršijo kaimynėse savivaldybėse gaunamą darbo užmokestį bei siekė 1345,4 Eur.

4 lentelė. Darbo užmokestis (mėnesinis) Eur

		2016	2017	2018	2019	2020
Bruto	Lietuvos Respublika	812,8	876,4	961,7	1346,7	1512,3
	Utenos apskritis	703,5	748,8	797,3	1094	151,5
	Visagino sav.	822	846,5	894,1	1213,7	1345,4
	Zarasų sav.	601,5	628,5	682,1	943,8	1047,9
	Ignalinos sav.	667,7	746,3	726,2	1001,7	1113,7

2.4. Statyba, nekilnojamojo turto rinka, gyvenamasis būstų fondas

Statyba. Statybos sektorius – vienas iš ekonomikos variklių, kurio tendencijos veikia šalies ir atskirų savivaldybių ūkio augimą, konkurencingumą, darbo rinką. Dėl savo socialinės ir ekonominės funkcijos statybos sektorius užima svarbią vietą savivaldybės ūkio sistemoje. Statyba prisideda prie užimtumo lygio didinimo ir yra ekonomikos augimą skatinantis veiksnys. Statybos padėtis didžiaja dalimi priklauso nuo į savivaldybę ateinančių investicijų – jeigu investicijų yra pakankamai daug, statybos sektorius auga bei plečiasi. Be investicijų statybos sektoriaus perspektyvos dar priklauso nuo gyventojų perkamosios galios, naujų smulkių ir vidutinių įmonių steigimo.

2020 m. Visagino savivaldybėje statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimtys siekė 16 181 tūkst. Eur ir sudarė 17,26 proc. apskrities statybos apimčių. Statybos darbų apimtys savivaldybėje lyginant su 2016 metais padidėjo 11,1 proc. Šalyje šis pokytis buvo didesnis ir yra 32,53 proc., apskrityje – 32,5 proc. Utenos apskrityje didžiausias pokytis buvo Ignalinos rajono savivaldybėje (statybos apimtys didėjo 48,93 proc.).

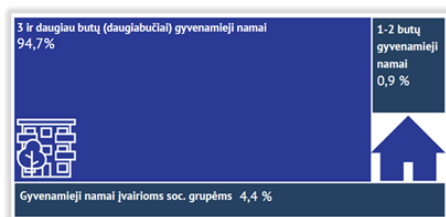
5. lentelė. Statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimtys 2016–2020 m., tūkst. Eur.

Teritorija / Metai	2016	2017	2018	2019	2020	Pokytis 2020 ir 2016 m., proc.
Lietuvos Respublika	2 278 909	2 563 712	2 999 593	3 390 534	3 377 640	+32,53
Utenos apskritis	63 267	81 572	67 473	88 874	93 731	+32,50
Anykščių r. sav.	9 234	14 117	8 166	10 307	17 218	+46,37
Ignalinos r. sav.	4 939	9 764	8 744	11 736	9 671	+48,93
Molėtų r. sav.	8 615	9 623	8 823	6 383	7 752	-11,13
Utenos r. sav.	20 582	30 206	22 492	29 541	28 629	+28,11
Visagino sav.	14 385	10 437	10 606	13 146	16 181	+11,1
Zarasų r. sav.	7 075	10 704	10 704	13 894	11 762	+39,85

Per paskutinius 5 metus Visagino savivaldybėje buvo išduota 18 leidimų pastatų statybai, iš jų 5 – gyvenamųjų pastatų statybai (2018, 2019, 2021 metais – po 1; 2020 m. – 2; jų bendras plotas ~ 1,01 tūkst. m²), 13 – negyvenamųjų pastatų statybai (2017 m. – 2, 2018 m. – 3, 2019 m. – 3, 2020 m. – 1, 2021 m. – 4; jų bendras plotas ~20,125 tūkst. m²).

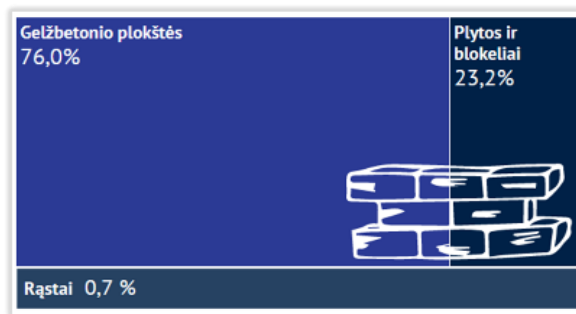
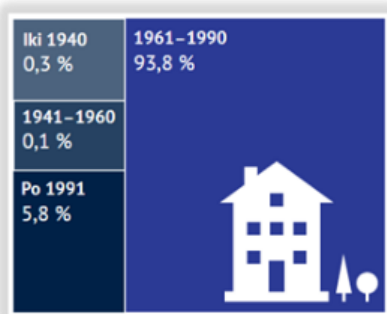

Gyvenamasis fondas. Visagino savivaldybėje 2020 metų pabaigoje gyvenamasis būstų fondas sudarė 641,2 tūkst. m² (2019 m. – 641 tūkst. m²), mieste – 590,6 tūkst. m² (2019 m. – 590,6 tūkst. m²), kaime – 50,6 tūkst. m² (2019 m. – 50,4 tūkst. m²), vienam savivaldybės gyventojui tenkantis naudingasis plotas sudarė 35,4 m² (2019 m. – 35,1 tūkst. m²). Lyginant su 2019 m. laikotarpiu vienam gyventojui tenkantis naudingas plotas Visagino savivaldybėje, kaip ir šalyje bei visoje apskrityje, didėjo. Rodiklio didėjimo tendenciją didesne dalimi lemia gyventojų skaičiaus mažėjimas nei nauja gyvenamųjų pastatų statyba.

Visagino mieste 253 daugiabučiai gyvenamieji namai, neišvystytas individualios (mažaaukštės) statybos sektorius, menkai vystoma gyvenamojo fondo statyba. Remiantis statistikos departamento duomenimis, gyvenamasis fondas (naudingasis plotas) 2020 m. pabaigoje Visagino savivaldybėje sudarė 641,2 tūkst. m², iš jų 614,2 tūkst. m² gyvenamojo fondo yra privačios nuosavybės ir 27,0 tūkst. m² – valstybės ir savivaldybių nuosavybė. Gyvenamasis

fondas (naudingasis plotas) pagal teritoriją buvo: mieste – 590,6 tūkst. m² ir kaime – 50,6 tūkst. m². Lyginant 2016-2019 m. gyvenamasis fondas (naudingasis plotas) padidėjo 1,02 proc.

Atlikus duomenų apie gyvenamųjų namų sienų medžiagas analizę nustatyta, jog gelžbetonio plokštės, kaip statybinė sienų medžiaga, vyrauja Visagino savivaldybės gyvenamuosiuose pastatuose – 76,0 proc. viso gyvenamųjų pastatų ploto. Plytos ir blokeliai, kaip statybinė sienų medžiaga, gyvenamuosiuose pastatuose sudaro – 23,3 proc. Taigi, gyvenamieji pastatai didžiąja dalimi pastatyti jų sienoms naudojant būtent šias medžiagas.

6 lentelė. Vienam gyventojui vidutiniškai tenkantis naudingasis plotas 2018–2020 m. pabaigoje, m²

Savivaldybė, apskritis	2018	2019	2020
<i>Utenos apskritis</i>	44,4	45,6	46,3
Anykščių r. sav.	48	49,5	50,4
Ignalinos r. sav.	54,1	56,2	57,4
Molėtų r. sav.	50,5	52,1	53,1
Utenos r. sav.	39,7	40,6	40,9
Visagino sav.	34,7	35,1	35,4
Zarasų r. sav.	45,8	47,3	48,3

Per 2017-2021 metus Lietuvoje pastatyti 8976 gyvenamieji pastatai, Utenos apskrityje - 104, tuo tarpu Visagine - tik vienas gyvenamasis namas.

Teritorija / Metai	2017	2018	2019	2020	2021	Iš viso pastatyta per 5 metus
Lietuvos Respublika	1729	1600	1805	2026	1816	8976
Utenos apskritis	21	24	25	20	14	104
Ankščių r. sav.	3	1	4	3	1	12
Ignalinos r. sav.	1	2	3	2	1	9
Molėtų r. sav.	5	11	8	4	4	32
Utenos r. sav.	11	9	8	8	6	42
Visagino sav.	-	-	-	-	1	1
Zarasų r. sav.	1	1	1	3	1	7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Visagino savivaldybės statinių naudotojų sąraše įrašyti 253 daugiabučiai namai, iš kurių 189 administruoja Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu paskirtas daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administratorius, o 64 daugiabučius namus administruoja patys butų savininkai, įsteigę daugiabučių namų savininkų bendrijas. Visi daugiabučiai gyvenamieji namai Visagine pastatyti pagal galiojusius iki 1993 metų statybos techninius normatyvus. Pastatai yra daugiaaukščiai, dominuoja plytų mūro ir blokų konstrukcijų namai. Kaip ir daugelyje kitų tuo pačiu metu statytų pastatų Lietuvoje, namai buvo pastatyti pagal žemus energinio efektyvumo standartus ir laikui bėgant jų būklė dėl nepakankamos techninės priežiūros vis prastėjo. Vidutinis buto plotas yra apie 59 m².

Individualių namų statyba. Vienas iš būdų situacijai pagerinti privačių gyvenamųjų namų kvartalo formavimas, suformuotų sklypų pardavimas aukciono būdu.

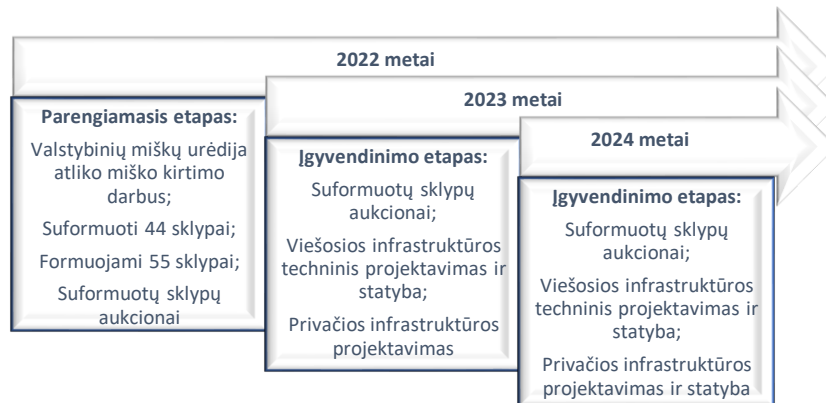

Pagal patvirtintą Individualių gyvenamųjų kvartalų (sklypų) detalų planą (patvirtinto detaliojo plano duomenys yra TPDR registracijos Nr. T00053487)⁵, Visagino mieste, suplanuotoje teritorijoje formuojama 111 naujų sklypų. Iš jų:

- 99 sklypai skirti vienbučio ir dvibučio gyvenamojo užstatymo formavimui;
- 1 sklypas – visuomeninių objektų statybai;
- 2 sklypai – komercinių objektų statybai;
- 3 sklypai – inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų statybai;
- 3 sklypai – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridoriams;
- 1 sklypas – ilgalaikio poilsio rekreacinėms teritorijoms;
- 2 sklypai – atskiriesiems želdynams.

Visagino savivaldybės administracija atlieka ir inicijuoja procedūras reikalingas detaliojo plano sprendiniams įgyvendinti. 2020 m. rugpjūčio 19 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 926 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimo Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“ pakeitimo“. Atsižvelgiant į šį nutarimą, 2020 m. rugsėjo mėn. buvo sumokėta pinigine kompensacija už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis pagal Miškų tarnybos 2020-03-05 raštu Nr. R6-407 pateiktą pažymą ir pateiktas prašymas išregistruoti kitomis naudmenomis paverčiamo miško žemės plotą iš Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro.

⁵ https://map.tpd.lt/tpdr-gis/index.jsp?reg_tpd_id=101932&action=tpdrPortal

Negyvenamųjų pastatų statyba. Baigtų statyti negyvenamųjų pastatų skaičius Utenos apskrityje rodo, kad 2017 metais visoje apskrityje buvo pastatyta 50 naujų pastatų, o 2021 metais- 23, t. y. 46 procentais mažiau nei 2017 metais. Visagino savivaldybėje šis skaičius augo. 2017 metais buvo pastatyti 3 nauji pastatai, o 2021 metais- 6, tačiau naujų negyvenamųjų pastatų Visagino savivaldybėje per penkis paskutinius metus pastatyta mažiausiai apskrityje.

8 lentelė. Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius Utenos apskrityje

Teritorija / Metai	2017	2018	2019	2020	2021	Iš viso pastatyta per 5 metus
Utenos apskritis	50	80	17	15	23	185
Anykščių r. sav.	8	8	3	2	2	23
Ignalinos r. sav.	3	6	1	3	2	15
Molėtų r. sav.	28	53	2	4	1	88
Utenos r. sav.	7	11	4	6	7	35
Visagino sav.	3	1	-	-	6	10
Zarasų r. sav.	1	1	7	-	5	14

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2020 metais užbaigta įgyvendinti Ignalinos programa. Užbaigti atnaujinti (modernizuoti) šios programos lėšomis finansuoti viešieji pastatai (mokyklos, darželiai, kultūros, gydymo paskirties pastatai). Tačiau ne visi visuomeniniai pastatai Visagino savivaldybėje atnaujinti (modernizuoti).

Statinių naudojimo priežiūra.

Visagino savivaldybės teritorijoje yra užregistruoti 35 nebaigti statyti statiniai iš jų 13 nuosavybės teise priklauso Visagino savivaldybei, o kiti fiziniams ir juridiniams asmenims, iš jų 17 gyvenamųjų pastatų, kiti statiniai yra paslaugų, komercinės, gamybinės ir sandėliavimo paskirties.

Siekiant sutvarkyti teritoriją ir panaudoti ją visuomenės reikmėms 2021 metais Visagino savivaldybės taryba nusprendė nugriauti du nebaigtus statyti 9 aukštų gyvenamuosius namus Sedulinos al. 40 ir Sedulinos al. 36, Visagine. 2021 metais nugriautas nebaigtas statyti 5 aukštų gyvenamasis namas Festivalio g. 5. Jo vietoje bus įrengta automobilių stovėjimo aikštelė. Tvarkant Visagino miesto teritorijas buvo priimti sprendimai ir griaunami nereikalingi, technologiškai nesidėvėję statiniai: 2 inžineriniai statiniai (pėsčiųjų viadukai) Parko g. 7, ūkio pastatas Tarybų g. 23, tvoros ir kiti kiemo statiniai Tarybų g. 23, Draugystės g. 12, Energetikų g. 52, Vilties g. 16.

Sudarytas statinių, kurių naudojimo priežiūra atliekama Visagino savivaldybės teritorijoje, naudotojų sąrašas. Į sąrašą įrašyti 197 statinių naudotojai. Statinių naudotojai Visagino savivaldybės teritorijoje valdo 297 ypatingus ir 322 neypatingus statinius, kuriuos turi prižiūrėti ir tinkamai tvarkyti. Visagino savivaldybės teritorijoje yra apleistų ir neprižiūrimų pastatų. Į Visagino savivaldybėje esančių patalpų ir statinių, kurie yra apleisti ir neprižiūrimi sąrašą 2021 metais įrašyti 9 statiniai, iš jų 2 Visagino mieste, kiti 7 Karlių kaime.

Šių statinių valdytojams taikomas maksimalus nekilnojamojo turto mokesčio tarifas. Ne visi neprižiūrimi statiniai yra identifikuoti. Dėl kai kurių iš jų yra išduoti statybą leidžiantys dokumentai, tačiau jų savininkai tik parengia projektą dėl statinio užbaigimo ir gauna statybą leidžiantį dokumentą, tačiau statybos neužbaigia.

Nekilnojamoji turtas potencialioms investicijoms.

Savivaldybės valdoma infrastruktūra siūloma investuojamas

11

22300 m²

Nebaigti statyti statiniai Visagino mieste ir savivaldybės teritorijoje

35

mieste 26 vnt.
už miesto 9 vnt.

Privačių subjektų valdomų statinių Visagino savivaldybės teritorijoje, kurie yra nenaudojami ir neprižiūrimi arba apleisti

11

mieste 2 vnt.
už miesto 9 vnt.

Didelė problema Visagino savivaldybėje yra bendrabučiai. Savivaldybė nuosavybės teise 4 bendrabučiuose valdo 167 turto vienetus. Dalis bendrabučių kambarių yra tušti, apleisti, jų negalima išnuomoti, nes jie netinkami gyventi. Bendrabučiuose kambarių nuomos terminas yra terminuotas, kambariai nuomojami ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui, todėl pastoviai reikia sekti sutartyse numatytą nuomos termino pasibaigimą. Kaip taisyklė, bendrabučiuose dažniausiai gyvena socialinių įgūdžių stokojantys asmenys. Jie turi nuomos mokesčio skolų bei skolų už komunalines paslaugas, laiku nesikreipia dėl sutartyje numatyto termino pratęsimo. Sudėtingas šių asmenų išskeldinimo procesas dėl nuomos sutartyje prisiimtų įsipareigojimų pažeidimo, nes jų nėra kur iškelti. 2022-01-01 skolos už nuomą bendrabučiuose buvo 42 027,56 Eur. (bendrabučiai: Festivalio g. 1, 3, Kosmoso g. 28, 30).

Pastatų – bendrabučių, esančių Festivalio g. 6, 8, Visagine, ekspertizę. Joje konstatuota, kad šie pastatai turi avarinės būklės požymių: pastatų cokolinės dalies pažeidimai, plokščių ir tarplokštinių sandūrų pažeidimai, abiejų namų langai ir durys yra ankstesnės gamybos, todėl neatitinka šiuolaikinių šilumosaugos reikalavimų; dėl medinių elementų deformacijų pastebimi plyšiai, stogų pratekėjimo požymiai, galinių sienų raudonų apdailinių plytų mūro pažeidimai (vietomis ištrupėjimo gylis viršija apibrėžtą

statybos reglamentuose), pastatų inžinerinės sistemos seno tipo, matomos aprūdijusios vamzdžių dalys, šildymo magistralinių vamzdinių apšiltinimas pažeistas, yra ir kanalizacijos ketinių vamzdžių įtrūkimų, pratekėjimų, didesnė dalis pastatų patalpų išsikėlus gyventojams nenaudojama, jos visiškai apleistos, pažeista jų apdaila, pastebėti vidinių konstrukcijų pažeidimai, kurie sukelia avarinę pastato būklę, laiptinių būklė prasta – trūksta turėklų elementų, neužtikrinama jų saugi eksploatacija. Ekspertizės išvadose atsižvelgus į tai, kad nenaudojamų butų plotas sudaro nuo 30 iki 50 %, konstatuota, kad tolesnė pastatų eksploatacija netikslinga. Tai grindžiama tuo, kad būtinas nenaudojamų patalpų šilumos nuostolių dotavimas, kas ekonomiškai nenaudinga, mokestis už viso namo šildymą eksploatuojantiems butus pastato gyventojams nepriimtinas (dėl prastų sienų ir plokščių sandūrų pažeidimų). Būtinai strateginiai sprendimai šio kvartalo modernizavimui ir atnaujinimui.

9 lentelė. Socialinis ir savivaldybės būstas

2017-2021 m. I pusm. laikotarpiu savivaldybė valdė savivaldybės būsto										
	Socialinis būstas					Savivaldybės būstas				
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Iš viso:	182	187	196	222	222	426	386	363	330	322
Išnuomota:	24	22	17	31	4	12	7	1	2	3

Per laikotarpį nuo 2017 metų iki 2021 metų Visagino savivaldybės socialinio būsto fondas padidėjo 40 butų. 25 butai įrengti pertvarkius bendrabučio tipo kambarius į butus Kosmoso g. 28. Savivaldybės būsto fondas sumažėjo 104 butais. Nuomininkai pragyvenę savivaldybės būstuose 5 ir daugiau metų turi teisę butus

nusipirkti rinkos kainomis, todėl savivaldybės butų fondas sumažėjo, pardavus nuomininkams butus arba atsilaivinusius butus perkėlus į socialinio būsto fondą.

Visagino savivaldybei nuosavybės teise 2022-01-01 priklausė 155 butai (be bendrabučių), kurie neturi socialinio būsto statuso. Per 3 metus (2019-2021) 29 butai parduoti nuomininkams, kurie pragyveno savivaldybės butuose 5 ir daugiau metų.

2020 metais Asmenų ir šeimų turinčių teisę paramą būstui išsinuomoti sąrašė įrašytų asmenų sumažėjo, nes 2020 metais buvo išnuomoti 25 vietoj bendrabučio kambarių naujai įrengti socialiniai būstai, įgyvendinus ES, valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotą projektą „Bendrabučio pastato (gyvenamosios paskirties įvairioms socialinėms grupėms) patalpų Kosmoso g. 28, Visagine kapitalinis remontas pagal techninį darbo projektą Nr. 16–038/155-TDP.

Asmenų ir šeimų turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti sąrašė asmenų skaičius didėja, nes per paskutinius du metus atsižvelgiant į besitęsiančią COVID-19 pandemiją ir Europos Sąjungos bei kitų užsienio šalių taikomą praktiką, tais atvejais, kai asmenų (šeimų), laukiančių socialinio būsto nuomos, taip pat nuomojančių socialinį būstą, už praėjusius kalendorinius metus deklaruoto turto vertė ir pajamos viršija Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme nustatytus metinius pajamų ir turto dydžius, taip pat kai socialinio būsto nuomininko įsiskolinimas už socialinio būsto nuomą ir (ar) mokesčius už paslaugas viršija trijų mėnesių nuomos mokesčio sumą, nesiimti asmenų (šeimų) išskeldinimo iš socialinio būsto veiksmų ir asmenų (šeimų), laukiančių socialinio būsto nuomos, neišbraukti iš Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašo iki kitų metų birželio 1 d. po paskelbtos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ir karantino atšaukimo.

Visagino savivaldybės administracija, atsižvelgdama į aukščiau paminėta situaciją, jau nuo 2020 metų pavasario nesiėmė asmenų išskeldinimo iš socialinio būsto veiksmų ir neišbraukė asmenų iš Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomą, sąrašo. Sąrašė šiuo metu gali būti įrašyti asmenys, kurie neturi teisės į socialinio būsto nuomą dėl jų gaunamų pajamų ir turimo turto, tačiau jie neišbraukti iš sąrašo dėl pandemijos, taip pat du metus netikrinant pajamų ir turto deklaracijų negalima teigti, kad visi nuomininkai, nuomojantys socialinius butus turi į tai teisę. Pasibaigus pandemijai, bus patikrintos visos socialinio būsto nuomininkų bei laukiančiųjų būsto sąrašė asmenų pajamų ir turto deklaracijos ir tuomet pasimatys reali situacija dėl aprūpinimo socialiniu būstu. Reikia paminėti, kad karantino ir ekstremalios situacijos Lietuvos Respublikoje laikotarpiu (beveik 2 metus) taip pat nebuvo atliekamos butų patikros vietoje, nes dėl užsikrėtimo COVID-19 liga (koronaviruso infekcija) vengiama kontaktų.

10 lentelė. Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašas

Asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašas			
	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Jaunos šeimos	24	25	33
Šeimos auginančios 3 ir daugiau vaikų	7	3	8
Likusieji be tėvų globos	10	8	16
Neįgalieji	19	20	29
Bendrasis sąrašas	68	54	86
Turintys teisę į pagerinimą	5	7	13
Iš viso:	133	117	185

Visagino mieste parduodamo rinkoje būsto kiekis yra ribotas, todėl nei ilguoju nei trumpuoju laikotarpiu nėra galimybės įsigyti tiek būsto, kad būtų galima aprūpinti visus jo laukiančius. Buvo priimtas sprendimas nepirkti butų rinkoje socialiniam būsto fondui formuoti, o pertvarkyti jau turimą gyvenamąjį fondą, t. y. pertvarkyti turimo bendrabučio Kosmoso g. 28 kambarius į socialinius būstus. Lygiagrečiai - bendrabučio pastatas, dalyvaujant daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programoje atnaujintas (apšiltintas) iš išorės, pakeisti visi langai, pritaikyta išorė neįgaliesiems.

2022 m. planuojama įrengti 25 butus

2023 m. planuojamas pastato antrojo fligelio pertvarkymas

2026 m. planuojama įrengti 50 butų

Igyvendinant 2021–2027 m. ES fondų investicijų programa Lietuvai⁶ planuojama įgyvendinti pagal 4 prioritetą „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ planuojamas įgyvendinti 4.9 konkretus uždavinys „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF)“. Remiantis 2021–2027 m. ES fondų investicijų programa Lietuvai, socialinio būsto didžiausias poreikis išlieka gausioms šeimoms (šeimos, auginančioms tris ir daugiau vaikų) bei neįgaliems asmenims, nes šioms tikslinėms grupėms tinkamo būsto rinkoje pasiūlos nėra arba ji nepakankama. Investicijos į socialinį būstą prisidės ir prie Vaiko garantijų sistemos įgyvendinimo, nes sudarys sąlygas užkirsti kelią socialinei atskirčiai ir su ja kovoti, didinant šeimose augančių vaikų galimybę turėti tinkamą būstą. Visagino savivaldybė siekia plėtoti socialinį būstą numatytoms tikslinėms grupėms, prisidedama prie Investicijų programos rodiklių: socialinio būsto plėtojimas, siekiant įgyvendinti vaiko / šeimos teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas, ir taip didinti nepalankias sąlygas turinčių asmenų, ypač neįgaliųjų ir gausių šeimų, integraciją, bei, atsižvelgiant į bendruosius darnaus vystymosi principus, siekti užtikrinti galimybę naudotis įsidarbinimo, sveikatos priežiūros, švietimo, vaikų priežiūros, socialinėmis, kultūros ir kitomis asmenims (šeimoms) reikalingomis paslaugomis.

€ **Parama būstui įsigyti.** Lietuvoje taikomas tikslinis valstybės paramos apsirūpinant būstu modelis, t. y. teisė į būsto nuomos ar įsigijimo dalies kompensaciją yra suteikiama, jeigu besikreipiantys asmenys ir šeimos atitinka Paramos būstui įstatyme nurodytus reikalavimus, tokius kaip: (1) jų deklaruoto turto vertė ir pajamos neviršija Paramos būstui įstatyme nustatytų dydžių, (2) asmenys ir šeimos neturi LR teritorijoje nuosavybės teise priklausančio būsto (3) arba nuosavybės teise turimas būstas, tenkantis vienam asmeniui ar šeimos nariui, yra mažesnis kaip 10 m² arba mažesnis kaip 14 m², jeigu šeimoje yra neįgalusis arba asmuo, sergantis sunkia lėtinės ligos forma (teisei į socialinio būsto nuomą arba teisei į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją nustatyti). Taikant šį modelį valstybės parama yra teikiama tik tiems asmenims ir namų ūkiams, kurių kokybiško būsto poreikis negali būti patenkinamas būsto rinkoje už prieinamą kainą. Šiuo metu Lietuvoje teikiama dviejų tipų parama būstui: 1) Parama būstui įsigyti teikiama: a) valstybės iš dalies kompensuojamų būsto kreditų gavėjams teikiant subsidijas valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito daliai apmokėti; b) mokant išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją; c) finansinė paskata pirmąjį būstą įsigyjantiems (įsigijimas, statybos) jaunosioms šeimoms; 2) Parama būstui išsinuomoti teikiama: a) nuomojant socialinį būstą; b) mokant būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją.

Kompensaciniai mechanizmai būsto įsigijimui ir nuomai, 2017-2021 m., tūkst. Eur

Kompensaciniai mechanizmai būsto įsigijimui Visagino savivaldybėje	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Suteiktų lengvatinių kreditų suma, tūkst. Eur /paremtų ūkių skaičius</i>	0	0	0	0	0
<i>Suteiktų subsidijų suma, tūkst. Eur /paremtų ūkių skaičius</i>	0	0	0	0	0
<i>Finansinės paskatos panaudojimas, tūkst. Eur /paremtų ūkių skaičius</i>	0	0	6,2/2	15,2/4	63,03/8
<i>Nuomos mokesčio dalies kompensacijos panaudojimas, tūkst. Eur /paremtų ūkių skaičius</i>	0	0	0	0	0,6/1

Investicijų pasiūla savivaldybės būsto plėtros srityje. Atlikus strateginių dokumentų vertinimą buvo nustatyta, kad investicijų pasiūlos savivaldybės būsto plėtros srityje nėra, t. y. 2014– 2020 m. investicijos į savivaldybės būsto plėtrą nebuvo įgyvendinamos. Savivaldybės būsto fondą yra siekiama parduoti rinkos kainomis, kaip numatyta Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme, ir už gautas lėšas vykdyti socialinio būsto fondo plėtrą.

Svarbu pabrėžti, kad savivaldybių būsto fondo plėtra gali padėti spręsti būsto prieinamumo problemą. Vakarų Europos valstybėse, tokiose kaip Vokietijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Nyderlanduose, savivaldybės būstas (angl. *intermediate housing*) yra suprantamas kaip nuomai skirtas būstas, kurio nuomos kaina yra aukštesnė nei socialinio būsto, tačiau žemesnė nei rinkoje esančių būstų. Remiantis užsienio šalių patirtimi, savivaldybės būstas ateityje gali tapti viena iš galimybių sumažinti būsto prieinamumo problemą ir sudaryti sąlygas asmenims, kurie negali pretenduoti į socialinį būstą, gauti kokybišką būstą už mažesnę nei rinkos kainą. Taip pat, savivaldybės būsto plėtra galėtų padėti spręsti Visagino savivaldybės ir regiono problemas, pvz.: investuojant į kokybišką būstą galima spręsti migracijos, darbuotojų trūkumo ir kt. problemas. Atsižvelgiant į savivaldybės būsto kuriamą vertę, rekomenduojama pradėti rinkti tikslesnius duomenis apie

⁶ <https://www.esinvesticijos.lt/lt/pasirengimas-2021-2027/2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programos-rengimas>

savivaldybės būsto laukiančių asmenų skaičių ir įvertinus savivaldybės būsto sukuriamą naudą, investuoti į kokybiško būsto plėtrą, tiesiogiai prisidedančią prie būsto prieinamumo problemų sprendimo.

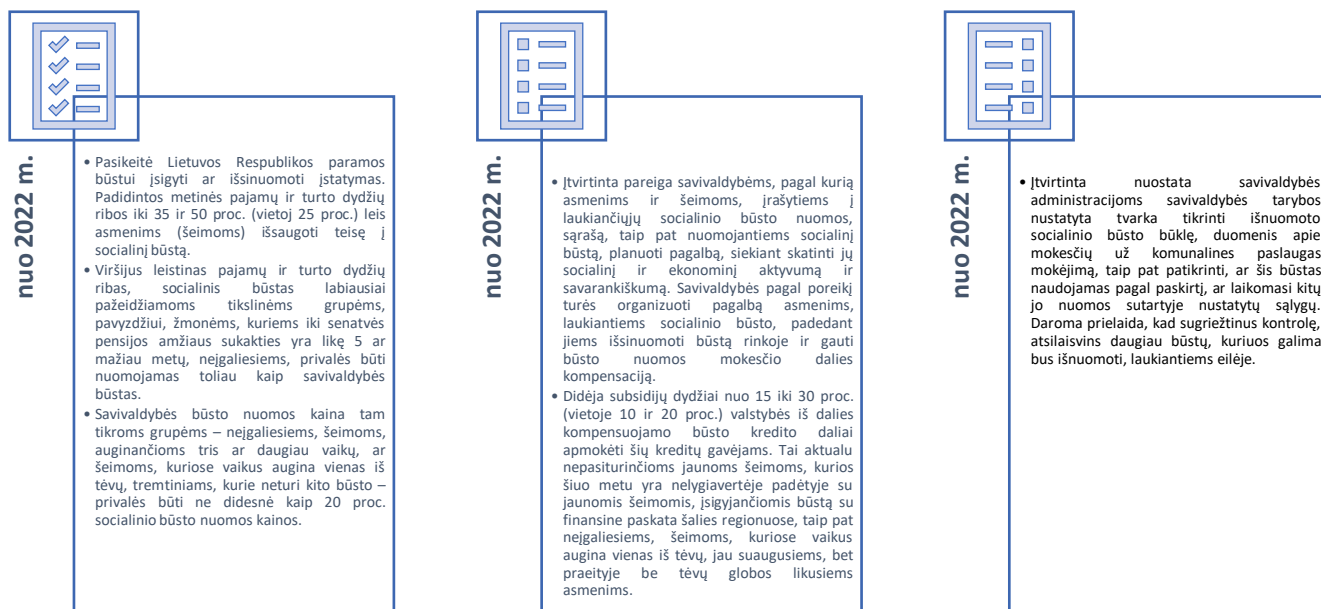
Remiantis užsienio šalių pavyzdžiu, investicijų paklausa taip pat galėtų būti skatinama minkštosiomis priemonėmis, tokiomis kaip nekilnojamo turto vystytojų skatinimas ar viešosios privačios partnerystės projektai⁷.

Tikslinis būsto paramos modelis:

Asmenims, kurie įrašomi į asmenų ir šeimų, turinčių teisę į socialinio būsto nuomos sąrašą pateikiama rašytinė informacija, kad asmuo laukiant pasiūlymo nuomotis socialinį būstą, gali ne trumpiau kaip vienais metais išsinuomotį tinkamą būstą rinkoje ir, įregistravus nuomos sutartį nekilnojamojo turto registre, kreiptis į savivaldybę dėl būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos gavimo. Visagino savivaldybėje 2021 metais šia paramos forma naudojasi tik vienas asmuo. Per 2021 metus šiam asmeniui kompensuota 519,68 Eur nuomos mokesčio. Socialinio būsto fondą galima būtų padidinti išsinuomojant būstą iš fizinių ir juridinių asmenų, ne trumpesiam kaip 5 metų laikotarpiui, tačiau Visagine pageidaujančių asmenų tą daryti nėra.

Teisinių normų pakeitimai.

Jaunoms šeimoms, įsigyjančioms pirmąjį būstą regionuose, valstybė subsidijuoja būstą tose teritorijose, kuriose kvadratinio metro normatyvinė vertė yra bent 65 procentais mažesnė už nustatytą didžiausią normatyvinę kvadratinio metro vertę visoje Lietuvoje. Pagal Registrų centro nustatytą 2022 metais taikomą didžiausią kvadratinio metro normatyvinę vertę, kuri siekia 1970 eurų, į finansinę paskatą dabar

⁷ https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Busto%20prieinamumo%20ex-ante%20vertinimo%20ataskaita_0712.pdf

galima pretenduoti tuose regionuose, kuriuose būsto kvadratinio metro normatyvinė vertė neviršija (jau peržiūrėjus ir įvertinus 20 proc. padidėjusią kvadratinio metro normatyvinę vertę) 827,40 Eur. Visagine būsto daugiabučiuose pastatuose 1 kv. m normatyvinė vertė - 224 Eur. Jaunos šeimos Visagine gali naudotis šia parama ir įsigyti būstą subsidijuojama valstybės. Per 2021 metus nei viena šeima Visagino savivaldybėje nepasinaudojo šia paramos forma.

15 %	20 %	25 %	30 %
• Subsidijos jaunosioms šeimoms, neauginančioms vaikų	• Subsidijos jaunosioms šeimoms, auginančioms 1 vaiką	• Subsidijos jaunosioms šeimoms, auginančioms 2 vaikus	• Subsidijos jaunosioms šeimoms, auginančioms 3 vaikus

Asmenys ir šeimos, kurie pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą turi teisę į paramą būstui įsigyti: pirkti, statyti ar pirkti ir statyti (dalį kredito panaudojant žemės sklypui, kuriame yra arba planuojamas statyti būstas, pirkti), nuosavybės teise turimam būstui rekonstruoti gali gauti valstybės iš dalies kompensuojamą būsto kreditą.

Valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito daliai apmokėti teikiamos tokio dydžio subsidijos:

15 %	20 %	25 %	30 %	30 %	30 %	30 %
• Subsidijos jaunosioms šeimoms, neauginančioms vaikų ar vaikų, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba)	• Subsidijos jaunosioms šeimoms, auginančioms vieną vaiką ar vieną vaiką, kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba)	• Subsidijos jaunosioms šeimoms, auginančioms du vaikus ar du vaikus, kuriems (ar vienam iš jų) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba)	• Subsidijos šeimoms, auginančioms tris ar daugiau vaikų ir (ar) tris ar daugiau vaikų, kuriems (ar keliems iš jų) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba)	• Subsidijos neįgaliesiems arba šeimoms, kuriose yra neįgaliųjų	• Subsidijos asmenims iki 36 metų, kurie yra buvę likę be tėvų globos (rūpybos), ar jų šeimoms	• Subsidijos šeimoms, kuriose motina arba tėvas, globėjas (rūpintojas) vieni augina vieną ar daugiau vaikų ir (ar) vaiką (vaikus), kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba)

2.5. Turizmas ir rekreacinė aplinka

Turizmas yra svarbus daugelio Europos, Lietuvos regionų plėtrai. Turizmo sektoriaus vystymas tiesiogiai susijęs su savivaldybės sociokultūrine, ekonomine plėtra, turi teigiamos įtakos darbo vietų kūrimui ir ekonomikos augimui, skatina gyventojų užimtumą, turiningo laisvalaikio galimybių plėtrą.

Gana mažo ir mažo resursinio potencialo teritorijoms būdingas labai mažas rekreacijai tinkamų akvatorijų ir miškų plotų kiekis ir tankumas, nedidelis teritorijų vaizdingumas, yra nedaug dispersiškai išsidėsčiusių kultūros vertybių, santykinai saugi socialinė aplinka, teritorija tinkama nedidelio intensyvumo masiniam rekreaciniam naudojimui, vidutiniškai geras aplinkos sveikumas (visa savivaldybės teritorija patenka į Ignalinos atominės elektrinės 30 km stebėjimo zoną, o Karlių kaimo (2) arealo – į elektrinės 3 km sanitarinę apsaugos zoną). Visagino savivaldybė pasižymi išplėtotą sporto infrastruktūra, aukšta švietimo paslaugų kokybe, intelektiniu ir kūrybiniu potencialu.

Pagrindiniai turizmo išteklių Visagino savivaldybėje susiję su Ignalinos atominės elektrine, urbanistiniu paveldu, daugiatautiškumu bei gamtos objektais. Visagino savivaldybėje yra keli lankytini objektai: Ignalinos atominės elektrinės informacijos centras; Ignalinos atominės elektrinės valdymo skydo simulatorius; paminklinis akmuo, žymintis gyvenvietės statybų pradžią; miesto simbolis – Gervė; akmenų mozaika „Žmogus ir stichijos“; Kalviškių kaimo paminklas, skirtas Vytautui Didžiajam; Magūnų kaimo kapinaitės ir koplyčia; Šv. Apaštalo Pauliaus bažnyčia; dvi stačiatikių cerkvės; Kukuižės ežero pažintinis takas; Visagino ežero pakrantė, sporto ir pramogų zona ir pan.

Nors Visagino savivaldybėje tradicinių lankytinų vietų yra mažai, savivaldybės teritorijoje siūloma daug unikalių patirčių, tokių kaip miesto ekskursijos pagal garsų žemėlapi; tautinių mažumų (rusų, ukrainiečių, totorių, uzbekų, lenkų ir kitų) edukacijos programos bei renginiai; ekskursijos su degustacijomis krautinio alaus

bravore; akvariumo salono žuvų pažinimo edukacijos; gamtos žygiai pėsčiomis, baidarėmis, dviračiais; edukacinės meno programos; interaktyvi IAE valdymo skydo simulatoriaus programa ir pan.

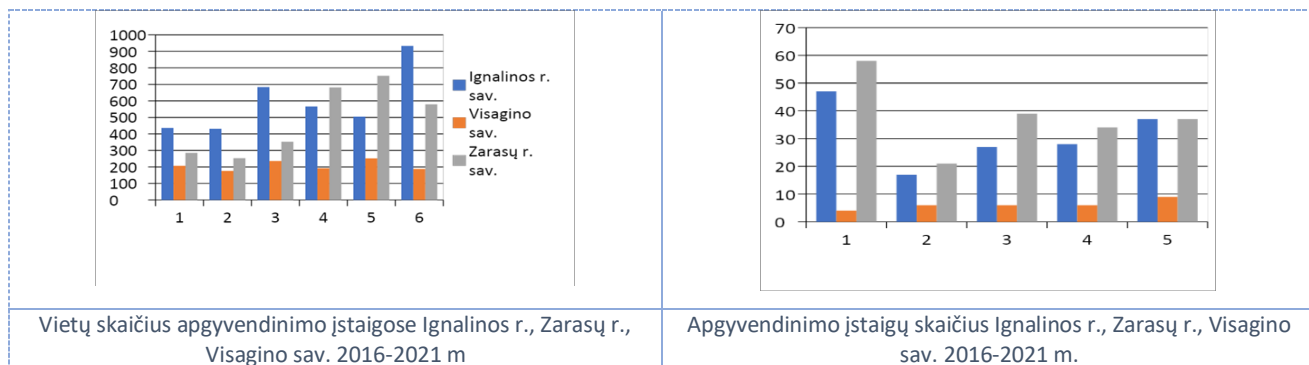
2021 metų pabaigoje Visagino turizmo plėtros centras (VTPC) atliko lankytojų grįžtamojo ryšio tyrimą. Apie 92 procentų apklaustųjų įvertina centro teikiamas paslaugas labai gerai, tiek pat apklaustųjų kreiptųsi į Centrą pakartotinai. Didžiausią įspūdį Visagino savivaldybės lankytojams paliko pats miestas su išskirtine architektūra, atominės elektrinės paveldas bei ekskursijų organizavimo ir pravedimo paslaugų teikėjai.

STRATEGINIS TIKSLAS	TURIZMO VYSTYMO KRYPTYS <i>(alternatyvus turizmo tipas)</i>	BŪDINGŲ SUDEDAMŲJŲ TURIZMO TEMŲ VYSTYMAS
<p>Vystyti ir formuoti Visagino kaip turistinio miesto įvaizdį, skleidžiant informaciją apie jo turistinius išteklius šalies ir tarptautiniu mastu, siekti padidinti turistų srautus Visagine</p>	<p>Kūrybinis turizmas – aktyvaus turizmo tipas, kuriame dalyviai įgyja konkrečių teorinių ar praktinių gebėjimų, priskiriamas aktyvaus laisvalaikio turizmui. Kūrybinis turizmas apibrėžtas kaip aktyvus turistų dalyvavimas kūrybiniame procese, o ne pasyvus jo stebėjimas.</p> <p>Urbanistinis turizmas - ištekliai apima vizualines ir kultūrinės turistų patirtis, sudarančias urbanistinės vietovės „dviasią“, traukiančią turistus savo kultūriniu, istoriniu ir architektūriniu identitetu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ branduolinė, mokslo tematika ○ urbanistika ○ menas ir kūryba ○ gamtinis, ekologinis turizmas ○ daugiatautiškumas

Įgyvendinant tikslą, Visagino savivaldybė turėtų tapti patrauklia turistams dėl unikalių patirčių ir akimirky, unikalia istorija ir architektūra pasižyminčia vietoje. Tokiu būdu Visagine bus galima atrasti įdomių veiklų skirtingiems keliautojų segmentams: vertinantiems ramų ir pažintinį poilsį su šeima, pramogautojams, gamtos mylėtojams, aktyviems keliautojams, atradėjams ir kitiems.

Apgyvandinimo paslaugos. Viena iš turizmo sudėtinių dalių yra apgyvendinimo paslaugos. Apgyvandinimo paslaugos yra vienas iš svarbiausių turizmo paslaugų komplekso elementų vartotojui, kadangi apgyvendinimo paslaugų pasiūla ir kokybė gali nulemti turisto kelionės trukmę, kitų susijusių paslaugų ir pramogų pasirinkimą, kelionės maršrutą ir apsisprendimą dar kartą sugrįžti į tą pačią vietovę.

Apgyvandinimo alternatyvų pasirinkimo galimybė, teikiamų paslaugų kokybė ir kompleksiskumas yra svarbūs veiksniai siekiant skatinti turizmo paslaugų plėtrą. Iš oficialiai įregistruotų per Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybą (VVTAT) apgyvendinimo paslaugų teikėjų realiai 2021 m. pabaigoje veikė 1 viešbutis „Kornealita“, 1 nakvynės ir pusryčių paslaugas teikianti įstaiga „Idilė“ ir 1 nakvynių namų paslaugas teikianti įstaiga „Visagino parkas“. Visagino savivaldybėje, prie Visagino ežero pakrantės, teikiamos stovyklavietės paslaugos. Tačiau, įvertinus privataus sektoriaus apgyvendinimo paslaugų pasiūlą Airbnb.com ir Booking.com portaluose, paaiškėjo, kad Visagino savivaldybėje yra bent 16 VVTAT neįregistruotų apgyvendinimo teikėjų, bendrai galinčių apgyvendinti 60 turistus. Neįregistruoti teikėjai neturi prievolės teikti statistiką dėl atvykusių turistų skaičiaus Lietuvos statistikos departamentui, dėl to ženkliai sumažėja Visagino savivaldybės turistų statistika.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vertinant apgyvendinimo paslaugų teikėjus, vienintelis Visagino savivaldybėje viešbutis turi ribotas apgyvendinimo galimybes ir santykinai aukštas kainas. Nakvynė ir pusryčių paslaugas teikianti įstaiga taip pat gali priimti ne daugiau negu 30 žmonių vienu metu. Nakvynės namai – tai pakankamai žemo lygio apgyvendinimo paslaugas teikiančios įmonės, kur sudaromos ribotos sąlygos poilsiui. Dažniausiai jose apsistoja jaunieji sportininkai, studentai ir kiti, kurie ieško pigiausio apgyvendinimo, nepriklausomai nuo komforto. Pagal klasifikuojamojo ir neklasifikuojamojo apgyvendinimo įstaigų skaičių bei apgyvendinimo vietų skaičių Visaginas yra prastesnis už Ignalinos r. ir Zarasų r. savivaldybes bei už kitas Utenos regiono savivaldybes. Visagine visiškai neišplėtotos kempingo ir svečių namų paslaugos.

Galima teigti, kad savivaldybė poilsiautojams tik iš dalies užtikrina turizmo paslaugos paketą (apgyvendinimas, maitinimo paslaugos ir pramogos). Artimiausios savivaldybės – Ignalinos r. ir Zarasų r. – turi didesnę apgyvendinimo paslaugų pasiūlą, todėl Visagine tikslinga plėtoti mobilias paslaugas, aktyvaus laisvalaikio, edukacines ir kitas paslaugas, kurios papildytų minėtų centrų infrastruktūrą, o ne konkuruotų su ja.

2020 ir 2021 metai Lietuvos ir pasaulio turizmo sektoriui buvo itin sunkūs dėl pasaulinės COVID-19 pandemijos ir su ja susijusių veiklos draudimų, ribojimų. Sunkiausi laikotarpiu drastiškai sumažėjo keliautojų, lankytojų skaičius, ir tai atsispindi bendroje turizmo statistikoje. Iki pandemijos turistų skaičius buvo nuolat didėjantis, o 2021 metais bendras turistų skaičius savivaldybėje grįžo į priešpandeminį lygį ir sudarė 3824 turistus. Dėl pandemijos užsienio turistų skaičius sumažėjo, 2021 m. jie sudarė tik 7 proc. bendro turistų skaičiaus.

Maitinimo paslaugos. Visagino savivaldybėje įregistruota ir veikia aštuoniolika maitinimo įstaigų: tai picerijos, kavinės, užkandinės, restoranai, barai. Jų pasiskirstymas miesto teritorijoje tolygus. Teikiamos skirtingo lygio ir įvairių virtuvių maitinimo paslaugos. Taip pat jos skiriasi pagal galimą priimti asmenų skaičių. Tik maža dalis kavinių ir restoranų turi galimybes vasaros metu teikti maitinimo paslaugas lauke, tačiau kai kurios specializuojasi būtent lauko kavinių veikloje ir veikia vasaros metu prie Visagino ežero paplūdimio. Visagine jaučiamas teminių, įvairių tautybių tradicinių patiekalų siūlančių kavinių trūkumas. Neigiamą įtaką naujoms apgyvendinimo ir maitinimo įstaigoms įsikurti Visagino savivaldybėje turi nepakankama miesto infrastruktūra, menka laisvų patalpų, tinkamų tokiai veiklai, pasiūla.

Teminės turizmo paslaugos. Atominės elektrinės paveldas yra vienas ryškiausių akcentų Visagino savivaldybės turistiniam įvaizdžiui, o branduolinė ir mokslo turizmo tematika šiuo metu yra labiausiai išvystyta Visagino savivaldybėje. Reguliariai organizuojamos ekskursijos Ignalinos atominės elektrinės (IAE) informaciniame centre. Pagal turimą lankytojų skaičių statistiką šios ekskursijos yra populiariausios tarp Visagino savivaldybėje apsilankiusių turistų. Kitas lankomiausias objektas Visagino savivaldybėje – Ignalinos atominės elektrinės valdymo skydo simulatorius, kuriame vedamos pažintinės ekskursijos. Simulatorius, deja, nebeatlieka savo funkcijų ir ekskursijų metu nėra įjungiamas, jame sunkiai įgyvendinamos interaktyvios veiklos. Nei IAE informacinis centras, nei IAE valdymo skydo simulatorius nėra specialiai pritaikyti edukacines programas vesti, tačiau poreikis pateikti sunkiai suvokiamą mokslinę informaciją per žaidimus, interaktyvias ir kūrybiškas priemones vaikams ir suaugusiems vis didėja.

Su atominės elektrinės paveldu glaudžiai susijusi ir miesto urbanistika, išsiskirianti savo apgalvotu planavimu ir prisitaikymo prie natūralaus kraštovaizdžio. Visagine organizuojamos architektūrinės stovyklos, vedamos ekskursijos, leidžiančios susipažinti su miesto architektūriniais akcentais, vykdomi kultūros bei švietimo projektai, tyrinėjantys ir atkreipiantys

dėmesį į miesto urbanistiką. 2021 metais Visagino savivaldybėje buvo įsteigtas Visagino miesto muziejus, kurio vienas iš tikslų yra tapti atvira Visagino miesto pažinimo erdve, plėtojanti švietėjišką (edukacinę) veiklą bei prisidedanti prie turizmo veiklų Visagino savivaldybėje plėtros.

Visagino savivaldybė garsėja meno ir kūrybinių iniciatyvų pasiūla, per pastaruosius metus mieste vis daugėja šiuolaikinio meno ir kūrybos šakų, kaip, pavyzdžiui, muralų, „Naujojo cirko“, šviesos instaliacijų ir kitų, išraiškų. Šiuolaikinio meno ir kūrybos iniciatyvos, be abejo, pritraukia turistus, kuria šiuolaikinio, progresyvaus miesto įvaizdį. Tam, kad menas ir kūryba taptų turistų traukos taškais, svarbu skatinti nepriklausomų menininkų įsikūrimą ir veiklos plėtrą. Taip pat, kūrybinių veiklų organizavimas ir pristatymas viešosiose erdvėse turi būti aiškus ir lengvai prieinamas bet kurio lygio menininkams.

Šiuolaikinės turizmo vystymo tendencijas rodo išaugusi paklausa lėtajam, ekologiniam, saugančiam gamtą turizmui, jis vis labiau populiarėja tarp vietinių ir užsienio turistų. Pagrindinės savivaldybės poilsivietės yra prie Visagino ežero. Estetiniu bei funkciniu požiūriu Visagino savivaldybėje turizmui tinkamiausi yra penki savivaldybės ežerai: Visaginas, Baltas, Gulbinis, Eglinis ir dalis Drūkšių ežero. Visagino savivaldybė ribojasi su Gražutės regioniniu parku, kuriame gausų miškų ir ežerų. 2018 metais Visagino savivaldybėje įsikūrė aktyvaus poilsio ir laisvalaikio organizatoriai, kurie orientuojasi į atvykstantįjį bei vietinį turizmą. Šis paslaugų teikėjas taip pat prisideda prie sezoniškumo turizme mažinimo, siūlydamas aktyvių kelionių programas ne tik vasarą, bet ir kitais metų laikais.

Lyginant su Lietuvos vidurkiu Visaginas išsiskiria didele ne lietuvių tautybės gyventojų dalimi. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2021 metais Visagino net 47 proc. gyventojų buvo rusai, lietuviai sudarė tik 21 proc. Visagino aktyvūs ir kitų tautybių gyventojai, pavyzdžiui, baltarusiai, lenkai, ukrainiečiai ir kt., dėka kurių Visaginas gali vadintis daugiataučiu miestu. Tautinės mažumos dažnai dalyvauja miesto renginiuose, rengia savo tautines šventes, organizuoja tarptautinį tautinių mažumų festivalį „Rudeninės“. Nors tautinės bendruomenės turi sukurtas edukacijų programas, jas niekur nereklamuoja bei turistams nerengia.

Vystant visas turizmo tematikas, ypatingai urbanistikos, meno ir kūrybos bei daugiatautiškumo, Visagino savivaldybėje trūksta kvalifikuotų ir iniciatyvių paslaugų teikėjų, kurie vykdytų veiklą nepertraukiamai. Dažniausiai paslaugų teikėjams trūksta verslumo įgūdžių, savo vykdomą veiklą jie įpratę vadinti projektais ar hobiais, nes nemato galimybių iš šios veiklos išsilaikyti.

Turizmo informavimas, viešinimas ir rinkodara. Visagino savivaldybėje turizmo informacijos ir viešinimo paslaugas teikia VŠĮ Visagino turizmo plėtros centras (VTPC), įkurtas 2020 metų pabaigoje po VŠĮ Ignalinos atominės elektrinės regiono verslo ir turizmo informacijos centro reorganizavimo. VTPC lankytojų apklausa atskleidė pagrindinius Visagino savivaldybės turizmo informacijos prieinamumo kanalus – apie 54 proc. respondentų informaciją apie turizmo paslaugas ir išteklius ieško ir randa internete, kiti remiasi ankstesne patirtimi (t. y. jau teko kreiptis į turizmo informacijos centrą, 23 proc.) arba sužino apie turizmo išteklius iš pažįstamų (15 proc.).

Atvykstantajam turizmui skatinti ypač svarbi yra informacijos sklaida apie turizmo objektą, siūlomas paslaugas ir pan., tačiau privačių turizmo paslaugų teikėjų, teikiančių turizmo paslaugas, rinkodaros veiksmai yra mažai derinami su savivaldybės veiksmais, silpnai išvystytas viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas.

Siekiant plėsti ryšius su visuomene, plačiau informuoti visuomenę bei efektyviau teikti informaciją apie turizmo išteklius Visagino savivaldybėje, reikalinga sukurti patogią, informatyvią, patrauklią interneto svetainę. Interneto svetainėje, be lankytinų vietų ir turizmo paslaugų teikėjų sąrašų, turi atsirasti ir turistiniai maršrutai, ekskursijų programų pasiūlymai, straipsniai-gidai apie miesto išskirtinę kultūrą, turistinius objektus, turistines veiklas ir paslaugas. Tikslinga tirti turizmo vartotojų elgesį, naudotis jiems tinkančiomis rinkodaros priemonėmis bei jungtis su kitais turizmo paslaugų teikėjais pristatant Aukštaitijos ežerų kraštą turistams.

Pasaulinės turizmo plėtros tendencijos rodo, kad teminiai turistiniai maršrutai, jungiantys kelias valstybes, savivaldybes, vietas, paslaugų teikėjus ir t.t. paprastai yra populiareni ir patrauklesni nei vienos savivaldybės maršrutai. Dėl to, tikslinga bendradarbiauti su kitomis Lietuvos ir Visagino savivaldybės teritorijoje veiklą vykdančiomis kultūros, sporto ir švietimo įstaigomis, kaimų bendruomenėmis, turizmo paslaugų teikėjais, prisidėti prie šių organizacijų vykdomų projektų. Norint pasiekti turizmo srautų ir pajamų iš šio sektoriaus augimą bei sukurti geresnės kokybės turizmo paslaugas, siūloma gerinti bendradarbiavimo ryšius su artimomis savivaldybėmis bei valstybėmis, kurti bendrus turizmo produktus, įgyvendinti bendras rinkodaros priemones. Taip pat tikslinga diegti inovacijas turizmo sektoriuje, ieškoti būdus įveikinti jau turimą infrastruktūrą turizmo ir rekreacijos reikmėms. Teikiamų turizmo paslaugų plėtros skatinimas, miesto ir

savivaldybės žinomumo vietos ir užsienio turizmo rinkose didinimas garantuoja atvykstantojo turizmo srautų augimą, miesto sėkmingą prisistatymą ir įvairių vietinių ir tarptautinių mastu.

2.6. Švietimas, sportas ir kultūra

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Savivaldybėje sukurtas pakankamas ikimokyklinio ugdymo įstaigų, vykdančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas bei kitas įstaigų nuostatuose nustatytas funkcijas. Veikia 5 ikimokyklinio ugdymo mokyklos: lietuvių ugdomąja kalba lopšeliai-darželiai „Auksinis raktelis“ ir „Ažuoliukas“, rusų ugdomąja kalba lopšeliai-darželiai „Auksinis gaidelis“ (Vaikystės pedagogikos centras), „Gintarėlis“ ir „Kūlverstukas“.

11 lentelė. Vaikų / grupių skaičiaus kaita pagal ugdymo kalbą

Ugdymo kalba	Vaikų skaičius/grupių skaičius					
	2016-09-01	2017-09-01	2018-09-01	2019-09-01	2020-09-01	2021-09-01
Lietuvių kalba (2 mokyklos)	392/22	414/22	421/24	418/24	416/24	404/24
Rusų kalba (3 mokyklos)	519/33	498/30	489/30	496/29	426/26	410/26
Iš viso:	911/55	912/52	910/54	914/53	842/50	814/50

Šaltinis: Mokinių registras

Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklose nuo 2016 m. iki 2022 m. vaikų sumažėjo 10,6 proc. (97 vaikais). Pastebima, kad vaikų sumažėjo rusų ugdomąja kalba (109 vaikais, t. y. -21 proc.). Tuo tarpu lietuvių ugdomąja kalba vaikų skaičius nežymiai padidėjo (12 vaikų, +2,6 proc.). Jeigu lietuvių ugdomąja kalba ikimokyklinio ugdymo mokyklose nuo 2016 m. iki 2022 m. vaikų, tenkančių vienai mokyklai, skaičius nežymiai keitėsi: nuo 2016 m. iki 2018 m. padidėjo 15 vaikų, o nuo 2018 m. iki 2022 m. sumažėjo 9 vaikais, tai rusų ugdomąja kalba ikimokyklinio ugdymo mokyklose nuo 2016 m. iki 2022 m. vaikų, vidutiniškai tenkančių vienai mokyklai, skaičius labai stipriai sumažėjo – 36 vaikais.

Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklose nuo 2016 m. iki 2022 m. 9,1 proc. (5 grupėmis) sumažėjo grupių skaičius. Pastebima, kad grupių sumažėjo rusų ugdomąja kalba (7 grupėmis, t. y. 21 proc.). Tuo tarpu lietuvių ugdomąja kalba grupių skaičius padidėjo (2 grupėmis, 9,1 proc.).

Pagal ikimokyklinio ugdymo mokyklų patalpų charakteristiką, jeigu būtų poreikis, 2021–2022 m. m. vaikų lopšelis-darželis „Kūlverstukas“ galėtų turėti papildomai dar 8 grupes, „Auksinis gaidelis“ – 1 grupę, „Gintarėlis“ – 3 grupes, „Ažuoliukas“ – 1 grupę, vienintelis „Auksinis raktelis“ laisvų patalpų nebeturi.

Pažymėtina, kad vaikų priėmimas į ikimokyklinio ugdymo mokyklas vyksta visus metus (tiek atvyksta nauji, tiek pereina iš vienos mokyklos į kitą kitoje savivaldybėje), todėl duomenys apie vaikų skaičių keičiasi.

12 lentelė. Vaikų skaičiaus pasiskirstymas pagal amžių ir ugdymo kalbas

Įstaiga / Amžius	1 metai	2 metai	3 metai	4 metai	5 metai	6 metai	Iš viso
„Auksinis raktelis“	14	45	34	43	48	42	226
„Ažuoliukas“	22	25	29	35	40	32	183
Iš viso ugdoma lietuvių kalba:	36	70	63	78	88	74	409
„Auksinis gaidelis“	27	18	30	35	33	32	175
„Gintarėlis“	20	21	27	28	29	33	158
„Kūlverstukas“	4	10	11	22	13	12	72
Iš viso ugdoma rusų kalba:	51	49	68	85	75	77	405
Iš viso lanko:	87	119	131	163	163	151	814

Šaltinis: Mokinių registras (2021 m. spalio 21 d. duomenys)

Pagal ikimokyklinio ugdymo įstaigose ugdomų vaikų iki 3 m. dalį Visaginas (2017 m. – 39,5 ir 2020 m. – 36,6 proc.) ženkliai viršija šalies vidurkį (2017 m. – 28,3 ir 2020 m. – 30,8 proc.), tačiau pastebima tendencija mažėti (3 proc.), kas galimai paaiškinama tėvų apsisprendimu ilgiau ugdyti vaikus šeimose. Tuo tarpu vyresnių nei 3 m. darželiuose ugdomų vaikų dalis artima šalies vidurkiui (2017 m. Visagine 70,5 proc., šalyje – 64,3 proc., 2020 m. – Visagine 65,0 proc., o šalyje 66,1 proc.).

Pastebima tendencija, kad Savivaldybėje daugėja tėvų, pageidaujančių vesti savo vaikus į ikimokyklinio ugdymo mokyklas, kuriose ugdymas vyksta lietuvių kalba.

Kadangi viena Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaiga jau penkerius metus komplektuoja daug mažiau grupių, negu kitos ikimokyklinio ugdymo mokyklos, todėl šiai mokyklai pagal mokymo lėšų paskirstymo, naudojimo ir persikirstymo tvarkos aprašą trūksta lėšų, būtinų veiklos vykdymui, be to, daugėja vaikų, kurie tėvų sprendimu ugdomi lietuvių ugdomąja kalba, ypač – pirmame mikrorajone, todėl, siekiant Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklų veiklos efektyvinimo, racionalaus žmogiškųjų, finansinių ir materialinių išteklių valdymo ir panaudojimo, Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. JV-E-278 buvo sudaryta darbo grupė, kuri atliko Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklų tinklo efektyvumo analizę ir pateikė pasiūlymus dėl tinklo pokyčių.

Bendrasis ugdymas. Savivaldybėje sudarytos palankios sąlygos ugdytis pagal formaliojo ugdymo programas: pradinio ugdymo programa vykdoma Visagino „Verdenės“ gimnazijoje, Visagino „Žiburio“ pagrindinėje mokykloje (lietuvių ugdomąja kalba), Visagino Draugystės ir Visagino „Gerosios vilties“ progimnazijose (rusų ugdomąja kalba).

Pagrindinio ugdymo programos I dalis vykdoma Visagino „Verdenės“ gimnazijoje, Visagino „Žiburio“ pagrindinėje mokykloje (lietuvių ugdomąja kalba), Visagino Draugystės ir Visagino „Gerosios vilties“ progimnazijose (rusų ugdomąja kalba). II dalis – Visagino „Verdenės“ gimnazijoje, Visagino „Žiburio“ pagrindinėje mokykloje (lietuvių ugdomąja kalba), Visagino „Atgimimo“ gimnazijoje (rusų ugdomąja kalba).

VšĮ Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centre (toliau – VTVPMC) įgyvendinamos šios mokymo programos: pagrindinio ugdymo programa, vidurinio ugdymo programa, pirminio profesinio mokymo, tęstinio profesinio mokymo ir perkvalifikavimo programos, neformalaus švietimo programos.

Specialiųjų poreikių turintiems mokiniams sudaromos sąlygos ir galimybės ugdytis pagal jų poreikius atitinkančias programas arba savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose bendrosios paskirties klasėse, arba specialiosiose lavinamosiose klasėse Visagino „Verdenės“ gimnazijoje (lietuvių ir rusų ugdomosiomis kalbomis). Pastaroji turi daug įdirbio, joje dirba didelę patirtį turintys specialistai ir infrastruktūra yra pritaikyta specialiųjų poreikių turintiems mokiniams.

Suaugusieji turi galimybę įgyti pagrindinį ir/ar vidurinį išsilavinimą Visagino „Atgimimo“ gimnazijoje (lietuvių ir rusų ugdomosiomis kalbomis). Tačiau stebima norinčiųjų mokytis suaugusiųjų klasėse mažėjimo tendencija, nors poreikis suaugusiųjų klasių išlieka. Pažymėtina, kad besimokančių suaugusiųjų klasėse skaičius labai kinta (didėja) per mokslo metus: pagal Mokinių registro duomenis rugsėjo 1 d. jų skaičius gerokai mažesnis nei, pvz., sausio 1 d.

13 lentelė. Savivaldybės teritorijoje veikiančių mokyklų mokinių pasiskirstymas/pasirinkimų galimybės pagal teikiamas bendrojo ugdymo programas

Mokomoji kalba	Pradinio ugdymo programa	Pagrindinio ugdymo programa		Vidurinio ugdymo programa
		I dalis	II dalis	
Lietuvių	„Verdenės“ gimnazija, „Žiburio“ pagrindinė	„Verdenės“ gimnazija, „Žiburio“ pagrindinė	„Verdenės“ gimnazija, „Žiburio“ pagrindinė	„Verdenės“ gimnazija
Rusų	Draugystės ir „Gerosios vilties“ progimnazijos	Draugystės ir „Gerosios vilties“ progimnazijos	„Atgimimo“ gimnazija	„Atgimimo“ gimnazija
Lietuvių-rusų	-	-	VTVPMC (lietuvių ir rusų kalbomis)	VTVPMC (lietuvių ir rusų kalbomis)
Iš viso:	4 šrantai/pasirinkimai	4 šrantai/pasirinkimai	5 šrantai/pasirinkimai	4 šrantai/pasirinkimai

Pastaba: be lavinamųjų ir suaugusiųjų klasių programų

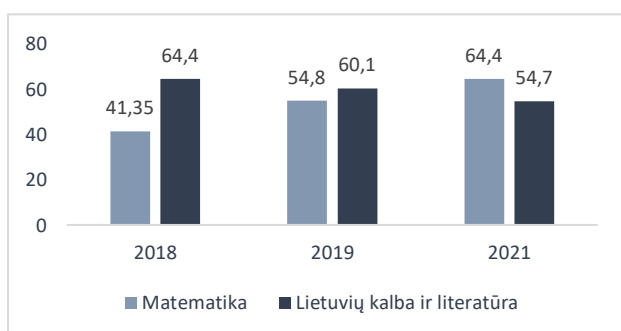
pav. Mokinių skaičiaus kaita 2016–2021 m. laikotarpyje

Savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkai, mokyklų užpildomumui, mokyklų skaičiaus kaitai, jų įgyvendinamų programų įvairovei ir pasiūlai užtikrinti tiesioginės įtakos turi mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose. Mokinių registro duomenimis Visagino mokinių skaičius (be socialinių įgūdžių ugdymo ir suaugusiųjų klasių) nuo 2016 metų kito labai įvairiai ir mažėjimo (2016–2018 metais), ir (nuo 2019 metų) didėjimo linkme. 2021 m. rugsėjo 1 d. mokinių registro duomenimis mokinių skaičius pasiekė 1901.

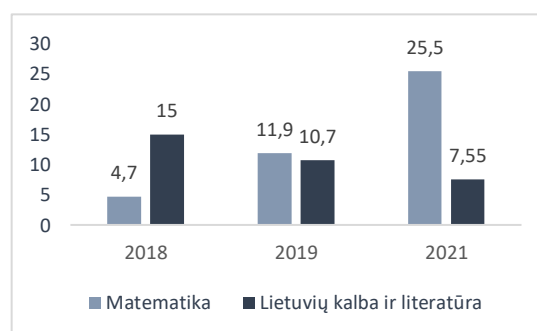
Siekiant turėti optimalų pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo programų teikėjų tinklą, užtikrinantį asmenų ugdymąsi ir jų teisę mokytis valstybine kalba, ir pagalbą mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių įstaigų tinklą, Savivaldybėje, kuriami ir įgyvendinami Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos bendrieji planai (toliau – Tinklo planas). Tinklo planas 2022–2026 metams, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. TS-33, skirtas mokymo ir mokymosi kokybei mokyklose ir mokinių pasiekimams gerinti, švietimo prieinamumui ir šiuolaikiško ugdymo(si), orientuoto į ugdymo turinio atnaujinimą, socialinių inovacijų diegimą, mokyklų infrastruktūros modernizavimą, sąlygoms užtikrinti skirtingo amžiaus ir socialinių grupių asmenims (pagal kiekvieno galias ir individualius poreikius), palankiai socialinei, ekonominei ir kultūrinei mokymosi aplinkai, grįstai įtraukties, lygiavertiškumo, tinklaveikos principais, kurti.

Analizuojant bendrąjį ugdymą svarbūs yra ugdymo kokybės rodikliai.

Bent pagrindinį matematikos mokymosi pasiekimų lygį (6–10 balų) pasiekusių mokinių, dalyvavusių pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimuose, dalies rodiklis 2018 m. viršijo šalies vidurkį (35,4 proc.); 2019 m. – taip pat viršijo (šalies vidurkis 40,1 proc.); 2021 m. – taip pat (šalies vidurkis 62,3 proc.). Tuo tarpu bent pagrindinį lietuvių kalbos ir literatūros mokymosi pasiekimų lygį (6–10 balų) pasiekusių mokinių, dalyvavusių pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimuose, dalies rodiklis 2018 m. buvo mažesnis už šalies vidurkį (67 proc.); 2019 m. – taip pat žemesnis (šalies vidurkis 64,7 proc.); 2021 m. – taip pat (šalies vidurkis 73proc.).

pav. Bent pagrindinį mokymosi pasiekimų lygį įgijusiųjų dalis

pav. Pagrindinio ugdymo pasiekimų dalykų 9-10 balų gavusių mokinių dalis

Pagrindinį išsilavinimą 2021 m. įgijo 96,3 proc. mokinių (2017 m. buvo 99,2 proc.). Viena iš pagrindinių mažėjimo priežasčių – specialiųjų poreikių mokinių dalies didėjimas, kita – galimai 2020–2021 m. ištikusios pandemijos pasekmės.

Vertinant brandos egzaminų rezultatus (lietuvių kalbos ir literatūros, istorijos, informacinių technologijų) stebima rezultatų gerėjimo tendencija. Kitų šiek tiek blogesni nei 2017 m. (galimai, dėl pandemijos/ekstremalios situacijos pasekmių).

Per 2017–2021 m. abiturientų, siekiančių aukštojo išsilavinimo, dalis didėjo (2017 m. – 68 proc., 2021 m. – 71,2 proc.). Taip pat pažymėtina, kad 2021 m. pasirinkusiųjų studijas užsienyje dalis buvo mažiausia per pastaruosius 5 metus. Tačiau tenka pripažinti, kad Savivaldybės abiturientų, tęsiančių mokymąsi universitetuose, dalis per 2017–2020 metus sumažėjo.

Ugdymo kokybei turi įtakos vadovų ir pedagogų kokybinė sudėtis. Švietimo sistemos gebėjimą padėti mokiniams pasirengti ateityje gyventi prisitaikant prie sparčios socialinės, ekonominės ir kultūrinės kaitos lemia vadovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų kompetencija ir kvalifikacijos tobulinimas.

Remiantis pedagogų registro 2016 m. spalio 1 d. duomenimis 2016–2017 m. 5 bendrojo ugdymo mokyklose mokė 1–4 klasių, 5–12 ir gimnazijų I–IV klasių mokinius ir dėstė atskirus dalykus 208 mokytojai, iš jų 13 nepagrindinėje darbovietėje, o tai sudarė 6 proc. visų mokytojų skaičiaus. 2021–2022 m. 5 bendrojo ugdymo įstaigose mokė 1–4 klasių, 5–12 ir gimnazijų I–IV klasių mokinius ir dėstė atskirus dalykus 197 mokytojai, iš jų 15 nepagrindinėje darbovietėje, o tai sudarė 7,7 proc. visų mokytojų skaičiaus.

Prognozuojama, kad didėjant mokinių skaičiui, 2026 m. Savivaldybės penkiose bendrojo ugdymo įstaigose mokytojų skaičius vidutiniškai gali padidėti 10 proc.

Remiantis pedagogų registro 2016 m. rugsėjo 1 d. duomenimis 2016–2017 m. penkiose bendrojo ugdymo įstaigose dirbo 13 švietimo pagalbos specialistų (ne etatų), iš jų 2 logopedai, 4 specialieji pedagogai, 2 psichologai (turėdami po dalį etato, dirba keliose mokyklose) ir 5 socialiniai pedagogai. 2021-

2022 m. 5 bendrojo ugdymo įstaigose dirba 12 švietimo pagalbos specialistų (ne etatų), iš jų 2 logopedai, 3 specialieji pedagogai, 3 psichologai ir 4 socialiniai pedagogai.

Prognozuojama, kad didėjant specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų skaičiui Savivaldybėje, įvedant įtraukijį ugdymą, 2026 m. penkiose bendrojo ugdymo įstaigose švietimo pagalbos specialistų poreikis gali išaugti 3 kartus.

Pedagoginių darbuotojų amžiaus didėjimas Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose yra akivaizdus. Didėja 60 ir vyresnių pedagogų dalis: 2021 m. dvigubai negu 2016 m. padaugėjo 60-64 m. amžiaus ir trigubai padaugėjo vyresnių negu 65 metų amžiaus. 2020 m. spalio 1 d. duomenimis 65 ir vyresnių pedagogų dalis sudarė 2,7 proc. (ŠVIS duomenimis 2020 m. Lietuvos vidurkis – 4,1), 60-64 m. amžiaus – 25,1 proc. (ŠVIS duomenimis 2020 m. Lietuvos vidurkis – 16,4). Pastebėtina, kad beveik dvigubai sumažėjo 55-59 m., bet beveik dvigubai padidėjo 50-54, o 40-49 m. amžiaus pedagogų ženkliai sumažėjo.

Iki 2026 m. rugsėjo 1 d., be šiuo metu dirbančių pensinio amžiaus, tokio amžiaus sulauks dar 40 mokytojų ir 1 pagalbos mokiniui specialistas.

Darytina išvada, kad Savivaldybės bendrojo ugdymo mokykloms kiekvienais metais iškils didelė pedagogų trūkumo grėsmė. Todėl, esant tokiai situacijai, mokykloms būtina dalyvauti nacionaliniu mastu inicijuojamuose projektuose ir naudotis kitomis šalies lygmeniu teikiamomis galimybėmis.

Švietimo pagalbos teikimas. 2016–2017 m. m. penkiose bendrojo ugdymo įstaigose mokėsi 254 specialiųjų poreikių turintys mokiniai (13,7 proc. bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, iš jų – 12,4 proc. – nedidelių ir vidutinių, 1,3 proc. – didelių ir labai didelių), 2021–2022 m. m. – 299 mokiniai (15,7 proc. bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, iš jų 12,7 proc. – nedidelių ir vidutinių, 3 proc. – didelių ir labai didelių).

lentelė. Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymo(si) poreikių, skaičiaus kaita

Mokyklos pavadinimas	Specialiųjų ugdymosi poreikių lygiai							
	2016-09-01				2021-09-01			
	Nedideli	Vidutiniai	Dideli	Labai dideli	Nedideli	Vidutiniai	Dideli	Labai dideli
„Auksinis raktelis“	30	2	10	0	37	2	20	1
„Ąžuoliukas“	39	1	4	0	45	1	6	1
„Auksinis gaidelis“	39	2	0	0	11	0	6	4
„Gintarėlis“	0	10	3	0	19	2	16	1
„Kūlverstukas“	23	12	7	0	9	12	8	4
Iš viso:	131	27	24	0	121	17	56	11

lentelė. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymo(si) poreikių, integruotai ugdomų bendrojo ugdymo klasėse, skaičiaus kaita

Mokyklos pavadinimas	Specialiųjų ugdymosi poreikių lygiai							
	2016-09-01				2021-09-01			
	Nedideli	Vidutiniai	Dideli	Labai dideli	Nedideli	Vidutiniai	Dideli	Labai dideli
„Atgimimo“ gimnazija	0	7	2	0	0	7	6	0
Draugystės progimnazija	22	11	9	1	51	16	16	0
„Gerosios vilties“ progimnazija	73	19	7	0	45	13	22	2
„Verdenės“ gimnazija	44	26	4	1	33	34	4	0
„Žiburio“ pagrindinė mokykla	16	14	0	0	29	14	7	0
Iš viso:	155	77	22	2	158	84	55	2

2020 m. Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme atlikta daug pakeitimų, užtikrinančių vaikų su negalia ugdymą jo šeimos pasirinktoje ugdymo įstaigoje. Bendrojo ugdymo mokyklos turi pasirengti įgyvendinti įtraukijį ugdymą nuo 2024 metų: tam turėtų būti pritaikyti pastatai, suformuotos švietimo pagalbos ir mokytojų komandos, keliama pedagoginių darbuotojų kvalifikacija siekiant kokybiško personalizuoto kiekvieno mokinio ugdymo, atitinkančio kiekvieno vaiko ugdymosi galias ir poreikius, įsigyti naujų, šiuolaikiškų mokomųjų priemonių, techninės pagalbos, kurti specialiąsias ugdymo aplinkas.

Neformalusis švietimas. Neformalusis švietimas neatsiejama ugdymo dalis, orientuota kompetencijų ir sėkmingai veikiančios asmenybės formavimui.

Savivaldybės mokiniams, taip pat ikimokyklinio amžiaus vaikams sudarytos puikios sąlygos užimtumui neformaliojo švietimo įstaigose. Neformalusis švietimas svariai prisideda prie mokinių formaliojo ugdymo bei tolimesnės profesinės karjeros sėkmės.

Savivaldybėje sėkmingai vystomos įvairios neformaliojo vaikų švietimo kryptys sporto srityje (irklavimas, slidinėjimas, boksas, imtynės, biatlonas, lengvoji atletika, akrobatika, krepšinis, futbolas ir kt.), menų ir kūrybos srityje (muzikavimas, dainavimas, choreografija, dailė, teatras, techninė kūryba,

technologijos, etnokultūra, kalbų mokymasis ir daugybė kitų), bendrųjų kompetencijų ugdymo srityje. Įgyvendinamos įvairios formalųjį švietimą papildančios ir trumpalaikės neformaliojo ugdymo programos. Programų pasiūla nuolat analizuojama ir pritaikoma priklausomai nuo besikeičiančių gyventojų poreikių.

Šiuo metu Visagine veikia šios neformaliojo vaikų ir jaunimo švietimo įstaigos: biudžetinė įstaiga Visagino kūrybos ir menų akademija, VšĮ Visagino sporto ir rekreacijos centras, VšĮ Visagino edukacijų centras. Šias tris savivaldybės vaikų ir jaunimo neformaliojo švietimo įstaigas vidutiniškai per metus lanko apie 60-65 proc. mokinių (nuo bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus). Įstaigose sukurtos ugdymosi aplinkos, kai kurios iš jų aprūpintos moderniomis technologijomis ir šiuolaikiškais priemonėmis, dirba itin profesionalūs pedagogai.

lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo įstaigų mokinių kaita

Įstaiga	2017	2018	2019	2020	2021
Visagino sporto centras	672	690	698		
VšĮ Visagino sporto ir rekreacijos centras				688	488
Visagino Česlovo Sasnausko menų mokyklą	409	409	406		
Visagino kūrybos namai	939	991	954		
Visagino kūrybos ir menų akademija				926	802
VšĮ Visagino edukacijų centras				321	282

Šaltinis: ŠVIS

Pažymėtina, kad per pastaruosius dvejus metus įsisteigė trys naujos viešosios įstaigos vaikams, kurių pagrindinė veikla – kryptingai kultivuoti atskiras sporto šakas (krepšinį, futbolą, graikų-romėnų imtynes). Be to, mieste veikia nemažai ir kitų sporto klubų.

Nuo 2015 m. spalio 1 d. kasmet neformalaus vaikų švietimo veikloms skiriamas finansavimas iš Europos Sąjungos finansinės paramos, bendrojo finansavimo ir kitų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų. Akredituotose neformalaus vaikų švietimo programose kasmet sudalyvauja vidutiniškai apie 25 proc. mokinių (nuo bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus). Tikslinio NVŠ finansavimo dėka mūsų savivaldybėje atsirado tokių įdomių kryptų programų, kaip fotomenas, inovacijos mene, mados teatras, animacija, cirko menas, kulinarija, kelių sričių integravimas ir kt. (kurios ir toliau sėkmingai gyvuoja ir yra populiarios), praturtinta ugdymo(si) priemonių bazė.

Taip pat vykdomos įvairios programos ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo srityje.

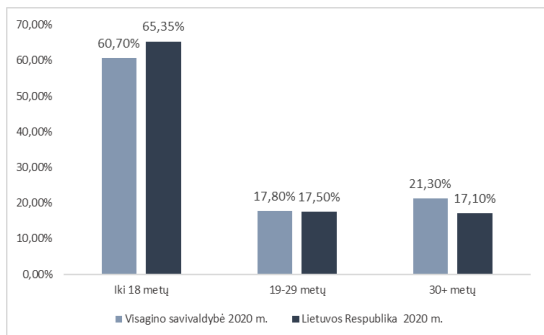
Sportas. Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatyme sportas apibrėžiamas kaip visos asmens

fizinės veiklos formos, kuriomis siekiama ugdyti ir tobulinti fizinės ir psichinės jo savybes bei įgūdžius ar stiprinti sveikatą.

2020 metais Visagino savivaldybėje veikė 22 sporto organizacijos (sporto klubai, sporto viešosios įstaigos ir sportininkų ugdymo centrai), juose sportuojančių asmenų skaičius buvo apie 1235, lyginant su bendru gyventojų skaičiumi tai sudarė 6,7 procento. Išanalizavus panašių ir aplinkinių savivaldybių duomenis matyti, kad Visagino savivaldybėje fizinis aktyvumas yra populiarus bei ženkliai išsiskiria iš kitų savivaldybių pagal sporto organizacijų ir sportuojančių asmenų skaičių. Galima teigti, kad tai yra susiję su sporto organizacijose dirbančių asmenų ir miesto gyventojų aktyvumu, bei esama sporto infrastruktūra, ypatingai neformaliajame švietime.

Remiantis LRSD duomenimis matyti, kad susidomėjimas sporto šakomis tarp vaikų iki 18 metų buvo 7,1 proc. mažesnis nei Lietuvos vidurkis. Tačiau nuo 2020 šis rodiklis šiek tiek pradėjo augti. Jaunimo amžiaus grupėje (nuo 19-29 m.) fizinis aktyvumas Visagino savivaldybėje neženkliai atsilieka nuo bendro Lietuvos vidurkio bei tikėtina, kad tai susiję su sporto įstaigose organizuojamomis įvairiomis veiklomis bei jose dirbančių asmenų gebėjimais sudominti jaunimą užsiimti sportu.

pav. Sportuojančių asmenų, pagal amžiaus grupes proc. Visagino savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje

Išanalizavus esamą sporto infrastruktūrą galima ją įvertinti kaip esančią geros - patenkinamos būklės. Ugdymo įstaigose sporto salės yra neremontuotos, jose esančios priemonės ir įranga yra pasenusi. Keletas ugdymo įstaigų iš vis neturi sporto salių. Vertinant lauko infrastruktūrą matyti, kad šalia 2 ugdymo įstaigų įrengti nauji lauko aikštynai, treniruokliai. Žemiau esančioje lentelėje pateikiama išsami informacija apie esamą sporto infrastruktūrą Visagino savivaldybės įstaigose.

lentelė. Esamą sporto infrastruktūrą Visagino savivaldybės įstaigose

Žiburio pagrindinė mokykla	Neturi sporto salės, kurioje galėtų treniruotis visi norintys vaikai. Esama sporto salė tinka tik pradinį klasių moksleiviams sportuoti (nedidelei grupei)
Atgimimo gimnazija	Turi vieną sporto salę, kurioje gali treniruotis vaikai, bei gali būti organizuojamos tarpmokyklinės tinklinio varžybos. Šalia gimnazijos yra įrengti nauji lauko treniruokliai, futbolo aikštelė (dirbtinės dangos, mažų matmenų leidžianti žaisti 5x5) bei tinklinio aikštelė su gumine danga
Verdenės gimnazija	Turi 2 sporto sales, kuriose treniruojasi mokyklos mokiniai, taip pat salėje vykdoma popamokinė veikla t. y. salė nuomojama klubams, sporto organizacijoms ir kitiems norintiems. Šalia Verdenės gimnazijos įrengtas naujas sporto aikštynas su gumine danga (futbolo aikštelė, krepšinio aikštelės, lauko treniruokliai).
Draugystės progimnazija	Turi 2 sporto sales, kuriose treniruojasi mokyklos mokiniai, taip pat salė nuomojama klubams, sporto organizacijoms ir kitiems norintiems pagal Visagino savivaldybės tarybos patvirtintus įkainius. Šalia Draugystės progimnazijos įrengtos dvi krepšinio aikštelės su gumine danga, tinklinio aikštelė taip pat su gumine danga, yra stalo teniso stalai pritaikyti lauko sąlygoms.
Gerosios vilties progimnazija	Neturi sporto salės, naudojami, VŠĮ Visagino sporto ir rekreacijos centro pastate (Vilties g. 5A), esančiomis sporto salėmis.
VŠĮ Visagino sporto ir rekreacijos centras	Priklauso pastatas (Parko g. 2A), kuriame yra treniruoklių salė, choreografijos salė, sportinės akrobatikos erdvė, batutai, takelis (skirtas sportui šuoliams ant takelio), aerobikai skirta erdvė Vilties g. 5A pastate yra dvi sporto salės. Krepšinio (1 salė) salė, taip pat naudojasi ir tinklininkai. Futbolo (2 salė) salėje vyksta ir Gerosios vilties progimnazijos fizinio lavinimo pamokos bei treniruojasi tenisininkai, vasaros laikotarpiu vyksta badmintono treniruotės. Antrame aukšte yra erdvė imtynėms, treniruokliai. Taip pat pastate yra baseinas (3 takeliai 25 m ilgio) bei pirtis. Draugystės g. 10B pastate yra baseinas (3 takeliai 12,5 m ilgio), pirtis ir karate užsiėmimams skirta salė. Parko g. 2K, (Irklavimo bazė), yra treniruokliai, pirtis, elingas valtimis laikyti. Sporto pastate yra įrengta pirtis, rūbinės. Parko g. 2C (futbolo stadionas) centrinė aikštė pilnų matmenų (aikštė nekokybiška), aplink futbolo aikštelę yra 400 m 4 bėgimo takeliai ir palei pagrindinį pastatą yra 100 m 8 bėgimo takeliai.

Išanalizavus esamą sporto infrastruktūrą galima ją įvertinti kaip esančią geros - patenkinamos būklės. Ugdymo įstaigose sporto salės yra neremontuotos, jose esančios priemonės ir įranga yra pasenusi. Keletas ugdymo įstaigų iš vis neturi sporto salių. Vertinant lauko infrastruktūrą matyti, kad šalia 2 ugdymo įstaigų įrengti nauji lauko aikštynai, treniruokliai. Žemiau esančioje lentelėje pateikiama išsami informacija apie esamą sporto infrastruktūrą Visagino savivaldybės įstaigose.

Sporto renginių organizavimas. Siekiant skatinti gyventojus užsiimti įvairia sportine veikla Visagino savivaldybėje nuolat vyksta įvairūs sporto renginiai. Išsami informacija apie sporto renginius organizuotus Visagino savivaldybėje pateikiama lentelėje _____.

lentelė. 2021 m. įvykusių sporto renginių suvestinė

Sporto šaka	2021 m. Visagino savivaldybės sporto renginių suvestinė					
	Sporto renginiai	Iš jų Visagino	Aukšto meistriškumo varžybos	Iš jų Visagino	Aukšto meistriškumo sportininkų skaičius	Dalyvių skaičius

Aerobinė gimnastika, baidarių ir kanojų irklavimas, slidinėjimas, lengvoji atletika, biatlonas, graikų-romėnų imtynės	12	12	27	0	98	470
Krepšinis	7	7	76	38	45	325
Futbolas	4	4	24	12	53	253
Sportinė akrobatika ir šuoliai ant batuto	0	0	4	4	218	160
Ledo ritulys	1	1	0	0	0	1258
Stalo tenisas	3	3	0	0	0	
Tinklinis	9	9	0	0	0	
Šachmatai	5	5	3	0	0	
Neįgalųjų sportas	2	2	0	0	0	
Tenisas	2	2	0	0	0	
Drakonų valčių	1	1	0	0	0	
Sporto renginiai miesto šventės metu	1	1	0	0	0	
Viso	47	47	134	54		

lentelė. 2021 m. organizuotų sporto renginių Visagino savivaldybėje lyginamoji analizė

	Fizinio aktyvumo sporto renginiai	Aukšto meistriško sporto renginiai	Sportuojančiųjų asmenų kiekis	Fizinio aktyvumo renginių kiekis / 1000 sportuojančių	Aukšto meistriško renginių kiekis / 1000 sportuojančių
Visagino savivaldybė	47	121	1396	33,66	86,67
Lietuvos Respublika	13197	14371	124794	105,75	115,15

Apgyvandinimas sporto renginių metu. Viena iš pagrindinių problemų Visagino savivaldybėje - apgyvendinimo galimybės mieste. Visagino savivaldybės sporto infrastruktūra puikiai tinka įvairių stovyklų organizavimui, sporto renginiams, bet dėl apribotų apgyvendinimo galimybių pritrūkta svečių į miestą trumpalaikiam laikotarpiui nėra įmanoma.

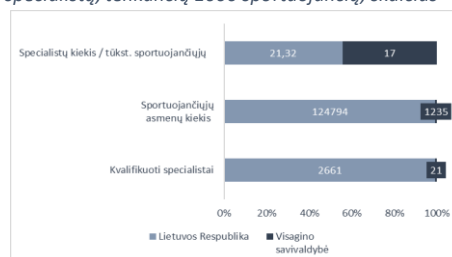
Sporto medicina. Šiuo metu nei Visagino savivaldybėje, nei Utenos apskrityje nėra sporto medicinos specialistų, į kuriuos galėtų kreiptis sportininkai dėl konsultacijų. Tokio specialisto arba centro atsiradimas Visagino savivaldybėje smarkiai pagerintų teikiamų paslaugų kokybę, kadangi reguliariai sportuojantys ir dalyvaujantys sporto varžybose asmenys privalo 1 kartą per 4 mėnesius tikrinti sveikatą. Kadangi sporto medicinos specialistų nėra, visi sportuojantys asmenys kreipiasi pas šeimos gydytojus, kurie nėra sporto medicinos specialistai ir dažnai vengia priimti sprendimus dėl sportininko sveikatos. Tai ne tik didina gydytojų apkrovas poliklinikoje, bet ir turi įtakos sportininkų sveikatai ir atsistatydinimui po traumų.

Sporto srityje veikiantys kvalifikuoti specialistai. 2021 metais Visagino savivaldybėje buvo 1396 sportuojantys asmenys ir tik 21 treneris turintis atitinkamą išsilavinimą, kuris gali dirbti fizinio aktyvumo sporto specialistu ar instruktoriumi. Pagal kvalifikuotų trenerių santykį vienam tūkstančiui sportuojančių Visagino savivaldybėje ženkliai nusileidžia Lietuvos vidurkiui.

lentelė. Visagino savivaldybėje dirbančių trenerių skaičius

Traineriai	Turi aukštąjį sporto studijų krypties išsilavinimą ar jam prilygintą išsilavinimą	Kitas nepedagoginis išsilavinimas	Kūno kultūros ir sporto veiklos leidimas	Kiti leidimai	Viso
VšĮ	21	8	6		62
Klubai, asociacijos				27	

pav. Visagino savivaldybėje dirbančių kvalifikuotų specialistų, tenkančių 1000 sportuojančių, skaičius

Panaši situacija išlieka ir su dalyvavimu aukšto meistriško sporto varžybose. Šioje srityje Visagino savivaldybė taip pat ženkliai atsilieka nuo vidutinio Lietuvos lygio. Dalyvavimas aukšto meistriško sporto varžybose Lietuvoje ir

užsienyje turi būti įtrauktas į sportinių įstaigų prioritetus. Nes tik dalyvaujant aukšto lygio varžybose galima išugdyti didelio meistriškumo sportininkus, kurie garsins netik Visagino savivaldybę, bet ir Lietuvą.

Informacijos sklaida. Šiuo metu informacija apie teikiamas sporto ir fizinio aktyvumo paslaugas, jų tiekėjus, sporto renginius, laimėjimus teikiama gana fragmentiškai, nėra sukurtos sistemos ar vieningo informacijos viešinimo kanalo.

Kultūra. Visagino savivaldybės kultūros įstaigos. Visagino kultūros centras (toliau – VKC) – aukščiausios kategorijos daugiafunkcinis kultūros centras, Lietuvos kultūros centrų asociacijos narys, kurio pagrindinis tikslas puoselėti daugiataučio miesto kultūros tradicijas, tautinį meną, orientuojantis savo veiklą į gyventojų sociokultūrinių poreikių ugdymą, vykdamas profesionalaus meno sklaidą, užtikrinantis jo pasiekiamumą mieste.

2021 m. dalis renginių, valstybinių ir tradicinių kalendorinių švenčių paminėjimai, dėl pandemijos vyko virtualioje erdvėje. 1095 dalyviai ir lankytojai dalyvavo mėgėjų meno kolektyvų koncertuose bei spektakliuose, iš kurių 11 vyko VKC, 65 išvykose Lietuvoje, taip pat buvo organizuotos 6 išvykos į užsienį. Organizuotuose 34 profesionalaus meno renginiuose (7 parodos, 5 koncertai, 22 spektakliai) dalyvavo 4209 dalyviai ir lankytojai. Taip pat buvo organizuoti 434 kiti renginiai (17 tautodailės ir kitų parodų, 33 edukaciniai renginiai, 333 kino filmai, 3 pramoginės muzikos koncertai ir kt., kuriuose iš viso dalyvavo 42556 dalyviai ir lankytojai.

Bendrai buvo organizuoti 485 renginiai, kuriuose dalyvavo 47860 lankytojai ir dalyviai.

Didžiausi kultūros renginiai Visagine:

- Tarptautinis monospektaklių festivalis „Atspindys“, organizuojamas drauge su VšĮ „Visagino atspindys“. Monospektaklis – aktorius kūrybos viršūnė ir neeilinis išbandymas. Per festivalio gyvavimo metus Visagine festivalio dienomis parodyta per 200 monospektaklių, mieste kasmet lankėsi teatro kūrėjai iš viso pasaulio;
- Tarptautinis tautinių kultūrų festivalis „Rudeninės“. Šis festivalis yra unikali galimybė Visagino tautinių mažumų kolektyvams pabendrauti su etninių tėvynių liaudies meno kolektyvais, užmegzti, palaikyti ir praplėsti ryšius su savo tėvynainiais, iš jų pasisemti naujų kūrybinių minčių, tautinių mažumų jaunimui sudaryti sąlygas išlaikyti identitetą, susipažinti su tėvų etninių tėvynių tradicijomis, puoselėti tautinių mažumų kultūros raišką tuo įvairinant Lietuvos kultūrinį gyvenimą;
- Tarptautinis kantri muzikos festivalis „Visagino Country“, kurio rengėjas – asociacija „Visagino Country“, Tarptautinio muzikos festivalio centras. Nuo 1999 m. tvirtai įėjo į visaginiečių bei visos Lietuvos kantri muzikos gerbėjų gyvenimą, nes vyksta kasmet. Šiuo metu festivalis galėtų pretenduoti į Lietuvos Gineso rekordų knygą kaip vienintelis festivalis Lietuvoje, prasidėjęs kartu su Nepriklausomybe ir tebevykstantis iki dabar;
- Rugspjūčio pradžioje kiekvienais metais organizuojama Visagino miesto šventė. Tai kasmet vis kitas formas, atlikėjus, edukacijas, pramogas išbandantis, tačiau ir savo tradicijas turintis, visame pasaulyje išsibarsčiusius visaginiečius suburiantis kultūrinis, pramoginis, sportinis vyksmas. 2021 m. prie Miesto šventės renginių ciklo prisijungė naujas tarptautinis Visagino erdvių festivalis, kurio programos pagrindą sudaro įvairių scenos menų reiškiniai;
- Nuo 2019 m. Visagine rugsėjo mėn. rengiamas tarptautinis šiuolaikinio cirko festivalis „Naujojo cirko stotelė Visagine“, kuriame pristatomi akrobatika ir kitomis cirko disciplinomis grįsti kūriniai;
- Eglės įžiebimo šventė Visagine – labiausiai laukiamas vaikų ir suaugusiųjų renginys. 2020 ir 2021 metais jis buvo organizuotas ne kaip teatralizuotas koncertas, o kaip šventinis, Kalėdų dvasios ir kūrybiškumo, tradicijų ir modernių raiškos formų maršrutas;
- „Mano miestas – Visaginas“ Miestas, kuris gyvybingas savo žmonių dėka. Žmonių, kurie jį puoselėja ne tik idėjomis, bet ir konkrečiais darbais. Šis renginys - iškilminga apdovanojimų ceremonija, kurios metu paskelbiami ir apdovanojami pačios bendruomenės pasiūlyti Visagino savivaldybei labiausiai nusipelnę visaginiečiai.

Profesionalusis menas. VKC siekia, kad vidutiniškai bent kartą per mėnesį Visagine vyktų aukšto meninio lygio renginiai, o jų visuma apimtų kuo platesnę meninių veiklų ir žanrų bei auditorijos įvairovę, taip suteikiant šio miesto gyventojams galimybę bent kartą per metus tiesiogiai pamatyti visų pagrindinių meno rūšių reiškinius. Taip pat VKC siekia įsitraukti į šalies ir tarptautinio masto profesionaliosios kultūros ir menų tinklus, kas suteikia galimybę mažinti kaštus ir tuo būdu pakviesti visaginiečius pamatyti tai, ką mato didmiesčių žiūrovai.

Išskirtinis akcentas – itin gabūs ir sėkmės pasiekę Visagine gimę, augę arba su šiuo miestu susiję profesionalūs kultūros ir meno kūrėjai. Šio ryšio dėka Visagine pristatomos jų veiklos ir/arba projektai. Dar vienas profesionaliosios kultūros ir meno kelias į Visaginą – kitų miestų ir užsienio šalių profesionalių kūrėjų ir jų kolektyvų veiklos Visagine. Jau yra pirmieji kūrybinės rezidencijos Visagine vykdymo bandymai.

Visagino savivaldybės viešoji biblioteka. Bibliotekos misija – kaupti, saugoti ir skleisti dokumentuose užfiksuotas žinias, idėjas ir informaciją, tokiu būdu prisidedant prie žinių visuomenės kūrimo, skatinant nuolatinį mokymąsi, žinių atnaujinimą, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą. 2021 m. bibliotekos tinkle sutelkta 10,7 % gyventojų. 2021 m. VVB apsilankė 21 455 lankytojų. Bibliotekoje sudarytos sąlygos rezervuoti, užsisakyti, prasitęsti knygų gražinimo terminą iš namų, o nedarbo metu – gražinti leidinius į gražinimo dėžes ir pasiimti juos iš knygomatų, įrengtų lauke prie įėjimų į bibliotekas ir veikiančių 24 val. per parą. Viešojoje bibliotekoje ir filiale veikia viešosios interneto prieigos, kuriose įrengta 16 kompiuterinių darbo vietų vartotojams. 2021 m. viešųjų interneto prieigų seansų trukmė – virš 500 valandų. Per kalendorinius metus biblioteka bendruomenei suorganizavo 238 renginius, iš jų 144 literatūros ir meno parodas. Skaitytojai dalyvavo vasaros skaitymo programoje „Skaitymo iššūkis“ ir kt. akcijose. Bibliotekoje veikia 2 klubai: Skaitančių mamų ir vaikų klubas bei Mezgėjų klubas „Nuo siūlo iki meno“. Šiltuoju metų sezonu prižiūrimos trys „Mažosios bibliotekėlės“, įkurtos miesto teritorijoje. Biblioteka bendradarbiauja su miesto švietimo ir kultūros įstaigomis.

Visagino viešoji biblioteka kartu su Lietuvos nacionaline biblioteka baigė įgyvendinti trejus metus tebesitęsiantį Kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės bibliotekos projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“. Projekto metu bibliotekos viešosiose interneto prieigose pakeista kompiuterinė ir programinė įranga, gauti trys paketai edukacinėms veikloms: kūrybinis, inžinerinis ir programavimo. Gyventojams sudarytos sąlygos mokytis kompiuterinio raštingumo ir įgauti naujų skaitmeninių kompetencijų. Šiuo metu biblioteka turi galimybę pasiūlyti tokias technologijas, kurių namų ūkiai dar neturi: lankytojai gali naudotis 3D spausdintuvu, spausdintuvu nuotraukų negatyvų skenavimui, Lego robotikos rinkiniais, skirtais programavimo įgūdžiams tobulinti, virtualios realybės įrenginiu.

Baigtas įgyvendinti projektas „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“, skirtas gyventojams, kurie vis dar nesinaudoja ar minimaliai naudojami internetu, taip pat tiems, kurie nori pagerinti savo įgūdžius, išmokti geriau naudotis įvairiomis e. paslaugomis.

Dalyvaujant Lietuvos apskričių viešųjų bibliotekų ir Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijų projekte „Autizmo spektro ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims draugiškų bibliotekų tinklo diegimas“ projekte, kurį finansuoja LR kultūros ministerija, VVB įgyvendintas projektas „Biblioteka visiems“: Vaikų literatūros sektoriuje įrengtas saugios erdvės kampelis, įsigytos specialios garsinės ir vizualinės priemonės, padedančios lankytojams, turintiems autizmo spektro sutrikimų, suvaldyti kilusį nerimą, vedami „Sensoriniai skaitymai“.

VVB kryptingai vykdo veiklą, orientuotą į skaitymo skatinimą, pažintį su lietuvių ir kitų tautų literatūra, kūrybingumo ugdymą. Visagino viešoji biblioteka partnerio teisėmis 2021 m. dalyvavo Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projekte „Kūrybinio rašymo stovykla jaunimui „Pasakoja tekstai“ ir Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projekte „Knyga kitaip arba kitokių knygų formatuose baltų etninės kultūros ženklai.“

Visagino miesto muziejus. Pirmame etape Visagino miesto muziejus buvo įsteigtas kaip Visagino viešosios bibliotekos filialas. 2021 m. rugsėjo 23 d. VVB filialas buvo likviduotas ir įsteigta viešoji įstaiga Visagino miesto muziejus. Pirmame etape įstaigai perduotos Visagino „Atgimimo“ gimnazijos priestato patalpos, 2022 metais atliktas patalpų remontas. Kadangi įstaiga dar tik kuriasi ji turi minimalų, tik būtiną šiame etape darbuotojų skaičių. Kol kas kultūrinė veikla nevykdoma, pristabdyti ir eksponatų rinkimo darbai, kadangi patalpose vykstant remonto darbams nėra galimybių eksponatams apsaugoti. Daugiausia dėmesio skiriama įstaigos vidaus dokumentacijos parengimui, specialistų paieškai, interneto svetainės kūrimo darbams, planavimui.

Meno kūrėjai ir kūrybinis verslas. Miesto kultūrinės įvairovės rodiklis – tai ne tik savivaldybės įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų kultūrinė veikla, bet ir pavienių kūrėjų ir kūrybinio verslo gyvybingumas. Pasakyti

tikslių kultūrinę ir meninę veiklą vykdančių asmenų ir verslo subjektų skaičių sudėtinga, tačiau galima drąsiai teigti, kad jų yra labai mažai.

Remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos 2022 m. kovo 31 d. duomenimis apie juridinių asmenų pagrindines vykdomas veiklas, Visagino savivaldybėje vyrauja didmeninė prekyba (UAB), taksi veikla (IĮ) ir variklinių transporto priemonių techninė priežiūra ir remontas (MB). Mažųjų bendrijų populiariausių veiklų dešimtuose atsiderėjusių ir fotografavimo veikla (du juridiniai asmenys). Pagal individualios veiklos pažymą didžiausia dalis įsitraukę į kirpyklų ir kitų grožio salonų veiklą. Populiariausių veiklų pagal pažymą dešimtuose (paskutinėje vietoje) yra ir kompiuterių programavimo veikla (vykdo 15 asmenų), į kurią patenka IT sektorius, glaudžiai susijęs su kūrybinėmis industrijomis. Pateikta statistika dar kartą patvirtina, kad tiesioginę kultūrinę ir meninę veiklą vykdo itin maža Visagino savivaldybės gyventojų dalis. Tai nereiškia, kad mieste nėra kuriančių asmenų, bet rodo, kad kultūra ir ekonominė veikla vis dar atskiriamos viena nuo kitos. Nemažai kūrėjų nesiryžta įregistruoti savo veiklos vengdami administracinės naštos. Daugeliui kūryba – tai papildomas užsiėmimas, o ne pagrindinė veikla.

Viena iš gyvybingiausių kūrybinių veiklų Visagine – fotografija. Didžioji dalis – tai užsakomoji fotografija, o ne meniniai projektai. Šioje srityje veikia tiek savamoksliai, tiek aukštąjį išsilavinimą gavę fotografai. Fotografijos sritis populiari ir kultūrinio švietimo sektoriuje – mieste yra 3 fotografijos būreliai. Fotografija vis dar turi potencialo būti vystoma puoselėjant aukštos meninės kokybės fotografiją.

Visagino mieste yra gana nemažai dailininkų, bet didžioji dalis yra mėgėjai. Nepaisant to, jų darbai pakankamai dažnai eksponuojami Visagino parodų erdvėse. Visagino dailininkų kūryboje vyrauja tradicinė technika ir estetika. Tapyba, piešimas ir grafika yra galimybė Visaginui, tačiau iki šiol tai labai silpnai plėtojama – nevystomos rezidencijos, plenerai, meniniai projektai, nemezgamas ryšys su kitais miestais ir šalimis.

Nors Visagine stiprus muzikinis ugdymas, o grojančių ar dainuojančių asmenų labai daug, muzikos grupių mieste yra vos kelios. Be to, jos nekuria savo muzikos, o tik perdainuoja jau sukurtas kompozicijas.

Mieste esama ir dizainerių (aprangos, interjero, grafikos), tačiau ši kūrėjų kategorija yra itin uždara. Jų veiklos rezultatai nematomi mieste, jie beveik nedalyvauja kultūriname miesto gyvenime.

Reikia išskirti ir tai, kad Visagine esama galimybės plėtoti iliustracijos meną, gatvės meną ir keramiką. Šias sritis šiuo metu puoselėja vos keli asmenys.

Silpniausia Visagino vieta – scenos menai. Šiuo metu Visagine nėra reziduojančių ar gyvenančių profesionalių scenos menų kūrėjų, kadangi ši sritis reikalauja daugiausiai išlaidų ir komandos.

Visagino kūrėjus galima charakterizuoti kaip gana uždarus, veikiančius mažoje bendruomenėje, nesiekiančius dalyvauti regione, Lietuvos, juolab – tarptautiniuose projektuose. Reikia skatinti kūrėjus atvykti į Visaginą, o esamus menininkus aktyvuoti: vystyti meno rezidencijas, skirti stipendijas, kurti kūrybos erdves, fasilituoti kūrėjų bendruomenę, megzti ryšius su menininkais ir kūrybiniu verslu iš kitų miestų bei šalių.

Kultūros sektoriuje veikiančios NVO. Visagine yra registruota apie 30 asociacijų ar viešųjų įstaigų (toliau – NVO), galimai veikiančių tik kultūros srityje arba viena iš jų veiklos sričių yra kultūra. Deja, dalis tokių NVO yra likviduojamos, o apie formaliai veikiančių NVO veiklų aktyvumą galime spręsti tik pagal tai, kiek jų veiklos bendruomenėje yra matomos. Šias NVO galima sąlyginai suskirstyti į grupes:

- NVO, kurių pagrindinė veikla ir vaidmuo Visagino savivaldybės teritorijoje – tarptautinių festivalių organizavimas: viešoji įstaiga „Visagino atspindys“ – Tarptautinio monospektaklių festivalio „Atspindys“ organizatorius ir Tarptautinio muzikos festivalio „Visagino country“ centras - Tarptautinio kantri muzikos festivalio „Visagino country“ organizatorius. Prie jų galima priskirti ir Visagine registruotą Lietuvos country muzikantų asociaciją.

- Gausiausia NVO grupė, kurių veikla, organizacijos pavadinimas nurodo priklausomybę ar tam tikros tautybės atstovavimą: Visagino armėnų bendrija, Lietuvos lenkų sąjungos Visagino miesto skyrius, Uzbekų kultūros centro Visagino padalinys, Visagino totorių bendrija, Visagino baltarusių bendrija, Baltarusių kultūros centras „Krok“, Visagino ukrainiečių nacionalinės kultūros centras „Borvinok“, Visagino ukrainiečių draugija, Visagino lietuvių asociacija „Gimtinės spalvos“, Visagino vokiečių bendrija, Visagino miesto rusų bendrija „Sadko“, Visagino rusų bendrija, Rusų bendruomenė „Anastassia“, Visagino rusų kultūros centras „Rusija“.

- NVO – meno galerijos ar vaizduojamojo meno veiklų organizacijos: Jaunųjų menininkų klubas „Paletė“, viešoji įstaiga Meno galerija „Aukštaitijos ežerai“, Visagino meno galerija, Visagino menininkų klubas „Kvadratas“, iš dalies – Visagino trečiojo amžiaus universitetas (su vaizduojamojo meno fakultetais).

- NVO, kurias galima būtų įvardinti kaip mėgėjų meno kolektyvų partnerius-juridinius asmenis bei muzikavimu, atlikėjų veikla užsiimančios NVO: Šokių kolektyvas „Visagino gervė“, Meno atlikėjų asociacija

„Samanyčia“, Vokalinės muzikos atlikėjų klubas „Šilagėlės“, Muzikinių konstruktorių asociacija, Visagino meno kūrėjų asociacija „Fenikso skrydis“, Visagino miesto muzikantų ir artistų visuomeninė organizacija „Mart“, Saviveiklinės dainos klubas „Raktas“, Visagino tarptautinės esperanto kalbos klubas „Espero“.

➤ Ši grupė gana marga tiek veiklomis, tiek veiklos intensyvumu, tačiau joje yra ir labai ryškių savo veiklomis NVO: VšĮ „Urbanistinės istorijos“, asociacija „Visagino atmosfera“, Visagino menų rezidencija, VšĮ „Meno ir švietimo pasaulis“, asociacija „Ryšių bankas“, Visagino trečiojo amžiaus universitetas, viešoji įstaiga „Visagino astronomijos klubas“, visuomeninė organizacija „Žaleika“, Knygų mėgėjų klubas.

Visgi vertinant bendruomenėje matomas kultūrinės veiklas, stebint NVO komunikaciją galima drąsiai teigti, kad NVO Visagine kultūrinį lauką papildo gausiomis ir neretai itin kokybiškomis veiklomis, kultūrinės raiškos formomis, apima didelį visuomenės tikslinių grupių ratą.

Kultūros įstaigų infrastruktūra. Išanalizavus esamą kultūros įstaigų infrastruktūrą galima ją įvertinti kaip esančią geros - patenkinamos būklės., daugelis salių nėra blogos būklės, tačiau jose esančios priemonės ir įranga yra pasenusios bei netinkamos organizuoti aukšto lygio kultūrinius renginius.

_____lentelė. Informacija apie infrastruktūrą Visagino savivaldybės kultūros įstaigose

Visagino kultūros centras	<p>Visagino kultūros centras patikėjimo teise valdo tris pastatus: Parko g. 7, kuriame yra koncertų salė su 300 žiūrovų vietų, kino salė su 90 žiūrovų vietų, atvira parodų erdvė ir administracinės-pagalbinės patalpos, Parko g. 16, kuriame yra atvira renginių salė, ir Vilties g. 5, kuriame yra renginių salė su galimybe talpinti iki 150 žiūrovų, konferencijų salė, parodų erdvė, įvairios rekreacinės zonos, repeticijų salė šokėjams ir patalpos mėgėjų meno kolektyvams bei administravimui.</p> <p>VKC salių „Draugystė“ ir „Banga“ šviesų bei garso įranga – labai ribota, tinkama tik bendro pobūdžio koncertams, beveik netinkama profesionaliųjų scenos menų kūriniams. Būtinai įrangos papildymas, tuo būdu šios salės galėtų būti naudojamos kur kas universaliau, dažniau, o renginių kaštai pastebimai sumažėtų</p> <p>Miestui reikėtų įsigyti specialų profesionalų fortepijonų pergabenimo įrenginį (galimas variantas - „pianoplan“), kuris įgalintų universaliau ir efektyviau naudoti miesto kultūros ir ugdymo įstaigose esančius kokybiškus šios srities instrumentus, kas savo ruožtu gerokai palengvintų profesionaliosios muzikos renginių vadybą.</p> <p>Svarstytinas VKMA salės „Harmonija“ pertvarkymas ir papildymas profesionalia scenos įranga, kas įgalintų mieste rengti kokybiškus nedidelio formato scenos menų renginius.</p> <p>Svarstytina VKC salės „Banga“ pertvarka ir renovacija, paverčiant šią erdvę tinkama profesionaliems aukštos kokybės scenos menų renginiams bei rezidencijoms, bendroms veikloms su svarbiausiomis šalies ir tarptautinio masto kultūros institucijomis.</p> <p>Svarstytinas nuolatinės arba lengvai montuojamos lauko scenos ir atitinkamo scenos įrangos komplekto įsigijimas - tai leistų visą šiltąjį sezoną nuolat rengti profesionalius renginius, įsitraukti į renginių atvirose erdvėse tinklus.</p>
Visagino viešoji biblioteka	<p>Visagino viešoji biblioteka patikėjimo teise valdo du pastatus, kurie yra gyvenamųjų namų priestatai/dalis: pagrindinės patalpos yra Taikos pr. 52 ir filialas su Meno galerija įsikūręs Sedulinos al. 14. VVB iš esmės neturi patalpų renginiams, galintiems sukviesti daugiau nei 20-30 dalyvių.</p> <p>Svarstytinas dalies Bibliotekos patalpų pritaikymas profesionaliems renginiams</p>
Visagino miesto muziejus	<p>Visagino miesto muziejus kol kas metams pagal panaudos sutartį yra gavęs patalpų, esančių Tarybų g. 23A, II aukšte 526 kv. m. Svarstant Miesto muziejaus patalpų funkcijas, būtina numatyti profesionaliai keičiamoms ekspozicijoms pritaikytą erdvę, jei to nebus muziejuje - svarstytinas atitinkamas kažkurios kitos miesto erdvės pritaikymas ekspozicijų reikmėms.</p>

2.7. Socialinė aplinka ir sveikatos priežiūra

Sveikatos priežiūra. Viena iš savarankiškųjų Visagino savivaldybės funkcijų yra pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra. Visagino savivaldybėje sveikatos priežiūros paslaugas teikia 4 įstaigos ir jų filialai:

- Pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugos – 3 (Visagino pirminės sveikatos priežiūros centras, UAB „Sedulinos sveikatos centras“, UAB „MediCA klinika“ Visagino filialas);
- Antrinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos – 1 (Visagino ligoninė).

Analizuojamu laikotarpiu prie asmens sveikatos priežiūros įstaigų buvo prisirašę 22 464 gyventojai. Tai 3204 daugiau nei savivaldybės gyventojų, tad galima remtis prielaida, kad dalis prisirašiusiųjų yra iš kaimyninių rajonų arba mobilūs emigrantai.

Valstybinės ligonių kasos (toliau – VLK) duomenimis, daugiausiai gyventojų buvo prisirašiusių prie šių įstaigų:

- prie VšĮ Visagino pirminės sveikatos priežiūros centras – 14 368 gyventojai arba 63,96 proc. visų prisirašiusiųjų prie Visagino savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigų;
- prie UAB „Sedulinos sveikatos centras“ – 5 823 gyventojai arba 25,92 proc. visų prisirašiusiųjų prie Visagino savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigų;
- prie UAB „MediCA klinika“ – 2 273 gyventojai arba 10,12 proc. visų prisirašiusiųjų prie Visagino savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigų.

Sveikatos būklė. Vadovaujantis visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenimis gyventojų sergamumas Visagino savivaldybėje 10 000 gyventojų didžiausias buvo nuo 0 iki 17 ir 65+ amžiaus grupėse. Tuo tarpu didžiausias ligotumas buvo 65+ amžiaus grupėse ir 10 000 gyventojų buvo 10 674,6. Vertinant gyventojų laimingumą matyti, kad suaugusių dalis proc., kuriems labiau prislėgta nuotaika nei anksčiau buvo didžiausia 65+ amžiaus grupėje ir sudarė 23,6 proc. Tuo tarpu Lietuvoje šis rodiklis buvo šiek tiek mažesnis tačiau skyrėsi nežymiai ir sudarė 23,1 proc. Suaugusiųjų dalis proc., kurie užsiima fizine veikla apie 30 min/5 d. per savaitę didžiausia buvo 45-64 m. gyventojų amžiaus grupėje (36,1 proc.) ir nestipriai atsiliko nuo bendro Lietuvos vidurkio, kuris sudarė 44,2 proc. Suaugusiųjų dalis proc., kurie vartojo tabaką kasdien (30 d.) buvo didžiausia 65+ amžiaus grupėje ir sudarė 34,5 proc., tuo tarpu Lietuvoje šioje amžiaus grupėje šis rodiklis buvo mažiausias ir sudarė 10,8 proc., o didžiausias proc. buvo 18-44 gyventojų amžiaus grupėje ir sudarė 19,5 proc. Vertinant Suaugusiųjų narkotikų vartojimą (12 mėn.) Visagino savivaldybėje jis buvo didžiausias 18-44 m. amžiaus grupėje ir sudarė 10,8 proc. , tuo tarpu Lietuvoje toje pačioje amžiaus grupėje jis siekė 3,8 proc.

Stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos Visagino savivaldybėje teikiamos VšĮ Visagino ligoninėje, kurios pagrindinis tikslas – Lietuvos gyventojų sveikatos stiprinimas, teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų gerinimas, jų tinkamumas, prieinamumas, siekiant sumažinti sergamumą ir mirtingumą.

Lyginant su kaimyninėmis savivaldybėmis stacionaro ligonių skaičius tekantis 1 tūkst. gyventojų Visagino savivaldybėje buvo mažiausias, tačiau gerokai viršijo bendrą Lietuvos Respublikos vidurkį.

lentelė. Stacionaro ligonių skaičius tekantis 1 tūkst. gyventojų

	Lietuvos Respublika	Visagino sav.	Zarasų sav.	Ignalinos sav.
2020	173,6	189,2	195,6	192,6
2019	243,3	275,4	281,6	253,7
2018	244,7	271,7	284,3	259,4
2017	247,1	272,5	291,6	266,8
2016	249,1	264,5	293,9	272,9

2020 m. asmenų skaičius, kuriems Visagino savivaldybės teritorijoje buvo suteikta greitosios medicinos pagalba (toliau – GMP) (tenkantis tūkstančiui gyv.), buvo vienas didesnių iš visų lyginamų savivaldybių – 275,3. 2016–2020 m. Visagino savivaldybėje fiksuojamas minėto rodiklio augimas (7,9 proc.).

_____ lentelė. Asmenų skaičius, kuriems Visagino savivaldybės teritorijoje buvo suteikta greitosios medicinos pagalba skaičius tekantis 1 tūkst. gyventojų

	Lietuvos Respublika	Visagino sav.	Zarasų sav.	Ignalinos sav.
2020	223,0	275,3	249,9	311,8
2019	230,2	263,4	260,5	293,7
2018	234,6	268,1	260,4	359,3
2017	230,0	265,5	261,9	298,7
2016	239,3	253,60	266,2	284,0

Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas Visagino savivaldybėje bendradarbiavimo sutarties pagrindu vykdo Rokiškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Rokiškio VSB). Įstaigos veiklos tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Socialinė apsauga. Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo organizatorius savivaldybėje yra Visagino savivaldybės administracija, kuri atsako už socialinių paslaugų teikimo savo teritorijos gyventojams užtikrinimą planuodama ir organizuodama socialines paslaugas, kontroliuodama bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros kokybę. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius ir socialinio tinklo kūrimąsi lemia tiek išorės, tiek vidaus veiksniai: mažas gimstamumas; visuomenės senėjimas; negalia; alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų medžiagų vartojimas bei psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta; nedarbas; migracija.

Visagino savivaldybėje socialinėje srityje veikia 3 įstaigos:

➤ Visagino socialinių paslaugų centras teikia bendrąsias socialines paslaugas (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos) ir specialiąsias paslaugas: socialinę priežiūrą (pagalba namuose, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, laikinas apnakvyndinimas, apgyvendinimas nakvynės namuose ir krizių centruose) ir socialinę globą (dienos, trumpalaikę ir ilgalaikę);

➤ Visagino šeimos ir vaiko gerovės centras teikia šias specialiąsias paslaugas: socialinę priežiūrą (socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, laikinas apnakvindinimas, intensyvi krizių įveikimo pagalba, psichosocialinė pagalba, apgyvendinimas nakvynės namuose ir krizių centruose, pagalba globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams) ir socialinę globą (dienos, trumpalaikę ir ilgalaikę). Visagino šeimos ir vaiko gerovės centras nuo 2018 m. gegužės mėnesio vykdo ir Globos centro funkcijas.

➤ Visagino socialinės globos namai, socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavaldi stacionari socialinės globos įstaiga, kurios paskirtis – užtikrinti ilgalaikę (trumpalaikę) socialinę globą suaugusiems asmenims, kuriems dėl proto negalios ar psichinių sutrikimų nustatytas 0–40 procentų darbingumo lygis, specialusis nuolatinės slaugos ar nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis arba nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis. Visagino savivaldybė ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų teikimą proto negalios ar psichikos sutrikimų turintiems asmenims (15 asmenų) užtikrina sudarydama finansavimo sutartis su Visagino socialinės globos namais, Strūnos socialinės globos namais, Aknystos socialinės globos namais, Utenos socialinės globos namais, Zarasų socialinės globos namais, nes tokio pobūdžio paslaugų neteikia nė viena savivaldybės biudžetinė įstaiga.

Socialinių paslaugų gavėjai. Socialinių paslaugų poreikį turi įvairios Visagino savivaldybės teritorijoje gyvenančios žmonių grupės: senyvo amžiaus asmenys; suaugę asmenys su negalia; vaikai su negalia; socialinę riziką patiriantys vaikai ir jų šeimos; socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys ir jų šeimos; likę be tėvų globos vaikai.

lentelė. Socialinių paslaugų gavėjai Visagino savivaldybėje

Darbingo amžiaus asmenys	10 906
<i>iš jų darbingo amžiaus asmenys su negalia</i>	<i>918</i>
<i>iš jų darbingo amžiaus asmenys, kuriems nustatyti specialieji poreikiai (specialusis nuolatinės slaugos poreikis arba specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis)</i>	<i>211</i>
Pagyvenę asmenys (65 metų ir vyresni)	4 482
<i>iš jų pensinio amžiaus gyventojai, kuriems nustatyti specialieji poreikiai (specialusis nuolatinės slaugos poreikis arba specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis)</i>	<i>221</i>
Vaikai (0-17 metų amžiaus)	2 921
<i>iš jų vaikai su negalia</i>	<i>97</i>
<i>iš jų vaikai, kuriems nustatyti specialieji poreikiai (specialusis nuolatinės slaugos poreikis arba specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis)</i>	<i>61</i>
Šeimos, patiriančios socialinę riziką, gavusios socialines paslaugas 2021 m.	189
Vaikų skaičius šeimose, patiriančiose socialinę riziką, gavusiose socialines paslaugas 2021 m.	317
Šeimų, globojančių vaikus, skaičius 2021 m.	43
Šeimose globojamų vaikų skaičius 2021 m.	55
Institucijoje globojamų vaikų skaičius 2021 m.	7
Vaikų, kurie gavo paslaugas Globos centre, skaičius	22
Budintys globotojai	3

Vertinant Visagino savivaldybės organizuojamas socialines paslaugas ir jų prieinamumą vadovaujasi LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. A1-23 patvirtintais Socialinių paslaugų išvystymo normatyvais (toliau – Normatyvas).

lentelė. Socialinių paslaugų išvystymo Visagino savivaldybėje atitiktis patvirtintiems normatyvams

Tikslinė grupė	Socialinės paslaugos pavadinimas	Minimalus/siektinas rodiklis tenkantis 1000 tikslinės grupės asmenų	Gavėjų skaičius, tenkantis 1000 tikslinės grupės asmenų Visagino savivaldybėje
Senyvo amžiaus asmenims	Pagalba į namus	25/35	25,2
	Laikinas atokvėpis (socialinė priežiūra asmens namuose)	1/2	0
	Dienos socialinė globa asmens namuose	6/12	8
	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	1/2	2,2
	Trumpalaikė socialinė globa (asmens namuose arba įstaigoje)	1/2	3,6
Darbingo amžiaus asmenys su negalia	Laikinas atokvėpis (socialinė priežiūra asmens namuose)	1/2	0
	Dienos socialinė globa asmens namuose	6/9	8,7
	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje ir kt.)	40/52	8,7
	Dienos socialinė globa įstaigoje (dienos centre)	13/18	24
	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	3/9	5,4
	Trumpalaikė socialinė globa	3/5	4,4
	Laikinas atokvėpis (trumpalaikė ar (ir) dienos socialinė globa)	10/25	1,1

Vaikai (jų šeimos)	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas) asmens (šeimos) namuose (gavėjai – vaikai, kurių šeimoms teikiama socialinė priežiūra)	50/56	70,2
	Vaikų dienos socialinė priežiūra	23/26	30,5
	Intensyvi krizių įveikimo pagalba (krizių centre, laikino apgyvendinimo įstaigoje šeimoms, turinčioms vaikų, savarankiško gyvenimo namuose, kitose socialinių paslaugų įstaigose) (gavėjai – vaikai, kuriems pagal Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą nustatyta laikinoji priežiūra)	3/5	3,1
Vaikai su negalia	Laikinas atokvėpis (socialinė priežiūra asmens namuose)	30/100	0
	Dienos socialinė globa asmens namuose	10/13	0
	Dienos socialinė globa ar socialinė priežiūra įstaigoje (dienos centre ar kt.)	170/250	319,6
Likę be tėvų globos vaikai (jų šeimos)	Pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, įtėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti (gavėjai – vaikai, kurių globėjai (rūpintojai), budintys globotojai, įtėviai ir šeimynų dalyviai gauna pagalbą)	500/700	595,2
Palydėjimo paslauga jaunuoliams (jų šeimoms)	su laikinu apgyvendinimu (savarankiško gyvenimo namuose ar apsaugotame būste)	2/4	0
	be laikino apgyvendinimo (socialinių paslaugų įstaigoje ar asmens namuose)	10/15	0
Socialinę riziką patiriantys suaugusieji asmenys	Psichosocialinė pagalba (socialinių paslaugų įstaigose ar asmens namuose)	5/10	0
	Intensyvi krizių įveikimo pagalba (krizių centre, kitose socialinių paslaugų įstaigose) su laikinu apgyvendinimu	0,4/1	0,3
	Intensyvi krizių įveikimo pagalba (krizių centre, kitose socialinių paslaugų įstaigose) be laikino apgyvendinimo	1,5/2,5	0
	Apgyvendinimas nakvynės namuose ir laikinas apnakvindinimas laikino apnakvindinimo įstaigose	1,5/2,5	2,5
Gavėjų skaičius viršija minimalų rodiklį			
Paslauga organizuojama, tačiau ja nesinaudojama arba naudojama minimalia			
Gavėjų skaičius viršija arba lygus maksimaliam rodikliui			

Kelios Visagino savivaldybėje teikiamos paslaugos yra populiarios ir kitų savivaldybių gyventojam, t. y. apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose, vaikų dienos socialinė priežiūra, socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas. 2022 m. Visagino savivaldybėje pagal Normatyvą turėtų būti įsteigta daugiau vietų senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia ilgalaikiai socialinei globai, darbingo amžiaus asmenims su negalia turėtų būti teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo asmens namuose paslaugos. Vertinant organizuojamas socialines paslaugas ir jų prieinamumą pagal Normatyvus, 2021 m. Visagino savivaldybėje ne visų socialinių paslaugų prieinamumas buvo užtikrintas.

lentelė. Visagino savivaldybės neteikiamos socialinės paslaugos

Tikslinė grupė	Socialinės paslaugos pavadinimas	Minimalus/siektinas rodiklis tenkantis 1000 tikslinės grupės asmenų
Senyvo amžiaus asmenys	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje ir kt.)	6/10
	Dienos socialinė globa įstaigoje (dienos centre)	2/3
Darbingo amžiaus asmenys su negalia	Apgyvendinimas apsaugotame būste	2/5
	Ilgalaikė socialinė globa grupinio gyvenimo namuose	3/13
	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas socialinėse dirbtuvėse	4/6
Vaikai su negalia	Laikinas atokvėpis (trumpalaikė ar (ir) dienos socialinė globa)	50/140

	Ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa vaikams su negalia socialinės globos namuose vaikams su negalia, specializuotuose slaugos ir socialinės globos namuose	5/4
Likę be tėvų globos vaikai	Ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa šeimynose	60/65
	Ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa bendruomeniniuose vaikų globos namuose	120/130
Socialinę riziką patiriantys suaugusieji asmenys	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas socialinės priežiūros centruose (dienos centre, socialinių paslaugų centre, krizių centre, paramos šeimai centre ir kt.)	2/3,5
	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	0,3/1
	Trumpalaikė socialinė globa psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigose asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų	0,3/0,5

Pagal Normatyvą iki 2022 m. Visagino savivaldybėje nebuvo teikiama ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa likusiems be tėvų globos vaikams bendruomeniniuose vaikų globos namuose, tačiau įgyvendinant Visagino savivaldybės projektą „Bendruomeninių vaikų globos namų įkūrimas ir vaikų dienos centrų tinklo plėtra Visagino savivaldybėje“ 2021 m. pabaigoje buvo įsigytos patalpos bendruomeniniams vaikų globos namams įkurti, kuriuose šiuo metu vyksta remonto bei įrangos įsigijimo darbai.

Nors bendruomeninių paslaugų infrastruktūra yra plėtojama, Visagino savivaldybėje nėra tokių paslaugų kaip dienos užimtumas, apgyvendinimas grupinio gyvenimo namuose, apgyvendinimas apsaugotame būste, individuali socialinio darbuotojo pagalba. Šeimos, prižiūrinčios neįgaliuosius, stokoja socialinės, psichologinės ir metodinės pagalbos. Trūksta sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų asmenims, turintiems psichikos sutrikimų ar intelekto vystymosi sutrikimų. Trūksta glaudesnio bendradarbiavimo tarp sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir švietimo sistemų organizuojant ir užtikrinant kompleksiskai teikiamas paslaugas. Socialinių paslaugų, švietimo, teisėsaugos įstaigų darbuotojai neretai stokoja žinių apie proto ir psichikos negalią bei jų sukeliamas pasekmes, socialiniams darbuotojams trūksta kompetencijos dirbti su neįgaliais suaugusiais asmenimis siekiant atkurti ar pagerinti jų psichosocialinį funkcionavimą.

Šeimos, patiriančios socialinę riziką. Nuo 2019 m. su šeimomis, patiriančioms socialinę riziką, Visagino savivaldybėje dirba 5 atvejo vadybininkai ir 12 socialinių darbuotojų. Socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo paslauga Visagino savivaldybėje teikiama nuo 2007 m. 2021 m. socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo paslaugas gavo 115 šeimų (205 vaikai) ir bendrąsias socialines paslaugas gavo 69 šeimos (106 vaikai) bei 4 šeimoms atvejo vadybos procesas buvo pradėtas nepaskyrus joms jokių socialinių paslaugų, 1 šeimai paslaugos paskirtos ir, atlikus pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimą, nutrauktos (šiose 5 šeimose auga 6 vaikai).

lentelė. Vaikų, patiriančių socialines rizikas, skaičius savivaldybėse

Savivaldybė	Vaikų skaičius 2022 m. pradžiai	Vaikai augantys šeimose patiriančiose socialinę riziką skaičius 2021 m.	Vaikai augantys šeimose patiriančiose socialinę riziką, proc.	Globojamų vaikų skaičius, 2021 m.	Globojamų vaikų, proc.
Anykščių r. sav.	3028	338	11,16	50	1,65
Ignalinos r. sav.	1809	170	9,40	28	1,55
Molėtų r. sav.	2281	153	6,71	52	2,28
Utenos r. sav.	5181	285	5,50	123	2,37
Visagino sav.	2921	317	10,85	43	1,47
Zarasų r. sav.	2079	225	10,82	29	1,39

Socialinė parama, tai socialinės ekonominės, teisinės ir organizacinės priemonės, kuriomis siekiama sudaryti būtiniausias gyvenimo sąlygas asmenims (šeimoms), kurių darbo, socialinio draudimo ir kitokios pajamos dėl objektyvių, nuo jų nepriklausančių priežasčių yra nepakankamos, kad jie (jos) galėtų pasirūpinti savimi. Išskiriamos dvi piniginės socialinės paramos, atspindinčios skurdo rizikos lygį, rūšys – tai socialinė pašalpa ir būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (toliau – kompensacijos).

_____ lentelė. Socialinės pašalpos ir kompensacijos gavėjų skaičius savivaldybėse per 2021 metus

	Socialinės pašalpos		Kompensacijos	
	Gavėjų skaičius vidutiniškai per vieną mėnesį	gavėjų skaičiaus dalis nuo gyventojų skaičiaus, proc.	gavėjų skaičius vidutiniškai per vieną mėnesį	gavėjų skaičiaus dalis nuo gyventojų skaičiaus, proc.
Lietuvos Respublika	66597	2,38	100498	3,6
Anykščių r. sav.	1273	5,63	1953	8,63
Ignalinos r. sav.	904	6,4	965	6,83
Molėtų r. sav.	442	2,62	782	4,63
Utenos r. sav.	551	1,49	871	2,35
Visagino sav.	600	3,31	2056	11,35
Zarasų r. sav.	754	5,15	859	5,87

Visagino savivaldybėje 2021 m. socialinės pašalpos gavėjų skaičius buvo 3,31 proc. nuo visų Visagino savivaldybėje gyventojų skaičiaus, kompensacijų gavėjų skaičius buvo 11,35 proc. nuo visų Visagino savivaldybėje gyventojų skaičiaus. Vertinant visas lyginamas savivaldybes, Visagino savivaldybėje socialinės pašalpos gavėjų rodiklis nėra labai didelis, tačiau kompensacijų gavėjų skaičius Visagino savivaldybėje išlieka pats didžiausias Lietuvoje (ne tik su lyginamomis savivaldybėmis).

lentelė. Socialinių pašalpų ir kompensacijų gaunančių asmenų skaičiaus pokyčio tendencijos 2019–2021 m. Visagino savivaldybėje

	2019		2020		2021	
	Gavėjų skaičius	Proc.	Gavėjų skaičius	Proc.	Gavėjų skaičius	Proc.
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius	682	3,71	524	2,87	600	3,31
Kompensacijos gavėjų skaičius	2533	13,77	2166	11,87	2056	11,35

Skurstančiais asmenimis laikomi tie asmenys, kurių pajamos bei kiti ištekliai – materialiniai, socialiniai ir kultūriniai – yra tokie riboti, kad išstumia juos iš priimtino gyvenimo būdo šalyje, kurioje jie gyvena. Skurdas yra susijęs ne tik su pajamų trūkumu, bet ir su kliūtimis naudotis paslaugomis ir įvairiomis galimybėmis, kurios trukdo visavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

lentelė. Skurdo rizikos lydis, proc.

	2019	2020	2021
Lietuvos Respublika	20,6	20,9	20
Utenos apskritis	28	29,4	28,1
Anykščių r. sav.	29,9	28,1	29,9
Ignalinos r. sav.	26,4	31,6	29,4
Molėtų r. sav.	30,4	29,9	30,2
Utenos r. sav.	25	27,7	24,9
Visagino sav.	28,5	27,7	26,8
Zarasų r. sav.	30,5	35,3	31,2

Nors kompensacijų gavėjų skaičius Visagino savivaldybėje išlieka pats didžiausias Lietuvoje, skurdo rizikos lygis yra vienas iš mažiausių 26,8 proc. Utenos apskrityje, tačiau didesnis nei šalyje.

2.8. Viešasis saugumas. Viešasis saugumas – tai asmens ir visuomenės interesų apsauga nuo nusikalstamų kėsinių ir gaisrų, technologinių avarijų ar gaivalinių nelaimių. 2021 m. Visagino mieste buvo užregistruota 17 nusikalstamų veikų (Lietuvos Respublikoje – 15,3, Zarasų r. – 17,4, Ignalinos r. – 17,9), tenkančių tūkstančiui gyventojų, ir tai buvo vienas iš geriausių rodiklių palyginus su kaimyninėmis savivaldybėmis.

lentelė. Nusikalstamų veikų skaičius

	2021	2020	2019	2018
Lietuvos Respublika	15,3	16,6	18,4	20,6
Ignalinos raj. savivaldybė	17,9	16,6	16,4	23,1
Zarasų rajono savivaldybė	17,4	20,2	12,7	22,6
Visagino savivaldybė	17,0	13,4	11,6	18,4

Visagino savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, didžiausių nusikalstamų veikų dalį 2021 m. sudarė nusikaltimai – 85,3 proc. visų nusikaltimų, o baudžiamųjų nusižengimų dalis siekė 14,7 proc. Šis rodiklis yra 5 procentais didesnis, nei šalies, todėl galima teigti, kad Visagino mieste kreipimas dėmesys, net ir smulkias nusikalstamas veikas.

Ištirtų nusikalstamų veikų dalis Visagino savivaldybėje išlieka aukšta ir sudaro 76 proc. nuo užregistruotų nusikalstamų veikų, tai 12 procentų daugiau nei Utenos apskrityje išaiškintų nusikalstamų veikų 2021 m. (67 proc.) ir net 23 proc. daugiau nei šalyje išaiškintų nusikalstamų veikų dalis (56 proc.).

Nusikaltimų iš aiškinamumas neatsiejamas nuo policijos pareigūnų darbo. LRSD duomenimis, 2020 m. pabaigoje Visagino mieste 100 tūkst. gyventojų teko 215 policijos pareigūnų ir tai buvo mažiausias rodiklis tarp Utenos apskrities savivaldybių. 2017-2020 m. laikotarpiu policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, Visagino savivaldybėje sumažėjo 9,0 proc., Lietuvos Respublikoje – 4,6 proc.

Policijos ir kitų institucijų kompleksiskai bei aktyviai vykdomos prevencinės akcijos bei veiklos, nuolat griežtinamos sankcijos už kelių eismo taisyklių pažeidimus ir taikomos kitos prevencinio pobūdžio priemonės davė rezultatų – kelių eismo įvykių skaičius tiek Visagino savivaldybėje, tiek šalyje 2017–2021 m. stabilizavosi. 2021 m. Visagino savivaldybėje įvyko 10 įskaitinių kelių eismo įvykių, o per paskutinius metus eismo įvykiuose nežuvo nei vienas asmuo.

Visagino mieste saugumą padeda užtikrinti vaizdo kameros, greičio matuokliai ir bendrai vykdomos prevencinės priemonės. Visagino savivaldybėje iki šiol neįrengtos autonominės greičio prevencijos ar kontrolės priemonės. 2021 m. pabaigoje Visagino mieste veikė apie 50 vaizdo kamerų.

Priešgaisrinė ir civilinė sauga. Visagino savivaldybė aktyviai vykdo prevencijos priemones ir programas civilinės saugos ir priešgaisrinės saugos srityse. Visagino savivaldybėje yra įsteigta valstybinė Visagino priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (toliau – Visagino APGT), kuri pagal savo įgaliojimus atlieka gaisrų gesinimo, pirminių gelbėjimo, avarių, katastrofų, stichinių nelaimių ir kitų ekstremaliųjų įvykių ar situacijų likvidavimo darbus. 2021 m. Visagino savivaldybėje užregistruoti 34 gaisrai ir tai buvo vienas mažiausių rodiklių, palyginti su kitomis savivaldybėmis. Visagino savivaldybė pripažinta saugiausia savivaldybė 2020 metais, atsižvelgiant į per paskutinius ketverių metų rodiklius, taip pat savivaldybėje taip pat stebimas gaisrų skaičiaus mažėjimas (2018 m. – 52, 2019 m. – 49, 2020 m. – 45). Per paskutinius metus žuvusiųjų skaičius gaisruose nefiksuojaamas. Savivaldybėje parengtas ir įgyvendinamas gaisrų prevencijos planas 2021-2023 m.

2.9. Jaunimas, bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos. Jaunimo (14–29 m. amžiaus) skaičius, LRSD duomenimis 2019 m. pradžioje Visagino savivaldybėje sudarė 2361 asm. (12,9 proc.), 2021 m. pabaigoje Visagino savivaldybėje sudarė 2328 asm., t. y. 12,94 proc. (2020 m. – 12,99 proc.), Zarasų raj. 2019 m. – 2695 asm. (17,8 proc.), o 2021 m. iš bendro gyventojų skaičiaus (14442) jaunimas sudarė 2392 asm., arba 16,56 proc., Ignalinos raj. – 2019 m. – 2558 asm (17,5 proc), 2021 m. - sudarė 16,29 proc. (2278 asm.). Pastebima gyventojų senėjimo tendencija nekeičia krypties, o tik gilėja. Pagal jaunų žmonių skaičių Visagino savivaldybė nuo 2015 m. išlaiko mažiausią jaunimo dalį turinčios savivaldybės statusą.

2019 m. buvo registruotos 26 jaunimo organizacijos, tačiau aktyviai veikė tik kelios organizacijos per projektines veiklas. 2019 m. pabaigoje Visagine pradėjo veiklas Lietuvos moksleivių sąjungos Visagino mokinių savivaldų informavimo centras (LMS Visagino MSIC), kuris jungia visų mokyklų mokinius. 2020 m. rudenį pradėjo veikti dar viena skėtinė organizacija – Visagino liberalus jaunimas bei susibūrė neformali jaunimo grupuotė EIS (Everything is possible – Viskas yra įmanoma), kurie jaunimą supažindina su skirtingomis profesijomis, neformaliai vykdo profesinį orientavimą. 2021 m. ir toliau aktyviai veikė LMS Visagino MSIC, organizuodami apklausas jaunimo politikos srityje (ypač covid-19 laikotarpiu, reišė visų mokinių nuomonę dėl nuotolinio mokymosi, dėl grįžimo į mokyklas), moksleiviai buvo įtraukti į neformaliojo švietimo reformos diskusijas. LMS Visagino MSIC organizavo ne vieną renginį Visagino jaunimui.

Įgyvendinant atvirą darbą su jaunimu šiuo metu savivaldybėje veikia VšĮ Visagino edukacijų centro atvira jaunimo erdvė (Sedulinos al. 49), jaunimo erdvė, priklausanti Visagino menų rezidencijai (vad. Aleksej Urazov, Sedulinos al. 18).

Jaunimo, kaip amžiaus grupės, interesai tenkinami visose Visagino savivaldybės administracijos vykdomose programose savivaldybės biudžeto lėšomis. Tikslinės lėšos jaunimo organizacijų veiklos finansavimui numatytos Bendruomeniškumo skatinimo programos (05) priemonėje 05.01.01.01 (Vietos iniciatyvų ir jaunimo iniciatyvų projektų savivaldybėje įgyvendinimo skatinimas, dalyvaujant konkurse jaunimo organizacijoms bendra tvarka su kitomis organizacijomis).

2021 metais Visagine pagal Jaunimo savanoriškos tarnybos modelį akreditavosi 4 savanorius priimančios organizacijos (VšĮ Visagino krepšinio mokykla, Visagino socialinės globos namai, VšĮ Visagino edukacijų centras ir VšĮ Visagino turizmo plėtros centras). Pagal Jaunimo savanoriškos tarnybos modelį (atlikus 6 mėnesių nenutrūkstamą savanorystę) sudaromos galimybės gauti papildomus 0,25 stojamojo balo. 2021 m. pagal Jaunimo savanoriškos tarnybos programą savanoriauti pradėjo 2 jaunuoliai (iš kurių 1 nutraukė sutartį).

2021 m. patvirtinta nauja priemonė 05.02.01.04 „Jaunimo vasaros užimtumo programa“. 2021 m. pagal šią programą 4 nepilnamečiai jaunuoliai buvo įdarbinti vasaros laikotarpiui, o darbdaviai gavo kompensacijas iki 50 proc.

Jaunimas nuolat skatinamas dalyvauti įvairiuose mokymuose, seminaruose, stovyklose, aktyviai dalyvauti savivaldybės sprendimų priėmimuose bei kitose įstaigose.

2018 m. Visagine veikė jaunimo informavimo ir konsultavimo taškas. 2021 m. buvo pasakyta "ne" Karjeros centrui Visagine steigimui (kuris pakeistų Visagino jaunimo darbo centrą) ir nuspręsta įsteigti jį Zarasuose, o paskutinėmis žiniomis – Ignalinoje. Užimtumo tarnybos Visagino skyriaus vadovas motyvavo tai tuo, kad Visaginas yra pagyvenusių, o ne jaunų žmonių miestas (nors ir planuojama, kad ateityje Karjeros centras atvers duris visiems gyventojams nepriklausomai nuo amžiaus).

Nevyriausybinių organizacijų. Nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) veiklą reglamentuoja Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas (NVO įstatymas), kurio tikslas – kurti palankią aplinką nevyriausybiniams organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų veiklos ir plėtros sąlygas. Visagino savivaldybės kontekste nėra numatyta strateginių priemonių ar veiksmų plano, kurie būtų orientuoti į sąlygų Visagino savivaldybėje NVO veiklai gerinimą, NVO plėtrą ir stiprinimą. Įgyvendinamos tik fragmentinės priemonės, pvz. NVO tarybos suformavimas, mažos apimties NVO projektų konkursas, kuriame pastaraisiais metais nėra nustatomi netgi prioritetai. NVO pagrindinis veiklos tikslas yra grupės (narių) ar visuomenės intereso gynimas, viešosios gerovės kūrimas. NVO kyla iš pilietinės iniciatyvos ir siekio spręsti iškilusias problemas bei patenkinti tuos poreikius, kurių nepajėgia aprėpti valdžios ir verslo sektoriai. Aktyvi ir pilietiška organizuota visuomenė yra atsakingas, konstruktyvus ir pozityvus, pokyčius bei naujoves skatinantis visuomenės ir valstybės pažangos variklis.

NVO informacijos ir paramos centro 2020 m. atliktos analizės duomenimis, Visagino savivaldybėje yra vieni iš prasčiausių (po Ignalinos rajono savivaldybės) tarp Utenos regiono savivaldybių rodikliai dėl viešųjų paslaugų perdavimo NVO: Ignalinos rodiklis 0,34 proc., Visagino ir Zarasų rodikliai 1,69 proc., Molėtų – 2,48 proc., Anykščių 8,35 proc., Utenos 10,23 proc. Nacionaliniame pažangos plane jau 2018 metų rodiklio reikšmė buvo numatyta 7 proc., iki 2025 m. numatyta pasiekti 15 proc. reikšmę, o 2030 m. – 30 proc.

Visagino savivaldybėje yra registruota apie pusantro šimto NVO (tikslų duomenų Juridinių asmenų registras (toliau – JAR) pagal savivaldybes neskelbia), tačiau tik dalis iš jų yra faktiškai veikiančios/vykdančios veiklą. Įsigaliojus pareigai visoms organizacijoms teikti Registrų centrui ataskaitas, Visagino savivaldybės teritorijoje registruotų NVO skaičius pastebimai sumažėjo ir vis dar mažėja, kadangi ataskaitų neteikiančios (darytina prielaida, kad ir veiklos nevykdančios) NVO palaipsniui išregistruojamos.

JAR vieši duomenys rodo, kad 2022 m. pradžioje buvo registruota 80 asociacijų, iki 10 viešųjų įstaigų (tiksliai neįmanoma nustatyti, kadangi nėra matomi steigėjai, jų balsų santykis) ir 8 labdaros ir paramos fondai, kurie turėjo paramos gavėjų statusą.

NVO jau kurį laiką gali Registrų centre nemokamai įregistruoti vadinamąjį NVO statusą – žymą, leidžiančią lengviau identifikuoti naudą visuomenei kuriančias asociacijas, labdaros ir paramos fondus ar viešąsias įstaigas. Pagal NVO informacijos ir paramos centro skelbiamus duomenis, Visagino savivaldybėje yra tik 20 NVO statusą registravusių organizacijų (<http://www.3sektorius.lt/trecias-sektorius/nvo-duomenu-baze/>).

NVO įstatyme yra skiriamos dvi NVO rūšys:

viešosios naudos – NVO, kurios veikla teikia naudą ne tik jos dalyviams, bet ir visuomenei;

grupinės naudos – NVO, kurios veikla teikia naudą tik jos dalyviams.

Visagino savivaldybė neturi (nerenka) duomenų, kiek kurios rūšies NVO veikia savivaldybės teritorijoje ar apskritai kiek yra veikiančių NVO ir kokiose srityse jos veikia. Į tai nėra atsižvelgiama ir formuojant NVO tarybą bei organizuojant NVO projektų konkursus.

Visagino savivaldybės tarybos sprendimu yra sudaryta NVO taryba, kurios veiklos tikslas – skatinti Visagino savivaldybėje NVO veiklą ir plėtrą, stiprinti bendradarbiavimą tarp Savivaldybės institucijų, įstaigų ir NVO. 2019 metais NVO taryba rinkosi tik 2 kartus, o 2020 ir 2021 metais NVO taryba į posėdžius nesirinko, tik jos deleguoti asmenys dalyvavo NVO ir Bendruomeninės veiklos finansavimo konkursų vertinimo komisijose.

Visagino savivaldybė kasmet skelbia nedidelės apimties NVO projektų konkursus. Pagal savivaldybės administracijos informaciją 2019–2021 metais kasmet konkursui buvo skiriama po 5000 Eur ir finansuota po 6–7 NVO projektus (vidutinis vieno projekto biudžetas – apie 700 Eur).

Bendruomeninės organizacijos – tai NVO tipas, kurių steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurių paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje.

Kadangi Visagino savivaldybėje nėra registruotų bendruomeninių organizacijų, todėl nėra sudaryta ir Bendruomeninių organizacijų taryba. Visagino savivaldybės tarybos sprendimu Visagino savivaldybės nevyriausybinų organizacijų tarybai yra pavesta atlikti ir savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos funkcijas.

Iš valstybės biudžeto kasmet yra skiriamos lėšos pagal Nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo priemonę „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“: 2020 m. buvo skirta 13892 Eur, kurie paskirstyti 12 NVO, 2021 m. skirta 14455 Eur, paskirstyta 5 NVO.

Visagino savivaldybė iš savo biudžeto kasmet skatina religinių bendruomenių veiklą skirdama lėšų prisidėti prie jų įgyvendinamų veiklos projektų: 2019 m. buvo skirta ir panaudota 10000 Eur, 2020 m. 45.000 Eur, 2021 m. buvo skirta ir panaudota 15.000 Eur. Projektus įgyvendino Visagino sentikių religinė bendruomenė, Visagino stačiatikių Jono Krikštytojo gimimo parapija, Visagino stačiatikių šv. Panteleimono parapija, Visagino šv. apaštalo Pauliaus parapija bei Visagino krikščionių bažnyčia „Atgimimas“.

Nuo 2015 m. veiklą vykdo Visagino miesto vietos veiklos grupė, kuri parengė, gavo finansavimą ir jau baigė įgyvendinti Visagino miesto 2016–2022 m. plėtros strategiją. Iš viso buvo finansuota ir sėkmingai įgyvendinta 21 projektas, įsivairavę daugiau kaip 400 tūkst. Eur.

Visagino savivaldybėje veiklą vykdo išrinkti seniūnaičiai – tai gyvenamosios vietovės ar jos dalies bendruomenės išrinktas atstovas, turintis įstatymų nustatytas teises ir pareigas. Seniūnaičiai renkami 4 metų kadencijai. Savivaldybės mero 2019 m. potvarkiu Visagino savivaldybės gyvenamosios vietovės yra suskirstytos į 9 seniūnaitijas: Draugystės g., Energetikų g., Karlių, Kosmoso g. Magūnų, Santarvės g., Sedulinos al., Taikos pr., Vilties g., tačiau seniūnaičiai yra išrinkti tik 5. Seniūnaičio funkcijos – tai visi reikalingi veiksmai, kurie atliekami bendruomenės interesais ir kurie nepatenka į Savivaldybės tarybos narių, kitų viešojo administravimo subjektų kompetenciją, tarp jų – gyventojų skatinimas, bendravimas su gyventojais teritorijos priežiūros ir plėtojimo, kultūrinio ir sportinio gyvenimo organizavimo klausimais, tarpininkavimas gyventojų bendravime su Savivaldybės tarybos nariais, savivaldybės administracija, gyventojų pirminis konsultavimas.

2.10. Urbanistinis planavimas. Teritorijų planavimas ir savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas yra savarankiška savivaldybės funkcija. Įgyvendinama šias funkcijas Visagino savivaldybės administracija rengia miesto bendrąjį planą, specialiuosius planus, detaliuosius planus ir įgyvendina jų sprendinius.

Šiuo metu galioja Visagino savivaldybės bendrasis planas (toliau – VSBP) ir Visagino miesto bendrasis planas (toliau – VMBP), tačiau keičiantis ekonominei ir socialinei situacijai, reikalingas racionalus, toliaregiškas savivaldybės ir miesto teritorijų planavimas, todėl šiuos planavimo dokumentus planuojama ateityje keisti.

Keičiant VSBP ir VMBP sprendinius bus kalbama apie Visagino miesto išorinę struktūrą ir jos vaidmenį regione, miesto vidinę (urbanistinę) struktūrą, kraštovaizdį ir aplinkosaugą, kultūrinį tapatumą, gyvenamąją aplinką, verslą ir investicijas, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą, susisiekimo infrastruktūrą, visuomenės interesus ir kitas temas.

Pagrindiniai VMBP sprendiniai:

- Miesto struktūroje išskiriamas prioritetas miesto struktūrą organizuojantis elementas: bendramiestinis miesto centras – branduolys ir periferiniai centrai, polifunkciniai struktūriniai elementai, urbanistinės ašys ir žaliosios jungtis, konkretizuojami modernizuotini miesto mikrorajonai.

- Pagrindinė miesto urbanistinė ašis - Taikos prospektas. Šio transporto reikšmė perspektyvoje atlikti pagrindinės arterijos ir organizuojančios ašies funkcija.

- Saugoma esama gyvenamųjų rajonų planinė erdvinė struktūra, kuri papildoma naujais elementais užpildant urbanistines dykras.

- Optimizuojamas esamas švietimo, mokymo ir kultūros institucijų tinklas, plečiamas socialinių paslaugų tinklas. Rezervuojama teritorija mokslo branduoliui šiaurinėje miesto dalyje. Vakarinėje miesto dalyje šalia Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centro bazės rezervuojama teritoriją neuniversitetinei aukštojo mokslo įstaigai – Visagino kolegijai.

- Visagino miesto erdvinės struktūros vystymui siūloma „žaliųjų kompozicinių salų ir ašių“ koncepcija, integruojant įvairius gamtinio karkaso elementus į miesto urbanistinę struktūrą. Siūloma visuose, tiek esamuose tiek naujai projektuojamuose miesto rajonuose numatyti po „žaliąją ašį“.

- Miesto fizinė plėtra numatoma miesto administracinėse ribose ir priemiestinėje teritorijoje Visagino ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijose.

➤ Miesto urbanistinis audinys papildomas mažaaukščio gyvenamojo užstatymo morfotipu nepažeidžiant unikalios Visagino miesto urbanistinės struktūros, kurią atstovauja vienintelis gyvenamojo užstatymo morfotipas – daugiaaukštis gyvenamas užstatymas.

Rengiamų teritorijų planavimo dokumentų prioritetas teikiamas vidinės struktūros tobulinimui, teritorijų modernizavimui ir konversijai, sutankinimui (kur tai įmanoma) ir kokybiniam statinių sutvarkymui ir modernizavimui, vidinių teritorijų rezervų naudojimui ir esamų funkcijų išlaikymui ir tęstinumui. Urbanistinė plėtra numatoma tankinant urbanizuotą zoną dar neužstatytų teritorijų sąskaita bei artimiausiose potencialios plėtros teritorijose.

Viena iš tokių plėtros teritorijų – tai naujas gyvenamųjų namų kvartalas.

Žemės naudojimas. Visagino savivaldybės teritorijos gamtinės sąlygos ir teritorijos ypatumai (Visagino miestas įkurtas miške) apsprendžia, kad 41,6% teritorijos ploto sudaro miškų ūkio paskirties žemė, tik 20,3% žemės ūkio paskirties žemė ir 33,9 % kitos paskirties žemė. Detalesni tyrimai rodo, jog ūkinė plėtra savivaldybės teritorijoje nėra intensyvi ir daug kur galima panaudojant laisvus kitos paskirties žemės plotus miesto plėtrai. Keliai ir užstatyta teritorija kitos paskirties žemėje Lietuvos Respublikoje sudaro 54,6 %, Visagino savivaldybėje – 45,1%, tai rodo, kad ši žemė naudojama ekstensyviai. Visagino miestas užima 896 ha teritoriją, mieste užstatyta žemė ir keliai užima 29,2% kitos paskirties žemės. Gyvenamosios vietovės Visagino savivaldybės teritorija priskiriama Rytų Lietuvos besiformuojančiam didmiesčių su aglomeraciniais požymiais regionui su mažomis, tankiai išsidėsčiusiomis kaimo vietovėmis. Visagino savivaldybė, kurioje absoliuti gyventojų dauguma gyventojų gyvena Visagino mieste, yra ne tik tankiausiai apgyvendinta savivaldybė Utenos apskrityje, bet ir šalyje (1 km² tenka 3200,6 gyventojų). Savivaldybėje yra 1 miestas (Visaginas), nėra miestelių, yra 21 kaimas. Savivaldybės teritorijoje nėra išskirtų seniūnijų. Iš 21 savivaldybėje esančio kaimo tik 6 kaimai apgyvendinti. Gyventojų skaičius svyruoja nuo 2 iki 20 gyventojų.

Miško teritorijų tvarkymas. 2020 m. vasario 6 d. Visagino savivaldybės taryba sprendimu Nr. TS-20 „Dėl prašymo perduoti Visagino savivaldybės teritorijoje esančius valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypus patikėjimo teise Visagino savivaldybei“, priėmė sprendimą prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės perduoti valdyti, naudoti ir disponuoti patikėjimo teise Visagino savivaldybei valstybinei funkcijai (viešosios paskirties rekreacijai ir poilsiui bei viešojo naudojimo poilsio objektams) įgyvendinti valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypus, esančius Visagino mieste. Tuo pagrindu 2021 metais pradėti rengti miškotvarkos projektai leidžiantys tvarkyti miškus, esančius miesto teritorijoje, pritaikant juos rekreacinėms tikslams. Šiuo metu parengtas ir pateiktas tvirtinti miškotvarkos projektas apimantis miško teritoriją tarp Visagino miesto ir ežero (II ir III mikrorajonai). Parengtame projekte numatoma šalinti išdžiūvusius, sergančius, pavojingus medžius, bei kurti rekreacinę infrastruktūrą – numatyta galimybė įrengti pavėsinės, laužavietes, supynes, vaikų žaidimo aikšteles, pėsčiųjų ir dviračių takus, apšvietimo tinklą, gultus, informacinius stendus ir pan. Taip pat pradedamas daryti Festivalio kvartalo miškotvarkos projektas.

Kultūros paveldas. Visagino savivaldybės nekilnojamas kultūros paveldas nepasižymi ryškia archeologine, istorine, architektūrine, etnografinė verte. Lietuvos teritorijos bendrajame plane Savivaldybės teritorija skiriama didelio problemiško arealui. Prioritetas teiktinas archeologijos paveldui.

Į Kultūros vertybių registrą (toliau – Registras) įrašytas 1 piliakalnis ir 1 pilkapynas, 1 kapinės, 1 mitologinė vertybė (kalnas), 4 įvykių vietos. 8 monumentai (2 stogastulpiai, 2 koplytėlės, 1 kryžius ir 3 paminklai), 1 statinių kompleksas (dvarvietė). Mažas saugotinių objektų kiekis ir nepakankamai didelė jų kultūrinė vertė yra kliūtimi skirti pakankamai lėšų kultūros paveldo objektams atgaivinti ir tinkamai prižiūrėti. Tačiau bendradarbiaujant su gretimomis savivaldybėmis palanki Visagino savivaldybės teritorijos padėtis kelių ir geležinkelio atžvilgiu leistų įgyvendinti didesnes kultūros paveldo objektų atgaivinimo, pritaikymo turizmui programas.

Kraštovaizdis. Visagino savivaldybėje atliekamas miesto kraštovaizdžio monitoringas garantuoja sisteminių požiūrį į miesto aplinką. Stebimieji rodikliai atspindi bendrąją kraštovaizdžio, kaip teritorinės sistemos, būklę. Labai svarbus miesto kraštovaizdžio monitoringo aspektas - urbanizuotų ir natūralių plotų santykio kaita, tačiau pastebima, kad urbanizuotų ir natūralių plotų santykis užstatytoje Visagino miesto teritorijoje nuolat blogėja: mažėja želdynų, atliekančių ekologinę kompensacinę funkciją, plotas; užstatymo plotas didėja – vietoj natūralių plotų, želdynų, vaikų žaidimo aikštelių statomi statiniai, įrengiamos automobilių stovėjimo aikštėlės, takeliai ir t. t. Ateityje Formuojant miesto kraštovaizdžio formavimo darbus labai svarbu nuolat stebėti miesto kraštovaizdžio būklės pokyčius.

➤ Urbanizuoto kraštovaizdžio zonose būtina stiprinti ir palaikyti išbaigtos urbanistinės struktūros miestiskąjį kraštovaizdį.

➤ Formuoti miesto urbanizuoto kraštovaizdžio bendros erdvinės struktūros vieningumą, išsaugant ir puoselėjant atskirų vientisai suvokiamų erdvių ir miesto struktūrinių vienetų savitumą.

➤ Miestiškojo kraštovaizdžio tvarkymas turi būti grindžiamas žmogiškuoju jutiminio poveikio suvokimu ir vykdomas kryptingu urbanistinės struktūros komponavimu, meniniais principais formuojant savitas vizualines erdves, vietas ir vietas.

➤ Atsižvelgiant į bendruomenių raidą ir kintančius lūkesčius, siekiama suteikti ir gamtinėms, ir technogeninėms struktūroms išbaigtą psichologiškai priimtina išraišką.

➤ Būtina numatyti priemonės urbanizacijos neigiamam poveikiui kompensuoti.

➤ Būtina numatyti pagrindinius miesto aplinkos estetinio formavimo principus: mažosios architektūros, urbanizuotos aplinkos želdynų ir aplinkotvarkos įrangos elementų dėstymas ir išraiška meninėmis tvarkymo priemonėmis derinami prie vizualinės erdvės, kurioje jie yra, charakterio. Elementai derinami prie struktūrinio vieneto (rajono, mikrorajono), kuriam jie priklauso, charakterio ir t.t.

Kapinių plėtra. Visagino savivaldybės teritorijoje yra 3 veikiančios kapinės: Magūnų, Visagino ir naujas kapinės, esančios Visagine, Dūkšto kelio 62. Bendras kapinių užimamas plotas sudaro 7 810 ha, iš jų Magūnų kapinių plotas – 0,1851 ha.

Visagino kapinių plotas – 7,8901 ha

Kapinių Dūkšto kelio 62 (III etapų) plotas – 9,735 ha, iš jų I etapas 3,145 ha, II etapas 3,983 ha, III etapas 2,607 ha. Kapinių priežiūrą t. y. teritorijos valymą, žaliųjų plotų šienavimą, šiukšlių surinkimą ir išvežimą, vandens atvežimą ir t. t.) vykdo Visagino savivaldybės administracija.

Sekančiuose planavimo etapuose Magūnų kapinėse reikalinga atlikti kapinių aptvėrimą ir laiptų pakeitimą. Visagino kapinėse reikia atlikti pastatų ir tvoros remontą.

Kapinėse, esančiose Visagine, šalia Dūkšto kelio 62 būtina numatyti teritorijos plėtrą. Pirmame etape kapinėse buvo įrengti 9 kvartalai laidojimui, tačiau atsižvelgiant į gautus įvairių konfesijų prašymus, laidojimui vienu metu vykdomi keliuose kvartaluose.

2020 m. gruodžio mėn. naujose kapinėse buvo palaidotas pirmas asmuo. O nuo 2021 m. sausio mėn. iki 2022 m. kovo mėn. kvartale Nr. 2, kurio plotas apie 1120 kv. m., palaidota -131 asmuo bei užimtas visas kvartalo plotas užimtas.

Kadangi Visagino kapinėse laidojimui skirtu vietų sparčiai mažėja, daugėja laidojimų kapinėse, esančiose Visagine, Dūkšto kelio 62., todėl būtina kapinių praplėtimą organizuoti iki 2024 m. liepos mėn.

Mažosios architektūrinės formos. Per laikotarpį nuo 2023 m. iki 2030 m. reikia prižiūrėti, remontuoti ir atnaujinti vaikų žaidimo aikštelės Visagino miesto teritorijoje. Dabartinių metu Visagino mieste yra 65 žaidimų aikštelės, kurios pritaikytos įvairių amžiaus grupių vaikams. Per keletą paskutinių metų mieste įrengta 11 naujų vaikų žaidimų aikštelių (Festivalio g. 17; Visagino g. 25-27; Kosmoso g. 8- Vilties g. 2; Parko g. 11- Parko g. 13; Taikos pr. 44 – Veteranų g.17; Jaunystės g. 3; Taikos pr. 74B; Veteranų g. 22; Taikos pr. 46; Energetikų g. 68; Sedulinos a. 63; Statybininkų g. 3.

2.11. Transportas ir susisiekimas. Visagino savivaldybė yra Utenos apskrities šiaurinėje dalyje. Atstumai iki didesnių miestų: Vilnius – 150 km, Kaunas – 205 km, Klaipėda – 409 km, Šiauliai – 244 km, Panevėžys – 166 km, Utena – 69 km, Ignalina – 45 km. Visagino savivaldybė yra gerai integruota į vietinį ir tarptautinį transporto tinklą. Visagino savivaldybėje pagrindiniai krašto keliai yra šie: Nr. 113 „Dūkštas–Visaginas“, Nr. 177 „Visaginas–Ignalinos AE“, Nr. 179 „Dusetos–Degučiai–Dūkštas“. Netoli nuo Visagino savivaldybės yra A6 magistralinis kelias „Kaunas– Zarasai–Daugpilis“, kuris sutampa su Europos tinklo magistraliniu keliu E262, einančiu per Lietuvą, Latviją ir Rusiją (nuo Kauno iki Ostravo).

Keleivių vežimo autobusais vietinio (priemiestinio), tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais ir užsakomaisiais, specialiaisiais reisais paslaugas Visagino savivaldybėje teikia UAB „Meteorit turas“. Pagrindinis bendrovės tikslas yra teikti visuomenei būtinas kokybiškas keleivių vežimo paslaugas. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad keleivių vežimo paslaugas teikia privatus tiekėjas. Visagino savivaldybė neturi savivaldybės nuosavybės teise priklausančio autobusų parko (įstaigos/įmonės). Taip pat augantis automobilizacijos lygis Visagino savivaldybėje rodo, kad gyventojai mažiau naudojami viešuoju transportu.

Visagino savivaldybėje registruotos transporto priemonės.

Visagino savivaldybėje registruotos transporto priemonės

Visagino savivaldybės valdomas transporto ūkis

Visagino savivaldybėje įregistruotų transporto priemonių skaičius kasmet didėja. Regitra pateikia įregistruotų transporto priemonių skaičių, pagal degalų rūšį ir savivaldybes (2021 m. lapkričio 1 d. duomenys). Registros duomenimis, Visagino savivaldybėje 2021 metų lapkričio pradžioje buvo registruota 9 569 vnt. kelių transporto priemonių, kas sudarė 0,5 proc. nuo bendro Lietuvoje registruotų transporto priemonių skaičiaus ir 10,2 proc. nuo bendro Utenos apskrityje registruotų transporto priemonių skaičiaus.

lentelė. Transporto priemonių registracija Visagino savivaldybėje

Kategorija	Benzinas	Dyzelinas	Elektra	Kitos kuro rūšys
M1	2 200	5 465	4	641
N1-N3	17	297	0	8
Kitos kategorijos	247	155	2	533
Iš viso:	2 464	5 917	6	1 182
Bendrai:	9 569			

Šaltinis: www.regitra.lt

Žemiau pateiktoje lentelėje atvaizduota 2016–2020 m. kelių transporto priemonių skaičius bei struktūra Visagino savivaldybėje.

lentelė. Kelių transporto priemonių skaičius bei struktūra Visagino savivaldybėje

	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Proc.
Motociklai	104	118	119	145	175	1,97 %
Mopedai	34	35	34	38	42	0,47 %
Lengvieji automobiliai	7167	7243	7389	7847	8141	91,67 %
Autobusai	117	134	94	86	142	1,60 %
Krovininiai automobiliai	216	219	215	232	248	2,79 %
Puspriekabių vilkikai	17	14	16	15	18	0,20 %
Puspriekabės	20	18	19	19	21	0,24 %
Priekabos	32	34	37	40	41	0,46 %
Specialūs automobiliai	68	63	63	56	53	0,60 %
Viso	7775	7878	7986	8478	8881	

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kelių transporto priemonių parko struktūros analizė rodo, kad tiek 2016 m., tiek 2020 m. didžiausią transporto priemonių parko dalį sudarė lengvieji automobiliai, atitinkamai 92,18 ir 91,67 proc. Taip pat, nemažą dalį sudarė krovininiai automobiliai: 2016 m. 2,78 proc., o 2020 m. – 2,79 proc. parko. Mažiausią parko struktūros dalį sudarė puspriekabių vilkikai, puspriekabės ir priekabos.

Viena didžiausių susisiekimo infrastruktūros problemų miestuose – aukštas automobilizacijos lygis, kuris nėra pritaikytas šiuo metu funkcionuojančiam gatvių tinklui. Automobilizacijos lygis išreiškiamas lengvųjų automobilių skaičiumi 1000-iai gyventojų. Kuo aukštesnis automobilizacijos lygis, tuo didesnis poreikis gyventojams turėti tokius susisiekimo infrastruktūros parametrus ir kokybę, kurie leistų saugiai, greitai ir kiek įmanoma nevaržomai judėti transporto susisiekimo tinkle.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas 2016–2020 m. automobilizacijos lygis Visagino savivaldybėje, Utenos apskrityje ir Lietuvos Respublikoje.

lentelė. Automobilizacijos lygis Visagino savivaldybėje, Utenos apskrityje ir Lietuvos Respublikoje

	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Visagino savivaldybė	352	364	378	405	420
Utenos apskritis	433	441	471	505	529
Lietuvos Respublika	402	418	439	466	486

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Automobilizacijos lygis Visagino savivaldybėje yra mažesnis nei Lietuvos Respublikoje (1000^{-čiai} gyventojų tenka 420 individualių lengvųjų automobilių) bei Utenos apskrityje (1000^{-čiai} gyventojų tenka 529 individualūs lengvieji automobiliai), tačiau kaip ir visoje Lietuvos Respublikoje tendencingai auga. Pagrindinėmis santykinai mažesnio turimų transporto priemonių skaičiaus bei atitinkamai mažesnio eismo intensyvumo Visagino savivaldybėje priežastimi galima įvardyti: didelį gyventojų teritorinį tankumą (didžioji dalis savivaldybės gyventojų gyvena Visagino mieste, o netoli išsidėstę svarbiausi traukos objektai neskatina didelio transporto poreikio), miesto padėtį svarbiausių magistralių atžvilgiu, regiono ekonomines ir socialines problemas.

Planuojama, kad perspektyviniai transporto srutai nebus labai dideli ir nereikės esminės kiekybinės susisiekimo infrastruktūros plėtros bei didelio masto rekonstrukcijų, svarbiausias uždavinys išlieka

infrastruktūros kokybės gerinimas bei saugaus eismo priemonių diegimas, tai yra kietųjų dangų remontas daugiabučių gyvenamųjų namų kiemuose, pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimas bei remontas, esamų automobilių stovėjimo vietų praplėtimas, naujų įrengimas.

Informacija apie savivaldybės administracijos bei savivaldybės kontroliuojamų ir biudžetinių įstaigų naudojamas transporto priemones pateikiama atskirai. Informacijos šaltinis – savivaldybės įstaigų ir įmonių apklausa.

lentelė. Savivaldybės administracijos bei savivaldybės kontroliuojamų ir biudžetinių įstaigų eksploatuojamos transporto priemonės

Transporto priemonės rūšis	Transporto priemonių skaičius	
	Benzinas	Dyzelinas
Lengvieji automobiliai	9	22
Visureigiai	–	–
Mikroautobusai	–	3
Autobusai	–	2
Mokykliniai autobusai	–	4
Spec. paskirties mašinos	–	23
Krovininis transportas	3	19
Iš viso:	12	73
Bendrai:	85	

Šaltinis: Visagino savivaldybės duomenys

Viešasis transportas. Analizuojant Regiono gyventojų susisiekimo ir /ar kelionių įpročius nustatyta, kad keleivių vežimas kelių transportu – autobusais (bendras visais maršrutais: reguliarūs reisai; tolimojo susisiekimo; vietinio (priemiestinio); vietinio (miesto) ir tarptautinio susisiekimo maršrutai), Utenos regione per analizuojamą 2014–2020 m. laikotarpį sumažėjo 53,5 proc. (nuo 2 595,1 tūkst. iki 1 207,7 tūkst.), kai tuo pačiu laikotarpiu šalyje – sumažėjo 43,3 proc. (nuo 321 450,9 iki 182 371,1 tūkst.). Atskirai analizuojant Utenos regiono savivaldybių bendrą keleivių vežimą autobusais, nustatyta, kad laikotarpyje nuo 2014 iki 2020 metų Visagino Savivaldybėje keleivių vežimas mažėjo tik 15,7 proc. (nuo 595,3 tūkst. iki 501,9 tūkst.), o keleivių vežimas vietinio (miesto ir priemiestinio) susisiekimo maršrutais, Visagine didėjo nuo 19,7 tūkst. iki 50,0 tūkst.

Visagino savivaldybėje šiuo metu keleiviai yra vežami 6 vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutais:

 <p>Visagino savivaldybės vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo maršrutas:</p>	<p>Taikos pr.– Energetikų g.–Jaunystės g.–Santarvės g.–Parko g.–Kosmoso g. –Taikos pr. Maršrute yra 14 autobusų stotelių.</p>	<p>Vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutus šiuo metu aptarnauja UAB „Meteorit turas“ ir UAB „Transporto centras“, tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutus vykdo UAB „Meteorit turas“ UAB „Seknija“, UAB „Kautra“, UAB „Zarasų autobusai“ ir UAB „Ignalinos autobusų parkas“.</p>
 <p>Visagino savivaldybės vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutai:</p>	<p>Visagino miestas–sodininkų bendrijos „Pavasaris“, „Statybininkas“ Visagino miestas–sodininkų bendrija „Pavasaris“ Visagino miestas–sodininkų bendrija „Vyšnia“ Visagino miestas–kapinės Visagino miestas–Lapušiškės kaimas</p>	
 <p>Tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutai vykstantys per Visaginą:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Visaginas-Ignalina-Švenčionys-Pabradė-Vilnius; ○ Vilnius-Pabradė-Švenčionys-Ignalina-Visaginas; 	

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Visaginas-Zarasai-Utena-Kaunas; ○ Kaunas-Utena-Zarasai-Visaginas; ○ Visaginas-Dūkštas-Salakas-Utena; ○ Utena-Salakas-Dūkštas-Visaginas; ○ Visaginas-Ignalina; ○ Ignalina-Visaginas; ○ Visaginas-Zarasai; ○ Zarasai-Visaginas ○ Visaginas-Palanga (vykdomas tik vasarą); ○ Palanga-Visaginas (vykdomas tik vasara); ○ Visaginas-Daugpilis (laikiniai sustabdytas, dėl Covid-19 pandemijos); ○ • Daugpilis-Visaginas (laikiniai sustabdytas, dėl Covid-19 pandemijos); 	
 <p>Lietuvos geležinkelių maršrutas</p>	<p>Visagino savivaldybės vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo maršrutas yra glaudžiai susijęs su Lietuvos geležinkelių maršrutu Vilnius-Turmantas, nes miesto maršruto autobusų tvarkaraštis derinamas prie traukinių tvarkaraščio. Nors geležinkelio stotis šiek tiek nutolusi nuo Visagino miesto, bet susisiekimas patogus ne tik asmeniniu, bet ir visuomeniniu transportu.</p>	<p>Pažymėtina, jog anksčiau į Visaginą vedė dvi geležinkelio linijos, o šiuo metu – tik viena. Taip pat iki 2015 m. birželio mėn. pro Visaginą ėjo Lietuvos geležinkelio tarptautinio susisiekimo linija Sankt Peterburgas–Daugpilis–Vilnius, šiuo metu liko tik vietinis maršrutas Vilnius–Turmantas ir atgal Turmantas–Vilnius. Taip pat yra nutiesta speciali geležinkelio atšaka, skirta važiuoti vietinio susisiekimo traukiniams maršrutu Turmantas–Vilnius–Turmantas, veikianti nuo Dūkšto gyvenvietės iki VĮ IAE. Remiantis AB „Lietuvos geležinkeliai“ informacija apie keleivių ir krovinių pervežimus geležinkeliu bei perspektyvinį poreikį, Visagino savivaldybėje naujų geležinkelio atkarpų nenumatoma. Esama vienabėgė geležinkelio linija yra nuolat prižiūrima, jos techninės infrastruktūros būklė yra gera. Šioje geležinkelio atkarpoje dominuoja keleivinių traukinių eismas.</p>

Maršrutuose yra 25 autobusų stotelės, iš kurių 11 senos, neremontuotos ir tik minimaliai įrengtos. 2021 metais įgyvendinant projektą „Darnaus judumo priemonių diegimas Visagino mieste“ bus suremontuotos ir

atnaujintos 9 viešojo transporto stotelės („Turgaus“, „Kosmoso“, „Ligoninės“, Bibliotekos“, „Statybininkų“, „Vikaragis“, „Energetikų“, „Žalioji“, Santarvės“ stotelės), jos bus taip pat pritaikytos žmonėms su negalia.

Nuo 2020 m. gegužės mėnesio keleiviai miesto maršrutu ir į sodininkų bendrijas bei kapines vežami nemokamai, o tai kelia viešojo transporto paslaugų patrauklumą, dėl ko matomas keleivių vežimo vietinio (miesto ir priemiestinio) susisiekimo maršrutais Visagino savivaldybėje padidėjimas, tačiau viešojo transporto patrauklumą mažina, tai kad nėra galimybės susisiekti su pramonės zona (Karlų kaimas, Visagino sav.). Visagino savivaldybės vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutus aptarnauja autobusai ne senesni nei 20 m., bet visi autobusai dyzeliniai, kurie nėra draugiški gamtai.

Darnus judumas. 2017 m. rugsėjo 28 d. Visagino savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-192 buvo patvirtintas Visagino miesto darnaus judumo planas. Plane išnagrinėti pagrindiniai visų Visagino susisiekimo sistemos naudotojų judumo poreikiai ir surinkti siūlymai, kaip subalansuotai išnaudoti miesto erdvę, esamą infrastruktūrą pritaikant viešajam keleiviniam transportui, pėstiesiems ir dviratininkams. Buvo vertinti pagrindiniai visų Visagino savivaldybės susisiekimo sistemos naudotojų judumo poreikiai ir pateikti pasiūlymai, kaip subalansuotai išnaudoti Visagino miesto ir savivaldybės erdvę, esamą susisiekimo komunikacijų infrastruktūrą pritaikant keleiviniam transportui, pėstiesiems ir dviratininkams. Pateikti sprendiniai, kaip didinti Visagino miesto aplinkos patrauklumą, gerinti gyvenimo kokybę ir visuomenės sveikatą, didinti eismo saugą ir užtikrinti saugumą bei mažinti oro užterštumą, triukšmą, šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir energijos vartojimą (įskaitant darnaus judumo variantus iki 2030 m.).

2018 metais buvo pradėtos įgyvendinti Darnaus judumo plane numatytos priemonės pagal projektą „Darnaus judumo priemonių diegimas Visagino mieste“.

Eismo saugumas. Eismo dalyvių kultūra daro didelę įtaką avaringumo situacijai. Vairuotojų, pėsčiųjų, dviratininkų ir kitų eismo dalyvių atsakingumas – viena iš mažo avaringumo priežasčių Vakarų Europos valstybėse. Analizuojant bei vertinant eismo saugos statistiką pastebima, jog viena svarbiausių problemų automobilių transporte yra saugaus eismo automobilių keliais užtikrinimas. Kadangi automobilių skaičius auga, didėja poreikis užtikrinti saugų eismą visoje šalyje. Atsižvelgiant į tai, kad eismo įvykiai daro ne tik materialinę, bet ir moralinę žalą, kai eismo įvykio metu žūsta žmonės, yra sužalojami asmenys, apgadinamas turtas, būtina imtis visų priemonių šiems įvykiams išvengti.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiama 2017-2020 m. kelių eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, statistika Lietuvos Respublikoje, Utenos apskrityje ir Visagino savivaldybėje.

Lentelė. 2017-2020 m. kelių eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, statistika Lietuvos Respublikoje, Utenos apskrityje ir Visagino savivaldybėje

	2017 m.		2018 m.		2019 m.		2020 m.		2021 m.	
	Eismo įvykiai	Žuvo	Eismo įvykiai	Žuvo	Eismo įvykiai	Žuvo	Eismo įvykiai	Žuvo	Eismo įvykiai	Žuvo
Lietuvos Respublika	3055	191	2925	173	3188	186	2801	176	2863	143
Utenos apskritis	87	7	102	7	96	8	87	12	-	-
Visagino savivaldybė	10	0	8	0	6	1	8	0	10	0
Ignalinos savivaldybė	11	0	9	0	12	0	10	1	-	-
Zarasų savivaldybė	10	2	9	0	10	0	3	1	-	-

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Saugaus eismo situacija Visagino savivaldybėje, kaip ir šalimais esančių savivaldybių, lyginant su visos Lietuvos duomenimis, yra gera, nes įskaitinių eismo įvykių skaičius ir žuvusiųjų juose nėra didelis. Visagino mieste įskaitinių eismo įvykių skaičius kinta nedaug (didėja arba mažėja 2 eismo įvykiais per metus), bet nuo 2019 m. įskaitinių eismo įvykių skaičius auga. 2021 m. Visagino savivaldybėje įvyko tik 10 eismo įvykių, arba tik 0,35 proc. visų Lietuvos Respublikos eismo įvykių. Nuo 2017 m. iki 2021 m. Visagino savivaldybėje įvyko 42 eismo įvykiai, kuriuose buvo sužaloti žmonės ir 1 eismo įvykis, kuriame žuvo žmogus.

Visagino savivaldybėje yra įrengiamos eismo saugumą didinančios priemonės, kaip greičio ribojimo kalneliai, kelio ženklai. Įgyvendinant projektą „Darnaus judumo infrastruktūros įrengimas Visagino mieste“ 2021 metais šalia esamų 15 pėsčiųjų perėjų įrengtas kryptinis apšvietimas. Šios priemonės daro teigiamą įtaką eismo įvykių skaičiui.

Kaip buvo minėta eismo įvykių metu patiriama ne tik materialinė, bet ir moralinė žala. Eismo įvykių metu apgadinamos transporto priemonės, kitų asmenų turtas, kuris buvo eismo įvykio vietoje, statiniai, kelio dangą, vežami kroviniai ar bet koks kitas eismo įvykio vietoje buvęs turtas. Automobilių kelių investicijų vadove yra įvertinta, kad techninis eismo įvykis atneša 1,7 tūkstančio eurų nuostolį valstybei ir visuomenei. Tuo tarpu įskaitinių eismo įvykių metu žūsta arba sužeidžiami žmonės. Tame pačiame Automobilių kelių investicijų vadove yra įvertinta, jog eismo įvykis su žuvusiais žmonėmis valstybei kainuoja 597 tūkstančius eurų, o eismo įvykis su sužeistais žmonėmis 54 tūkstančius eurų.

Akivaizdu, kad eismo saugumui keliuose turi įtakos daug skirtingų veiksnių: kelių ir jų infrastruktūros būklė, eismo dalyvių elgesys. Taip pat įtakos turi paros metas. Šiuo atveju eismo įvykio rizika padidėja tamsiuoju paros metu, kadangi tokiu metu kelio matomumas yra prastas, vairuotojų reakcija sulėtėjusi, sunkiau matomi kiti eismo dalyviai, kurie nepasirūpina savo saugumu, nedėvi šviesą atspindinčių liemenių ar atšvaitų. Atsižvelgiant į tai, kad tamsiuoju paros metu automobilių srautas mažesnis, pėsčiųjų, dviratininkų skaičius mažesnis, tačiau įvyksta daug eismo įvykių, būtina imtis priemonių didinančių miesto saugumą. Svarbu paminėti, kad šių įvykių tikimybę mažina kokybiškas miesto apšvietimas ir visuomenės švietimas apie atsakomybę kelyje ir būtinybę saugoti save ir kitus eismo dalyvius. Kadangi yra įskaitinių eismo įvykių kai yra užvažiuojama ant pėsčiųjų reikia didinti saugumą perėjose ir vietose, kur pėstieji kerta kelią.

Kelių (gatvių) tinklas, dviračių (pėsčiųjų) takai. Vienas svarbiausių darnios miesto plėtros ir darnaus judumo aspektų – bemotorio transporto vystymas. Tinkamos susisiekimo sąlygos yra ypatingai svarbios tvariai Regiono plėtrai užtikrinti, kadangi didinant susisiekimo infrastruktūros patrauklumą ir eismo saugumą yra užtikrinamas ne tik gyvenamosios vietovės patrauklumas vietos gyventojams dėl susiformavusių judumo poreikių (viešųjų paslaugų ir darbo vietų bei gyvenamosios aplinkos pasiekiamumas ir kiti vietos gyventojų poreikiai), bet yra viena iš esminių sąlygų teritorijos ekonominiam augimui užtikrinti (darbo vietų pasiekiamumas ir / ar naujų darbo vietų kūrimas, įmonių logistika, prekių ir paslaugų realizavimas ir kiti verslui aktualūs poreikiai) bei ženkliai prisidedanti prie egzistuojančių aplinkosauginių oro taršos problemų sprendimo.

Visagino savivaldybės teritorijos gatvės pasižymi ganėtinai dideliu eismo pralaidumu. Didžiausią transporto srautų apkrovą patiria šios sankryžos: Taikos pr., Energetikų g., Parko g. ir Kosmoso g.

Parko g. ir Kosmoso g. sankryžoje Visagino miesto teritorija susijungia su rajoniniu keliu Nr. 1417, Taikos pr. ir Energetikų g. žiedinėje sankryžoje Visagino miesto teritorija susijungia su rajoniniu keliu Nr. 5348 ir krašto keliu Nr. 113.

Visagino miesto gatvių struktūra yra aiški ir patogi, gerai organizuotas eismas. Visagino miesto gatvės pasižymi dideliu eismo pralaidumu, svarbiausią vaidmenį atlieka šios ašys:

- Šiaurės vakarų – pietryčių kryptimi: Taikos pr., Santarvės g.;
- Rytų – vakarų kryptimi: Parko g.;
- Šiaurės – pietų kryptimi: Kosmoso g., Jaunystės g. ir Energetikų g.

lentelė. Informacija apie transporto kelių infrastruktūrą

Bendras kelių ilgis Visagino savivaldybėje	Visagino miesto administracinėse ribose miesto gatvių ilgis	Valstybinės reikšmės kelių ilgis	Vietinės reikšmės kelių ilgis	Patobulinta (asfalto) danga	Žvyro kelių danga	Grunto danga
112 km	47 km	25 km	87 km	92 km 82,15 proc.	13 km 11,60 proc.	7 km 6,25 proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Statistikos departamento duomenimis dviračių takų ilgis Visagino savivaldybėje 2019 m. buvo 14 km, o 2020 m. – 14,4 km, taigi matomas neženklaus kilimas, įrengiami nauji dviračių takai. Yra parengtas dviračių takų įrengimo Visagino savivaldybės teritorijoje specialusis planas.

Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas yra viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų. Vietinės reikšmės kelių (gatvių) priežiūra, tiesimas, rekonstravimas finansuojamas Kelių priežiūros ir plėtros programos (KPPP) bei savivaldybės biudžeto lėšomis.

Visagino savivaldybės biudžeto ir KPPP 2017-2020 m. skirtas lėšos vietinės reikšmės keliams tiesti, taisyti (remontuoti) ir prižiūrėti:

prižiūrėti

2017 metai, tūkst. Eur			2018 metai, tūkst. Eur			2019 metai, tūkst. Eur			2020 metai, tūkst. Eur			
Savivaldybės biudžeto lėšos	KPPP lėšos	Savivaldybės lėšų dalis lyginant su KPPP lėšomis	Savivaldybės biudžeto lėšos	KPPP lėšos	Savivaldybės lėšų dalis lyginant su KPPP lėšomis	Savivaldybės biudžeto lėšos	KPPP lėšos	Savivaldybės lėšų dalis lyginant su KPPP lėšomis	Savivaldybės biudžeto lėšos	KPPP lėšos	COVID plano lėšos	Savivaldybės lėšų dalis lyginant su KPPP lėšomis
424,5	526,7	81 %	262,0	789,2	33 %	80,9	821,9	10 %	391,7	1239,1	240,0	32 %

Iš pateiktų duomenų matyti, kad KPP programos finansavimas kasmet augo. 2020 metais buvo skirta 57,5 proc. daugiau lėšų nei 2017 metais. 2020 metais Respublikos savivaldybėms buvo paskirstytos lėšos ekonomikos skatinimo ir koronaviruso plitimo sukeltų pasekmių mažinimui „COVID plano lėšos“. Už šias lėšas Visagine buvo rekonstruotas dviračių takas nuo Parko g. 12A link Kosmoso g. 1 (0,97 km) taip pat atlikti Karlių g., Karlių kaime kapitalinio remonto darbai. 2020 metais Visagino savivaldybei buvo skirtos lėšos vietinės reikšmės keliams, vedantiems į teritorijas, kuriose kuriamos darbo vietos. Iki 2021 metų vidurio buvo nutiestas naujas kelias – Vietinės reikšmės kelias nuo Dūkšto kelio (1718-1). Gaunant kasmet daugiau programos lėšų, pradėti remontuoti kaimiškųjų teritorijų vietinės reikšmės keliai ir gatvės. Suremontuotos Geležinkelio, Karlių, Sandėlių gatvės Karlių kaime. Pradėtos spręsti įvažiavimo į kiemus problemos, didinant automobilių stovėjimo vietų skaičių. 2020 metais užbaigtas didelės apimties Veteranų gatvės rekonstravimo su aplinkinių teritorijų sutvarkymu projektas, o 2019 m. ES lėšomis finansuotas vietinės reikšmės kelio Visagino g.- Parko g.-Sedulinos al. rekonstravimas. Įgyvendinus šį projektą įrengtos 259 automobilių stovėjimo vietos, rekonstruota 1,36 km gatvių, 6925 m² pėsčiųjų takų. 2021 metais, atsižvelgus į gyventojų prašymus, Savivaldybės biudžeto buvo pradėti remontuoti pėsčiųjų takai, šaligatviai, miesto viešosiose erdvėse esantys laiptai. Ši infrastruktūra labai susidėvėjusi, senos plytelės ištrupėjusios, iškilnotos medžių šaknų, dėl to kyla grėsmė pėstiesiems ir ypač riedutininkams. Ši infrastruktūra nepritaikyta negalią turintiems žmonėms.

2021 metų gruodžio mėn. pasikeitė Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas, kuriame numatyta, kad Savivaldybių institucijos Programos finansavimo lėšas paskirsto vadovaudamasi savivaldybių tarybų nustatyta tvarka, pagal kurią turi būti sudaromos viešai skelbiamos savivaldybės interneto svetainėje ir nuolat atnaujinamos vietinės reikšmės kelių objektų prioritetingos eilės. Vietinės reikšmės kelių objektų prioritetingos eilės sudaromos ne trumpesniam kaip trejų metų laikotarpiui. 2022 metų vasario mėn. Visagino savivaldybės taryba patvirtino Visagino savivaldybės vietinės reikšmės kelių objektų prioritetingą eilę 3 metams:

1. Įvažiavimo į kiemą Nr. 112, 109 (nuo Veteranų g. iki Visagino g. 16, Taikos pr.) rekonstravimas;
2. Įvažiavimo į kiemą Nr. 312 rekonstravimas;
3. Tumelinos gatvės kapitalinis remontas;
4. Kosmoso gatvės rekonstravimas.

Planuojama, kad 4 objektams įrašytiems į 3 metų prioritetingą eilę kasmet finansuoti reikės po 1203 tūkst. Eur Programos lėšų.

Visagino miesto gatvių būklė nėra bloga, ko negalima pasakyti apie valstybinės reikšmės kelių, esančių Visagino savivaldybės teritorijoje būklę. Ypač bloga rajoninio kelio Visaginas-Stašionys-Rimšė Nr. 1417 dalies nuo kelio Visaginas-Taboras Nr. 5349 iki Parko g., kelio Nr. 5348 Visaginas-Užupiai kelio danga. Šiuo keliu į darbą važiuoja VĮ Ignalinos atominės elektrinės, UAB „Intersurgical“ darbuotojai. Be to, Visagino miesto gyventojai ištisus metus paminėtu keliu važiuoja į jiem priklausančius žemės sklypus sodų masyvuose. Lietuvos automobilių kelių direkcija išnagrinėjusi daugkartinius Savivaldybės prašymus ir situaciją valstybinės reikšmės rajoninio kelio Nr. 1417 Visaginas–Stašionys–Rimšė ruože nuo 0,000 iki 6,900 km, mato poreikį sutvarkyti šio ruožo važiuojamąją dalį, todėl Visagino savivaldybei buvo pasiūlyta pasirašyti bendradarbiavimo sutartį, kurioje būtų numatyti tokie šalių įsipareigojimai: Kelių direkcija, pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį su Savivaldybe, organizuoja ir finansuoja objekto „Valstybinės reikšmės rajoninio kelio Nr. 1417 Visaginas–Stašionys–Rimšė ruožo nuo 0,000 iki 6,900 km važiuojamosios dalies sutvarkymas“ projekto parengimą bei statybos darbus, planuojama objekto statybos darbų pradžia 2022 metų IV ketv. Bendradarbiavimo sutartis tarp Visagino savivaldybės administracijos ir kelių direkcijos pasirašyta ir pradėta įgyvendinti. Savivaldybė priėmė tarybos sprendimą, kuriame įsipareigojo po Objekto užbaigimo perimti Savivaldybės nuosavybėn valstybinės reikšmės rajoninio kelio Nr. 1417 Visaginas–Stašionys–Rimšė ruožą nuo 0,000 iki 2,211 km.

Elektromobilių įkrovimo infrastruktūra. 2021 m. rugsėjo 1 d. VĮ „Regitra“ duomenimis Visagino savivaldybėje buvo registruoti 7 elektromobiliai, iš kurių 3 - gryniesi elektromobiliai ir 4 - įkraunami hibridai. Atsižvelgiant į nustatytus nacionalinius tikslus, 2030 m. elektromobiliai turėtų sudaryti apie 20 proc. lengvųjų automobilių parko. Remiantis esama statistika Visagino savivaldybėje iki 2030 m. turėtų būti registruota apie 1,7 tūkst. elektromobilių. Elektromobilių skaičiaus augimą itin lemia viešosios elektromobilių infrastruktūros plėtra. 2019 m. Visagino savivaldybėje įrengtos 2 viešosios elektromobilių įkrovimo stotelės Parko g. 14 ir Taikos per. 80A. 2021 m. pradėtos ir 2022 m. bus užbaigtos įrengti dar trys elektromobilių įkrovimo priegų aikštelės šalia pastatų Taikos pr. 7, Tarybų g. 12 ir Energetikų. 20. Visagino savivaldybė yra numačiusi viešosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtros poreikį 2024-2030 m. - numatyta įrengti naujas viešąsias vidutinės ir didelės galios elektromobilių įkrovimo priegas (bendra planuojama jų suminė galia 1666 kW). Paminėtina, kad Alternatyvių degalų įstatyme yra nustatyta iki 2030 m. Lietuvoje įrengti 6 tūkstančius viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo priegų. Nuo 2024 iki 2030 Visagino mieste planuojama įrengti 24 naujas elektromobilių įkrovimo aukšteles. Visagino savivaldybės taryba 2022 m vasario mėn. patvirtino Visagino savivaldybės elektromobilių įkrovimo stotelių plėtros planą iki 2030 metų.

2.12. Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas. Geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Šią veiklą Visagino savivaldybėje reglamentuoja Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas⁸, kiti geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą reglamentuojantys teisiniai dokumentai.

Visagino savivaldybėje geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Visagino energija“. Pagal UAB „Visagino energija“ viešai teikiamus duomenis vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Visagino savivaldybėje sudaro:

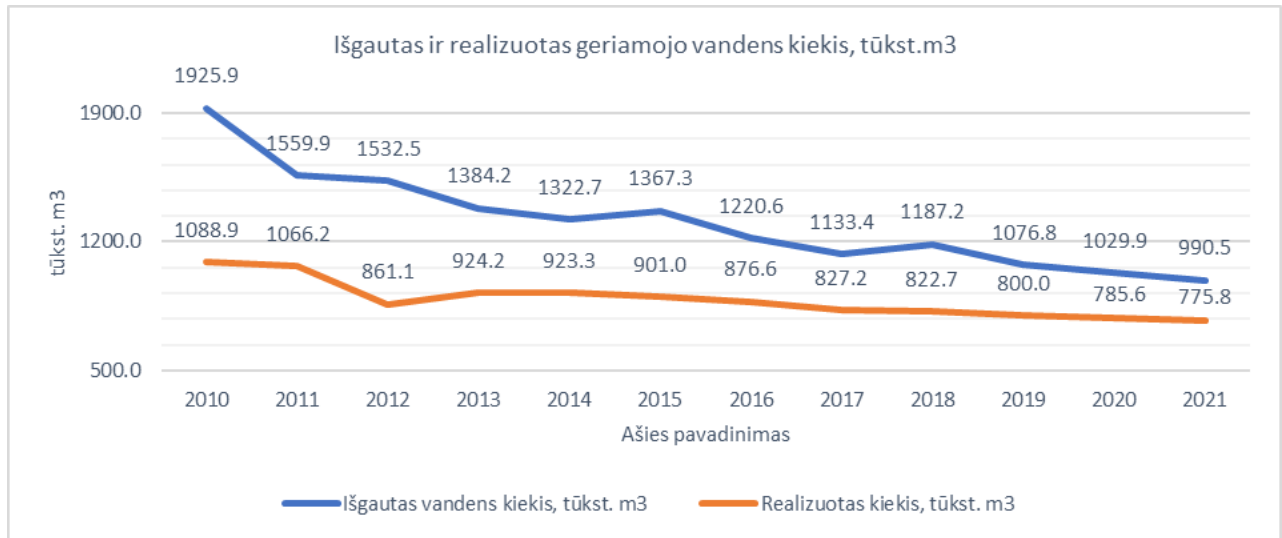
						
Vandenvietė 1	Arteziniai gręžiniai 18 (eksploatuojami 7)	Nuotekų surinkimo siurblinės 5	Dumblo apdorojimo įrenginiai	Vandentiekio tinklai 90,06 km	Nuotekų tinklai 72,65 km	Techninis vandentiekis 6,6 km

Bendrovė tiekia geriamąjį vandenį:

	11330 – daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose (butai bei negyvenamosios paskirties patalpos)		1 – gyvenamosios paskirties pastatas		212 – negyvenamosios paskirties pastatai
---	---	---	--------------------------------------	---	--

Vadovaujantis UAB „Visagino energija“ duomenimis, 2021 m. išgauta 990,49 tūkst. m³ vandens. Realizuota 775,26 tūkst. m³ vandens. Išgautas ir realizuojamas vandens kiekis kasmet mažėja, mažėjant gyventojų/vartotojų skaičiui, išgautas kiekis – taip pat ir dėl praradimų tinkluose mažinimo. Nuotekų realizacijos kiekis - 2021m. sutvarkyta 820,48 tūkst. m³ nuotekų.

⁸ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.280587/asr>

Lietuvos miestuose, miesteliuose ir kaimuose per metus yra išleidžiama apie 200 mln. m³ buitinių nuotekų. Iš dalies biologinio ir mechaninio valymo įrenginiuose išvaloma apie 47 proc. nuotekų, iš dalies mechaniniu būdu išvaloma tik 15 proc., papildomai šalinant azotą ir fosforą išvaloma dar 38 proc. nuotekų. Apie 1 proc. nuotekų išleidžiama nevalytų⁹. Daugelio miestų ir miestelių nuotekų valymas jau atitinka ES reikalavimus. Bendras dumblo apdorojimo tikslas yra gauti tokį produktą, kuris būtų utilizuojamas, saugomas bei tvarkomas pačiu ekonomiškiausiu būdu. Dumblo apdorojimo cikle dažnai naudojamas stabilizacijos etapas, leidžiantis pašalinanti nemalonius kvapus bei taip pat susijęs ir su tolimesniu tvarkymu. Kai dumblas stabilizuojamas biologiniais metodais, sumažėja ir dumblo kietosios medžiagos kiekis.

Dumblo charakteristikos bei dumblo kiekis priklauso nuo į nuotekų valyklą atitekančių nuotekų sudėties, nuotekų valyklų technologinės schemos bei naudojamų valymo metodų. Visagino savivaldybėje centralizuotą vandens tiekimą, nuotekų surinkimą ir valymą vykdo UAB „Visagino energija“.

lentelė. Visagino savivaldybėje susidariusių nuotekų kiekiai 2018-2020 metais

	2018	2019	2020
Susidariusių nuotekų kiekiai, m ³	1 111 505,9	1 015 302,7	1 077 306,9
Susidariusio dumblo kiekiai, t	342,79	398,65	355,14

Šaltinis: UAB „Visagino energija“ duomenys

Nustatyta, jog vidutiniškai per metus Visagino savivaldybėje susidaro 1 068 039 m³ nuotekų. Vidutiniškai per paskutiniuosius metus iš šių nuotekų susidarydavo apie 366 t nusausinto dumblo. Remiantis įmonių duomenimis iš 10 t dumblo galima pagaminti 8 tūkst. m³ biodujų, todėl Visagino savivaldybėje iš susidariusio dumblo galima būtų išgauti apie 292,4 tūkst. m³ biodujų, kas lemia **140,4 tne** biodujų potencialą.

Paviršinių nuotekų tvarkymas. Nuotekų tvarkymo organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Visagino savivaldybėje paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra nuosavybės teise priklauso Savivaldybei. UAB „Visagino būstas“ Visagino savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. TS-251 paskirta paviršinių nuotekų tvarkytoja Visagino savivaldybės teritorijoje. 2016 m. kovo 9 d. Bendrovei išduotas Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas Nr. TV(2)-18/TL-U.5-12/2016. 2015 m. Visagino savivaldybės tarybos 2015 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. TS-223 „Dėl turto perdavimo UAB „Visagino būstas“ pagal turto patikėjimo sutartį“ UAB „Visagino būstas“ perduotas Visagino savivaldybei nuosavybės teise priklausantis, Visagino savivaldybės patikėjimo teise valdomas ilgalaikis materialinis turtas – inžineriniai tinklai (registro Nr.90/109820, unikalus Nr. 3098-7004-2014). Lietaus kanalizacijos tinklai UAB „Visagino būstas“ buvo perduoti pagal 2015 m. gruodžio 9 d. Visagino savivaldybės turto patikėjimo sutartį Nr. 5-434. Sutartis galioja iki 2035 m. gruodžio 31 d. 2015 m. gruodžio 28 d. buvo pasirašytas Visagino savivaldybės turto, perduodamo pagal turto patikėjimo sutartį, perdavimo–priėmimo aktas Nr. (8.88)TA-44. Visą Visagino miesto paviršinių nuotekų surinkimo sistemą sudaro 52,922 km.

⁹ LEI ataskaita „BIODUJOS“ („Baltijos jūros regiono bioenergetikos skatinimo projektas“).

Prieiga per internetą: http://www.lei.lt/_img/_up/File/atvir/bioenerlt/index_files/Biodujos_bros-SVVVV.pdf

	Visagino miesto lietaus kanalizacijos tinklai žemėje 43,27 km	Lietaus kanalizacijos tinklai nuo surinkimo šulinėlio iki kvartalinių tinklų 5,203 km	Lietaus kanalizacijos tinklai kanalizacijos kolektoriuje 2,170 km	Drenažas 2,249 km	Latakai 0,032 km
	Teritorijos plotas, kurioje įrengti paviršinių nuotekų tinklai 280 ha	Gyvenvietės/teritorijos dalis, kurioje įrengti paviršinių nuotekų tinklai 100 % užstatytos miesto teritorijos	Išleistuvų skaičius – 2 vnt.: Nr. 1 – Taikos pr. pradžioje (k.1300029) Nr. 2 – Taikos pr. pabaigoje (k. 1300035)	Nuotekų priimtumas Nr. 1 – Karoliniškės ež. Nr. 2 – Gulbinės up	
	Nuotekų tinklų tipas – savitakiniai yra	Nuotekų tinklų tipas – spaudiminiai nėra	Vidutinis tinklų amžius 32 metai	Vidutinis nuotekų tinklų susidėvėjimas: 75 % pagal Registro duomenis, faktinis nusidėvėjimas yra 99 %	

Nuotekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“ reiškia, kad paviršinių nuotekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti asmenys, kuriems teikiamos paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugos. Pagrindinis paviršinių nuotekų tvarkymo finansavimo šaltinis – abonentų lėšos, sumokėtos už suteiktas paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugas ir savivaldybių biudžetų lėšos. Papildomi geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo finansavimo šaltiniai gali būti: kreditai geriamojo vandens tiekimui ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymui finansuoti; Europos Sąjungos fondų lėšos – geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovacijai ir plėtrai, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovacijai ir plėtrai; valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos. Paviršinių nuotekų tvarkytojų teikiamų paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kaina turi būti pagrįsta būtinosiomis sąnaudomis, susijusiomis su paviršinių nuotekų tvarkymo veikla ir paslaugų organizavimu abonentams, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą. Paviršinių nuotekų tvarkytojas teisės aktų nustatyta tvarka užtikrina vykdomos veiklos paviršinių nuotekų tvarkymo sektoriuje efektyvumą ir sąnaudų pagrįstumą.

UAB „Visagino būstas“ taikoma kaina 0,26 Eur/m³ už paviršinių nuotekų tvarkymą yra viena iš didžiausių Lietuvoje. Didesnė kaina yra tik UAB „Jonavos vandenys“ ir UAB „Klaipėdos rajono energija“. Mažiausia kaina yra UAB „Rokiškio vandenys“ tik 0,03 Eur/m³.

Geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai, paviršinių nuotekų tvarkytojai sąnaudas ir pajamas planuoja pagal patvirtintus geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus ir geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų veiklos planus, parengtus pagal Geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų veiklos planų rengimo taisykles. Visagino savivaldybės taryba 2021 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. TS-73 patvirtino uždarnosios akcinės bendrovės „Visagino būstas“ 2021–2023 metų paviršinių nuotekų tvarkytojo veiklos planą. Plane numatytos paviršinių nuotekų tvarkytojo veiklos kryptys, aplinkos taršos mažinimo priemonės, paslaugų kokybės gerinimo priemonės, paviršinių nuotekų infrastruktūros plėtra ir renovacija, lėšų poreikis planui įgyvendinti ir finansavimo šaltiniai.

Paviršinių nuotekų infrastruktūros būklė Visagino savivaldybėje yra nepatenkinama, pastovi jos priežiūra vykdoma tik nuo 2016 metų. Paviršinių nuotekų tinklų priežiūros paslaugą Bendrovei pavesta teikti ganėtinai nesena. Dėl didelio Bendrovei perduoto paviršinių nuotekų nusidėvėjimo, jų priežiūra ir aptarnavimas reikalauja didelių sąnaudų, kas daro šią Bendrovės vykdomą veiklą nuostolinga nežiūrint į tai, kad Visagino savivaldybės teritorijoje paviršinių nuotekų paslaugos bazinė kaina aukščiausia Respublikoje. Tam įtakos turi ir ganėtinai nedidelis abonentų skaičius. 2019 metais pasikeitus paviršinių nuotekų tvarkytojų veiklos vertinimo, derinimo ir kontrolės tvarką reglamentuojantiems teisės aktams, Bendrovė nėra tinkamai pasirengusi savalaikiam investicijų ir veiklos planų parengimui ir derinimui bei bazinės paslaugos kainos nustatymo procedūrai. Po statybos darbų neatliktas kanalizacijos tinklų inventorizavimas, nepatiksinta kadastrinių matavimų byla.

2.13. Energetinė infrastruktūra. Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 buvo patvirtinta Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija¹⁰ (toliau – NENS), kuria siekiama mažinti energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, vykdyti rinkų integraciją, skaitmenizaciją, urbanizaciją, sparčiai didinti energijos vartojimo efektyvumą, energijos iš atsinaujinančių šaltinių išteklių gamybą ir energijos paskirstytojo generavimo technologijų plėtrą. Atsižvelgiant į NENS nuostatas, Visagino savivaldybė 2016–2022 m. laikotarpiu pagal savo atsakomybę siekė įgyvendinti priemones, gerinančias gyventojų finansinę būklę, didinančias verslo konkurencingumą, mažinančias aplinkos oro teršalų kiekį bei gerinančias aplinkos oro kokybę. Viena svarbiausių priemonių – energetinio efektyvumo didinimas.

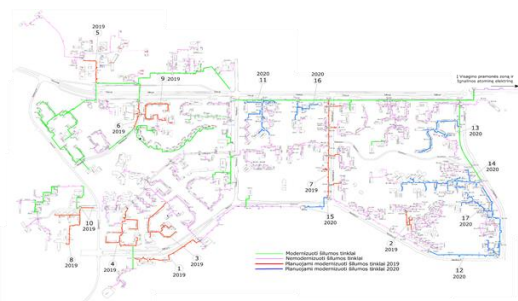
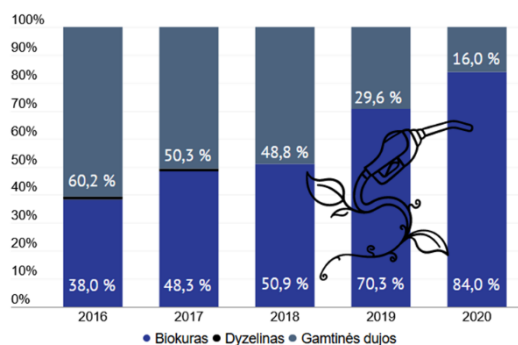
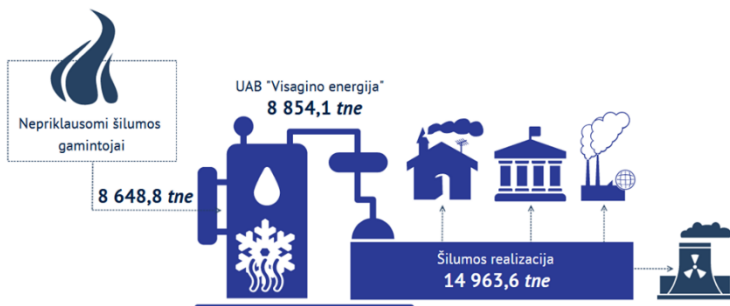
Centralizuotas šilumos tiekimas.

Centralizuotos šilumos gamybos ir šilumos tiekimo paslaugas Visagino savivaldybėje teikia UAB „Visagino energija“. UAB „Visagino energija“ eksploatuoja dvi katilines (senoji ir naujoji), kurios stovi toje pačioje teritorijoje.

Katilinėse yra įrengta 10 (dešimt) dujinių katilų ir 2 biokuro katilai. Instaliuota šiluminė galia 388,9

MW. Pagrindinės kuro rūšys naudojamos katilinėse – gamtinės dujos (rezervinis – dyzelinis krosnių kuras), taip pat du katilai kūrenami biokuru (medienos skiedra). Šiluminėse katilinėse buvo atsisakyta taršaus kuro – mazuto, kuris buvo naudojamas šilumos energijos gamybai. Bendrovė teikia šilumos energiją ir karštą vandenį 11 497 vartotojams (objektams), iš jų: 11 330 vartotojams daugiabučiuose namuose, 1 – am gyvenamosios paskirties pastatui ir 166 negyvenamosios paskirties pastatams ir daugiau negu 300 pramonės ir komercinių vartotojų. Stambiausias vartotojas yra Ignalinos AE. Paslaugos teikiamos Visagino miesto gyventojams bei kitiems vartotojams, kurie yra Visagino savivaldybės teritorijoje. Šilumos gamyba ir teikimo apimtys tiesiogiai priklauso nuo šilumos poreikio, o jam įtaką daro šildymo sezono ilgumas.

Per pastarąjį dešimtmetį UAB „Visagino energija“ įgyvendino ne vieną projektą, susijusį šilumos gamybos ir tiekimo efektyvumo didinimu, sąnaudų mažinimu ir patikimo šilumos tiekimo vartotojams užtikrinimu. Įgyvendinus centralizuoto šilumos tiekimo sistemos modernizavimo projektus, sistemoje naudojamo biokuro dalis padidėjo iki 84 proc. Lyginant su 2016 metais buvo 38 proc., tuo metu didžioji dalis naudojamo kuro buvo gamtinės dujos. 2020 metais gamtinių dujų dalis buvo sumažinta iki 16 proc. Prie šios kuro struktūros prisideda ir nepriklausomų šilumos tiekėjų gaminama šiluma, pvz. UAB „Visagino linija“ nepriklausomo šilumos tiekėjo pagaminama šiluma yra 100 proc. iš atsinaujinančių išteklių. UAB „Visagino energija“ šilumos energijai gaminti eksploatuojami du nauji biokuro katilai su kondensaciniu ekonomizeriu. Visagino savivaldybės taryba 2019 metais pritarė kogeneracinės elektrinės Visagino CŠT statybos projektui (1,25 MW elektros galios ir apie 6,8 MW šilumos galios didelio efektyvumo kogeneracinę biokuro elektrinės statyba), tokiu būdu sumažinant priklausomybę nuo importuojamų gamtinių dujų

kainų, mažinant šilumos vartotojams tiekiamos šilumos energijos kainų augimo tempą, mažinant išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekius ir išlaikant centralizuotai tiekiamos šilumos sistemos

¹⁰ Aktuali redakcija Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. XIII-1288 nuo 2018-06-30.

konkurencingumą bei aukštą vartotojams tiekiamos paslaugos kokybę, patikimumą, įgyvendinant bendrovės strateginiuose planuose keliamus tikslus.

Pastatų energinio efektyvumo didinimas. Energinis efektyvumas yra laikomas vienu pagrindinių ES klimato politikos tikslų. Seni, nekokybiški ir neekonomiški daugiabučiai yra problema tiek gyventojams, kurie išleidžia nemažą dalį savo pajamų šildymui, tiek valstybei, siekiančiai energijos efektyvumo ir nepriklausomybės didinimo. Viena didžiausių ir seniausių problemų, užkertanti kelią ekonomiškam šilumos energijos vartojimui, išlieka sunkiai sprendžiama – t. y. prasta daugiabučių gyvenamųjų namų kokybė, lemianti ženkliai didesnes gyventojų išlaidas šilumos energijai. Nors visiems, kiekvieno miesto gyventojams, nustatoma vienoda šilumos kaina, išlaidos šilumos energijai skiriasi – už šilumą mokama tiek, kiek jos suvartojama. Mokėjimai už šilumą priklauso nuo daugiabučio gyvenamojo namo būklės: jei pastatai nesandarūs, energijos apšildymui sunaudojama daugiau, taigi ir mokėjimai už šilumą didesni. Visagine yra tik daugiabučiai gyvenamieji namai, statyti 1975-1992 metais. Gyvenamasis fondas yra energetiškai neefektyvus ir Visaginas yra mažiausiai šalyje renovavęs daugiabučių namų, todėl būtina viešinti ir edukuoti Visagino gyventojus gyvenamojo fondo energetinio efektyvumo klausimais.

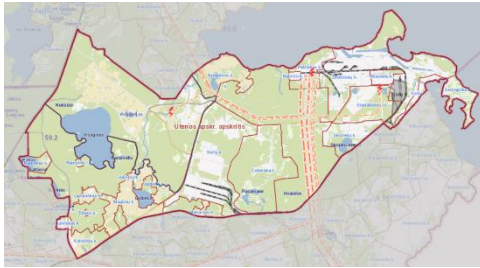
Po Ignalinos AE uždarymo vieninteliu šilumos gamybos šaltiniu Visagine tapo dujinė katilinė, dėl to ženkliai išaugo šilumos kaina. Tuomet Lietuvos Respublikos Vyriausybė nusprendė teikti kompensacijas šilumai trejų metų laikotarpiui. Siekiant padėti miesto gyventojams spręsti šildymo mokesčių naštą, Visagino savivaldybė įgyvendino „Visagino miesto centralizuoto šildymo sistemos modernizavimo ir atnaujinimas“ projektą, kurio metu miesto atviro tipo šildymo sistema pertvarkyta į uždara, o daugiabučiuose namuose seni elevatoriniai šilumos punktai buvo pakeisti į automatizuotus, kur gaminamas ir karštas vanduo, taip pat įrengtos šildymo stovų balansavimo priemonės. Tai leidžia taupyti vartojamą šilumos energiją.

Energinio efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimas kitų Lietuvos Respublikos savivaldybių daugiabučiuose namuose, kuriuose tokios priemonės buvo įgyvendintos, parodė, kad po jų įgyvendinimo sutaupoma apie 50 proc. energijos, lyginant su energijos sąnaudomis iki šių priemonių įgyvendinimo, o sutaupytos lėšos dėl sumažėjusių šildymo išlaidų dažniausiai nukreipiamos investicijoms. Visagino mieste, palyginus su kitais Lietuvos miestais, daugiabučių gyvenamųjų namų atnaujinimas (modernizavimas) beveik nevyksta. Nuo bendro daugiabučių namų skaičiaus modernizuota tik 1,56 proc. daugiabučių gyvenamųjų namų. 2021 m. buvo užbaigtas įgyvendinti Ignalinos programos projektas Nr. 2D.10/01/VEV.02 „Visagino miesto energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose pastatuose programa „Visagino EnerVizija“. Visagino mieste 2021 m. pradžioje iš 253 daugiabučių namų atnaujinti (modernizuoti) tik 4 daugiabučiai namai.

lentelė. Atnaujintų (modernizuotų) daugiabučių namų sąrašas

Eil. Nr.	Namo adresas	Plotas, m ²	MWh per metus (iki renovacijos)	kWh/ m ² per metus (iki renovacijos)	Maksimali norma kWh/m ²	Šilumos energijos sutaupymas, proc. (po renovacijos)	Namo aukštīgumas
1.	Visagino g. 5	2719,07	230,344	85,852	114,6	-54 proc.	5
2.	Kosmoso g. 28	6136,20	326,016	53,755	114,6	-30 proc.	9
3.	Festivalio g. 10	2741,26	135,831	49,857	114,6	-61 proc.	5
4.	Jaunystės g. 13	1103,68	52,779	47,869	114,6	-61 proc.	5

Šilumos sunaudojimas po šių namų renovacijos sudarė 51,3 procentus nuo maksimalios šilumos suvartojimo normos. Toliau sparčiai brangstant energijos ištekliams, racionalaus energijos vartojimo problema Visagino savivaldybės daugiabučiuose pastatuose tampa ypač opi, todėl Visagino savivaldybės iniciatyva 2021 metais buvo parengta Visagino savivaldybės daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa, skirta sumažinti šiluminės energijos sąnaudas daugiabučiuose namuose. Programos uždaviniai: užtikrinti Visagino miesto daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų finansavimą ir įgyvendinimą - teikti Savivaldybės finansinę paramą butų ir kitų patalpų savininkams, skatinti butų ir kitų patalpų savininkų iniciatyvą įgyvendinti energiją taupančias priemones, pasiekti, kad iki 2030 metų būtų atnaujinta (modernizuota) 30 proc. daugiabučių namų nuo bendro nerenovuotų daugiabučių namų skaičiaus. Plėtoti visuomenės informavimą, švietimą, mokymą pastatų energinio naudingumo didinimo, jų atnaujinimo (modernizavimo), energijos taupymo klausimais. Užtikrinant, kad įgyvendinus efektyvias energijos taupymo priemones būtų pasiekta ne žemesnė kaip C pastato energinio naudingumo klasė ir skaičiuojamosios šilumos energijos sąnaudos juose būtų sumažintos ne mažiau kaip 40 procentų.

Elektros energija ir apšvietimas. Visagino savivaldybės elektros perdavimo ir skirstymo sistema yra dalis Lietuvos energetinės sistemos, kuri susideda iš aukštos įtampos perdavimo ir skirstymo bei žemos įtampos skirstomojo tinklo. Duomenis apie elektros energijos suvartojimą Lietuvoje kaupia skirstomojo tinklo operatorius AB „ESO“. Elektros tinklai Visagino savivaldybėje buvo projektuojami ir plėtojami, susiejant juos su Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimu, ir pasižymi dideliu pralaidumu.

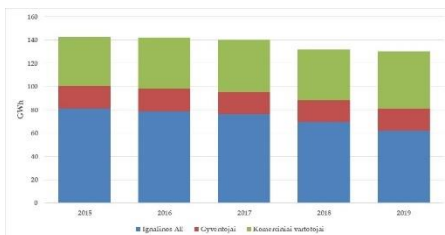
Savivaldybės teritorijoje nutiestos 110 kV ir 330 kV, didžiausio įtampos lygio Lietuvoje, elektros perdavimo oro linijos. Visagino savivaldybėje galima išskirti keturių tipų teritorijas su skirtingos konfigūracijos elektros tinklais: kaimų teritorijos (dominuoja 0,4 kV oro linijos); Visagino miesto teritorija (dominuoja 0,4 kV ir 10 kV požeminiai elektros kabeliai); Visagino pramoninė teritorija (dominuoja 10 kV požeminiai elektros kabeliai); Ignalinos atominės elektrinės teritorija (dominuoja 10 kV oro linijos ir 110/330 kV elektros perdavimo linijos). Elektrinės teritorijoje esančių elektros tinklų pralaidumas yra ypač didelis, todėl ši teritorija puikiai tinka naujiems galimiems energetikos projektams.

Ignalinos atominės elektrinės teritorijoje planuojama dviejų 10 MW saulės elektrinių parkų statybą. Pirmojo parko statybas inicijavo Visagino savivaldybė, antrojo – Ignalinos atominė elektrinė. Saulės elektrinių parkai atpigins elektros kainą vartotojams ir prisidės prie tvarios energetikos plėtros Visagino savivaldybės teritorijoje. Atoki lokacija nuo gyvenamųjų rajonų ir įrengta infrastruktūra galėtų būti panaudota didelės galios energetikos projektams.

Pateiktame pažymėta teritorija, kuri preliminariai galėtų būti svarstoma kaip tinkama objektų, susijusių su dideliu elektros energijos vartojimu ar gamyba, statybai. Teritorija nustatyta remiantis prielaida, kad joje prijungimo prie elektros energijos sistemos infrastruktūros kaštai būtų mažiausi. Remiantis AB „Energinės skirstymo operatorius“ duomenimis 2019 m. verslo/pramonės įmonėms teko 78,5 %, ir prekybos/ paslaugų

įstaigoms teko 21,5 % registruotų elektros energijos sąnaudų Visagino savivaldybėje. Remiantis atlikta analize, elektros sąnaudos verslo/pramonės įmonėse nagrinėjamu laikotarpiu augo vidutiniškai 4,4 %. Šis rodiklis didesnis nei vidutiniai elektros energijos poreikio pramonėje augimo tempai Lietuvoje, kurie siekė 3,6 % per metus. Galima teigti, kad bendri ūkinės veiklos plėtros tempai Visagino savivaldybėje buvo spartesni nei vidutiniškai šalyje ir prielaidos tolesniam ekonominio aktyvumo augimui Visagino savivaldybės teritorijoje yra palankios. Akcentuotina, kad elektros energijos sąnaudų, priskirtų šiai vartotojų kategorijai, apimtys yra bent penkis kartus didesnės nei centralizuotai tiekiamos šilumos sąnaudos, o tai demonstruoja spartaus inovatyvių technologijų įgyvendinimo galimybes.

Elektros energijos vartojimo, remiantis AB „Energinės skirstymo operatorius“ duomenimis, Visagino savivaldybės teritorijoje kaitą iliustruoja diagrama. Vyrauja Ignalinos atominė elektrinė (62-81 GWh per metus), kuri yra visos šalies mastu specifinis elektros energijos vartotojas. Tuo tarpu gyventojų bei kitų (verslo įmonių, biudžetinių organizacijų) suvartojami elektros energijos kiekiai nėra tokie ženkliūs. Remiantis AB „Energinės skirstymo operatorius“ duomenimis 2019 m.,

elektros energijos sąnaudos Visagino savivaldybėje detalizuotos išskiriant pagrindines biudžetinėms organizacijoms priskirtas komponentes: administracinius pastatus (jų dalis 34,0 %), mokslo, kultūros ir sporto įstaigas (10,0 %), gatvių ir kiemų apšvietimą (7,9 %), dujų ir elektros inžinerinius tinklus (3,8 %) ir šilumos bei vandens tiekimo veiklą (44,3 %). Apibendrinant, galima konstatuoti nuosaikaus elektros sąnaudų savivaldybės biudžetinėse organizacijose augimo tendenciją.

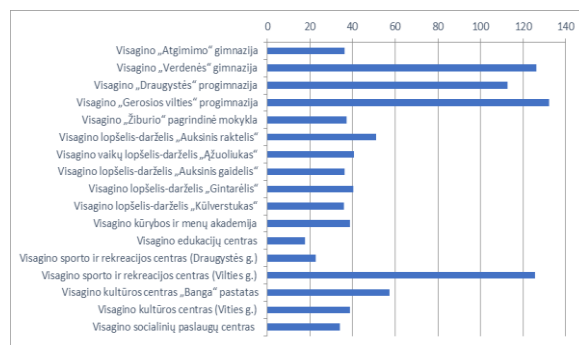
lentelė. Biudžetinių organizacijų suvartotos elektros energijos apimtys, GWh

	2015	2016	2017	2018	2019
Administraciniai pastatai	3,60	3,84	3,91	4,07	4,24
Mokslo, kultūros ir sporto įstaigos	1,05	1,09	1,14	1,19	1,24
Gatvių apšvietimas	0,78	0,83	0,93	0,98	0,98
Inžineriniai tinklai	0,41	0,42	0,44	0,46	0,48
Šilumos ir vandens tiekimas	5,56	5,84	5,62	5,56	5,52

Viso	11,40	12,03	12,05	12,26	12,45
------	-------	-------	-------	-------	-------

Elektros energijos sunaudojimas savivaldybei pavaldžių įstaigų renovuotuose pastatuose 2019 m. rodo, kad daugiausia elektros energijos suvartoja bendrojo ugdymo mokyklos (Visagino „Gerosios vilties“ progimnazijai 132,1 MWh, Visagino „Verdenės“ gimnazijai 126,1 MWh, Visagino „Draugystės“ progimnazijai 112,7 MWh) bei pastatas Vilties g.5A (125,6 MWh). Visagino savivaldybė dar turi neišnaudotą potencialą renovuotuose savivaldybei pavaldžių įstaigų pastatuose didinti elektros energijos vartojimo efektyvumą, kuris padėtų sutaupyti išlaidas elektros energijai¹¹.

Gatvių apšvietimas. Gatvių apšvietimas yra viena pagrindinių savivaldybių teikiamų viešųjų paslaugų. Efektyvus gatvių apšvietimo ekonominė nauda neapsiriboja vien tik taupiu energijos išteklių naudojimu bei Savivaldybės lėšų taupymu. Tinkamas gatvių apšvietimas yra vienas iš esminių veiksnių saugumui gatvėse užtikrinti, jis leidžia sumažinti nelaimingų atsitikimų, sužeidimų bei mirčių eismo įvykiuose skaičių, prisideda prie nusikaltimų prevencijos bei bendro Savivaldybės jaukumo palaikymo tamsiuoju paros metu. Visagine, kaip ir daugelyje kitų Lietuvos miestų, gatvių apšvietimo infrastruktūra yra pasenusi, neefektyvi, jos valdymo (pvz. apšvietimo intensyvumo reguliavimo, automatinio gedimų nustatymo) galimybės yra itin ribotos, o tai sąlygoja itin mažą energijos vartojimo efektyvumą. Dabartinėje gatvių infrastruktūroje naudojami skirtingų rūšių bei gana didelio galingumo, lyginant su šiuo metu rinkoje esančiais, šviestuvai, kurie valdomi priemonėmis, neleidžiančiomis reguliuoti apšvietimo lygio ir taupyti elektros energijos. Apšvietimo infrastruktūroje taip pat naudojamos per didelio galingumo nusidėvėjusios maitinimo spintos, didinančios finansinius kaštus elektros energijai. Visa tai neleidžia energijos sąnaudų bei kaštų požiūriu teikti efektyvios paslaugos.

lentelė. Visagino miesto apšvietimo sistemoje suvartojama elektros energija

Metai	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis, proc.
kWh	825 905	930 039	968 706	978 309	1 057 137	1 117 234	+26,08

Visagino savivaldybės administracijos informacija

Remiantis šia informacija matoma, kad elektros suvartojimas apšvietimui didėja, 2021 m. gatvių apšvietimui buvo suvartota 26,08 proc. daugiau nei 2016 metais.

Elektros energijos suvartojimo augimas galimai yra dėl šių pagrindinių priežasčių: 1) Visagine didesnė miesto apšvietimo dalis valdoma foto relėmis su foto davikliais ir įsijungia bei išsijungia atsižvelgiant į faktinį vietinį apšviestumą; 2) 2021 metais buvo išplėsta apšvietimo infrastruktūra; 3) prie miesto apšvietimo tinklų Visagino miesto teritorijoje buvo prijungti papildomi elektros energiją vartojantis elektros įrenginiai (iluminacijos); 4) miesto teritorijoje buvo pakeistos sudegusios lempos, įjungta nemažai neveikiančių šviestuvų; 5) elektros energijos nuostoliai dėl ilgų apšvietimo kabelių linijų, ir pasenusios izoliacijos. Visagine už gatvių apšvietimo paslaugų organizavimą yra atsakinga Visagino savivaldybės administracija.

Savivaldybėje apšvietimo sistemą pagal paslaugų sutartį prižiūri konkurso būdu atrinktas paslaugų tiekėjas. Kasmet apšvietimo sistemos priežiūrai skiriama apie 50 tūkst. Eur.

Siekiant racionaliai naudoti savivaldybės biudžeto lėšas ir pagerinti apšvietimo sistemos funkcionavimą, 2016 metais inicijuotas projektas „Visagino miesto gatvių apšvietimo sistemos modernizavimas“. 2016 metais parengtas Visagino gatvių apšvietimo sistemos modernizavimo investicijų projektas, kuris 2019 metais atnaujintas. 2021m. pradėtos projekto įgyvendinimo procedūros. Tikimasi, kad projektas bus sėkmingai įgyvendintas iki 2023 m. liepos 1 d. Projektas įgyvendinamas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energinis efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1. LVPA-T-116 priemonę „Gatvių apšvietimo modernizavimas“. Bendras projekto biudžetas 2 408 415,00 Eur, iš jų 1 204 207 Eur Europos Sąjungos paramos lėšos. Numatoma, kad projekto įgyvendinimo metu bus pakeisti 2756 vnt. esamų natrio lempų šviestuvų LED šviestuvais bei 180 vnt. esamų LED šviestuvų pritaikyti pagal būtinus apšvietimo standartus. Taip pat papildomai bus rekonstruotas gatvių apšvietimo elektros tinklas iš viso paklojant 25,49 km kabelinių linijų bei pakeičiant 614 vnt. apšvietimo

¹¹ Energijos gamybos, tiekimo ir vartojimo Visagino savivaldybėje galimybių studija, Lietuvos energetikos institutas, 2019.

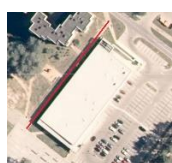
atramų naujomis, modernizuoti 37 valdymo punktai bei įrengta išmanioji gatvių apšvietimo sistemos valdymo įranga. Įgyvendinus projektą elektros energijos suvartojimas turėtų sumažėti 50 proc.

Po projekto „Visagino miesto gatvių apšvietimo sistemos modernizavimas“ įgyvendinimo nebus išspręstos visos problemos, nes bus keičiami tik gatviniai ir parkiniai šviestuvai. Kai kurių biudžetinių įstaigų valdomose teritorijoje šviestuvai liks nepakeisti. Visagino gatvių apšvietimo sistemoje yra apie 92,63 km elektros kabelių. Nuo 2006 iki 2018 m techninės eksploatacijos metu buvo pakeista 27 km, o nuo 2019 iki 2021 – 5,8 km kabelinių linijų. Įgyvendinant Visagino miesto gatvių apšvietimo modernizavimo projektą numatyta pakeisti apie 30 km kabelinių linijų problematiškiausiose vietose. Likusios kabelinės linijos, apie (30 % visų apšvietimo sistemos kabelinių linijų) yra paklotos iki 1990 m, tačiau tinkamomis sąlygomis jos gali tarnauti dar 20 metų. Tikėtina, kad iki 2030 m visos apšvietimo kabelinės linijos bus pakeistos naujomis techninės eksploatacijos metu.

Mieste ir Visagino savivaldybės teritorijoje, dar yra likusios vietos, kurios yra arba visiškai arba nepakankamai apšviestos. Reikėtų įrengti apšvietimą Visagino sav. teritorijoje t. y.: Karlių k. pagrindinės (Karlių) gatvės apšvietimą (maždaug 800 m), taip pat pramoninėje zonoje esančiose Katilinės g. (maždaug 1100 m), Sandėlių g. (maždaug 600 m) ir Geležinkelio g. (maždaug 1000 m). Taip pat pačiam mieste. Žemiau pav. pavaizduotos vietos, kuriose reikia įrengti apšvietimą.

Sedulinos al. Ziedas – Visagino (vidinis kiemas), nuo parduotuvės Norfa

Vilties g. – Sedulinos al. (už parduotuvės Lidl)

Prie Energetikų g. 34 (parduotuvė Maxima) laiptų apšvietimas

Parkas Vilties g., nuo gatvės iki namų Vilties g. 13 - Vilties g. 23

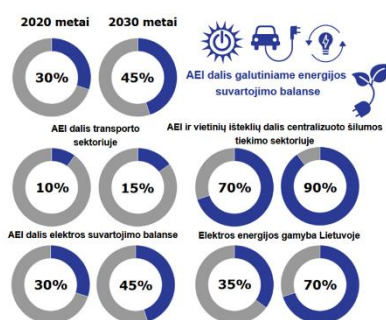
Draugystės g. 9 - Draugystės g. 11 - Norfa

Statybininkų g. 4 – Sedulinos al.

Visagino mieste yra suprojektuotas naujas individualių namų kvartalas. Šio kvartalo detalizajame plane, kaip atskiros dalies apšvietimo tinklų nėra numatyta, tačiau tiesiant naujas gatves gyvenamųjų namų kvartaluose, ir pėsčiųjų takus rekreacinėse zonos apšvietimo tinklai yra projektuojami ir tiesiami, kaip gatvės ar pėsčiųjų tako sudedamoji dalis.

Pagal individualių namų kvartalo detalų planą yra numatyta nutiesti 2,796 km gatvių ir 3,213 km pėsčiųjų dviračių takų, kurių raudonosiose zonoje turės būti suprojektuoti ir įrengti apšvietimo tinklai. Taip pat numatytos rekreacinės zonos su žaidimo aikštelėmis, kur taip pat turės būti įrengti apšvietimo tinklai, todėl iki 2030 m Visagino miesto apšvietimo tinklai gali išsiplėsti iki 10-15 procentų.

Atsinaujančių išteklių energetika. Pagrindinis Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos tikslas atsinaujančių energijos išteklių srityje – toliau didinti atsinaujančių energijos išteklių dalį Lietuvos vidaus energijos gamyboje ir galutiniame energijos suvartojimo balanse, taip mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro importo ir didinant vietinės elektros energijos gamybos pajėgumus. Nors atsinaujančių energijos išteklių technologijos nuolat tobulėja, o įrangos kaina mažėja, iš atsinaujančių energijos išteklių pagaminta energija, gaminama naujai įrengtuose įrenginiuose, šiuo metu dar negali konkuruoti rinkoje, todėl

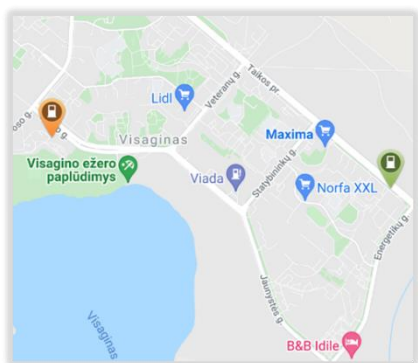
energijos iš atsinaujančių energijos išteklių gamyba yra skatinama ir tai bus tęsiama iki šaliai ekonomiškai ir techniškai priimtinos atsinaujančių energijos išteklių plėtros ribos, orientuojantis į aktyvų energijos iš atsinaujančių energijos išteklių gamintojų dalyvavimą rinkos sąlygomis arba kol energijos iš atsinaujančių energijos išteklių gamyba pasieks rinkos kainą. Bendrai įgyvendinant strateginį atsinaujančių energijos išteklių tikslą, siekiama didinti atsinaujančių energijos išteklių dalį, palyginti su šalies bendroju galutiniu energijos suvartojimu: iki 2020 metų (30 proc.), iki 2030 metų (45 proc.) ir 2050 metų (80 proc.) – energija iš atsinaujančių energijos išteklių taps pagrindinė visuose – elektros, šilumos ir vėsumos energijos bei transporto – sektoriuose. Sekančiame paveiksle pateikiami detalizuoti, rezultatai Lietuvos energetikos sektoriuje, kurie turėjo būti pasiekti iki 2020 metų ir kurie turės būti pasiekti 2030 metais.

Elektros energiją gaminantis vartotojas arba nutolęs gaminantis vartotojas – fizinis arba juridinis asmuo, įsirengęs atsinaujančių išteklių technologijų elektrinę ir gaminantis elektrą savo reikmėms, o nesuvartotą elektros kiekį pateikiantis į elektros tinklus ir, esant poreikiui, ją susigrąžinantis iš šių tinklų (toliau – gaminantis

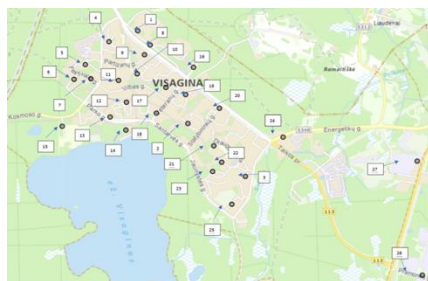
virtotojas). Tokią decentralizuotos elektros energijos gamybos plėtrą skatina ne tik pingančios saulės elektrinės, bet ir kitos naujos technologijos, skatinančios energetikos sistemos decentralizaciją – iš svarbiausių galima paminėti elektromobilių plėtrą, baterijų sistemas, išmaniają apskaitą, agregatorių vaidmenį tinklui balansuoti, išmaniuosius elektros tinklus, energetinio efektyvumo technologijas, šilumos siurblių diegimą. Ateities elektros energijos gamyba bus vis labiau decentralizuota ir joje dominuos atsinaujinantys energijos ištekliai. Numatoma, kad iki 2030 metų gaminantys virtotojai sudarys 30 proc. visų elektros energijos virtotojų, o 2050 m. – 50 procentų. Gaminantis virtotojas elektrą gamina ir naudoja toje pačioje vietoje, kur įrengtas skaitiklis apskaito tiek į tinklą patiektą elektros kiekį, tiek paimtą. Elektra, kuri sunaudojama iš karto, gamybos metu, nėra apskaitoma. Įvertinus duomenis (naudoti AB "Enerģijos skirstymo operatorius" pateikti 2020 m. spalio mėn. pradžios duomenys) nustatyta, kad Visagino savivaldybėje elektros energiją gaminančių virtotojų įrenginių galia, tenkanti 1000-iai gyventojų, siekė 7,25 kW, ir tarp šešiasdešimties Lietuvos savivaldybių Visagino savivaldybė užėmė 58 vietą. Lyginant su 2019 metais, pokytis buvo +7,25 kW (2019 m. energiją gaminančių virtotojų įrenginių galia, tenkanti 1000-iai gyventojų siekė vos 0,01 kW).

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nurodytos šios su AEI naudojimo skatinimu susijusios savivaldybių funkcijos:

- rengti, tvirtinti ir įgyvendinti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planus;
- organizuojant aprūpinimą šilumos energija savivaldybės teritorijoje, siekti, kad šilumos energijos gamybai būtų naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai;
- siekti, kad viešajame transporte būtų naudojamos transporto priemonės, naudojančios atsinaujinančių išteklių energiją, elektromobiliai ir hibridinės transporto priemonės;
- kurti infrastruktūrą, kuri reikalinga atsinaujinančių išteklių energiją ir elektros energiją naudojančių transporto priemonių naudojimo plėtrai;
- rengti ir įgyvendinti visuomenės informavimo ir sąmoningumo ugdymo priemones, teikti konsultacijas ir rengti mokymo programas apie atsinaujinančių energijos išteklių plėtojimo ir naudojimo praktines galimybes ir naudą.

ES transporto baltoji knyga numato, iki 2030 m. dvigubai sumažinti įprastiniu kuru varomų automobilių naudojimą miestuose. Iki 2050 m. pasiekti, kad miestuose jų nebeliktų. Šio tikslo įgyvendinimui reikalinga sukurti viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą visoje Visagino savivaldybėje. Visagino savivaldybės administracija 2019 metais įgyvendino projektą, kurio tikslas – sukurti viešai prieinamą elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą valstybinės reikšmės keliuose ir miestuose, siekiant skatinti elektromobilių naudojimą ir taip mažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai. Šiuo metu Visagino mieste jau įrengtos dvi elektromobilių įkrovimo prieigos: didelės galios (prie Parko g. 14) ir įprastos galios (priešais Taikos pr. 80A). Iki 2021 metų pabaigos planuojama įrengti dar tris elektromobilių įkrovimo prieigų aikštes šalia pastatų Taikos pr. 7, Tarybų g. 12 ir Enerģetikų g. 20. Visagino savivaldybės administracija užtikrins, kad 5 metus po projekto įgyvendinimo elektromobilių įkrovimo paslaugos būtų teikiamos nemokamai.

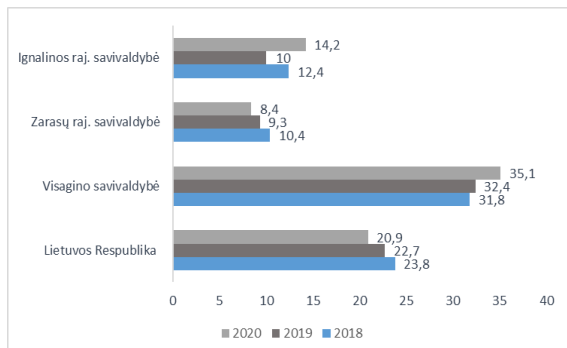
Viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų plėtrą numatoma vykdyti pagal Visagino savivaldybės elektromobilių įkrovimo stotelių plėtros planą. Plane numatoma įrengti 27 elektromobilių įkrovimo prieigas. Detalizuojant stotelių įkrovimo prieigų tipus, planuojamos įrengti vidutinės galios stotelės (45–95 kW). Stoteles planuojama įrengti prie sveiktos įstaigų, prekybos ir verslo centrų, daugiabučių kvartaluose, centrinėse miesto dalyse. Elektromobilių įkrovimo vietų dislokacijos AIE plano apimtyje nedetalizuojamos. Lokacijų pasirinkimai ir visa susijusi informacija yra detalizuojama Visagino savivaldybės elektromobilių įkrovimo stotelių plėtros plane, kuriuo remiantis iki 2030 metų bus kuriamas viešai prieinamas elektromobilių įkrovimo prieigų tinklas.

2.14. Aplinkos apsauga

Aplinkos oras. Pagrindiniai aplinkos oro taršos šaltiniai Visagino savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvos Respublikoje, yra stacionarūs (pramonė, energetikos įmonės ir pan.) ir mobilūs (transportas) taršos šaltiniai. Analizuojant Visagino savivaldybės aplinkosauginę situaciją nuo 2018 iki 2020 metų 7,74 proc. padidėjo teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių kiekis, kai tuo tarpu šalyje šis rodiklis mažėjo 12,5 proc., Utenos apskrityje 8,47 proc.

Kietųjų medžiagų bendroje teršalų struktūroje mažėjo šalies mastu, taip pat ir Visagino savivaldybėje. Lyginant

teršalų išmetimą vienam gyventojui pastebėtina tai, kad šalyje šis rodiklis sumažėjo 12,2 proc. Mažėjimo tendencija buvo ir Utenos apskrityje (4,2 proc.). Tačiau Visagino savivaldybėje išmestų teršalų kiekis 1 gyventojui padidėjo 10,4 proc. ir sudarė 35,1 kg 2020 m. arba 1,7 karto daugiau, negu šalyje (2,2 karto apskrityje). Bendroje į orą patenkančių teršalų iš stacionarių taršos šaltinių, tiek dujinių, tiek skystųjų medžiagų, struktūroje, didžiausias susidaręs teršalų kiekis yra anglies monoksidas. Šalyje anglies monoksido kiekis mažėjo nuo 38,46 proc. 2018 m. iki

33,44 proc. 2020 m. į orą patenkančių teršalų kiekio, taip pat ir Utenos apskrityje šio teršalo kiekis mažėjo nuo 66,31 proc. 2018 m. iki 64,57 proc. 2020 m., tačiau bendroje struktūroje sudarė ženkliai dalį. Visagino savivaldybėje didėjo nuo 78,5 proc. 2018 m. iki 79,03 proc. 2020 m. Tai 2,04 - 2,36 karto didesnis kiekis, negu šalyje. Pažymėtina tai, kad 2020-2021 m. vykdant Visagino savivaldybės aplinkos oro monitoringą oro kokybės ribinės vertės nebuvo viršytos.

Vienas iš pagrindinių oro taršos šaltinių yra pastatų šildymui skirtos šilumos energijos gamyba, kurios didesnius poreikius nulemia energetiškai neefektyvūs daugiabučiai gyvenamieji namai ir viešieji pastatai. Remiantis VšĮ Būsto energijos taupymo agentūros skelbiamais duomenimis, šalyje yra renovuoti 3 842 daugiabučiai namai, tai sudaro apie 10 proc. nuo visų šalyje esančių potencialiai galinčių dalyvauti atnaujinimo programoje daugiabučių namų. Visagino savivaldybėje tik 3,6 proc.

Oro taršai reikšmingą įtaką turi didelė taršių automobilių koncentracija Visagino savivaldybėje ir lėtas elektromobilių įsigijimas. 2021 m. rugsėjo 1 d. VĮ „Regitra“ duomenimis, Lietuvoje iš viso buvo užregistruota 3 720 elektromobiliai (grynietis), tame skaičiuje Utenos regione – 31, iš jų Visagino 3.

Vandens tarša ir ekosistemų stabilumo išsaugojimas. Visagino savivaldybėje 2018 m. į gamtinę aplinką (paviršinius vandenis) buitinių, gamybinių ir komunalinių nuotekų išleista 13042 tūkst. m³, 2020 m. 11664 tūkst. m³. Išleidžiamų nuotekų kiekis sumažėjo 10,1 proc. Paviršinių nuotekų į gamtinę aplinką 2018 m. išleista 649 tūkst. m³, o 2020 m. - 713 tūkst. m³. Lyginant su 2018 m. tai 9,8 proc. daugiau išleidžiamų nuotekų. Pažymėtina tai, kad 2020 m. į gamtinę aplinką išleista 21,4 proc. nepakankamai išvalytų paviršinių nuotekų.

Paviršiniai vandens telkiniai dumbliėja, didžiuliai plotai apauga nendrėmis. Remiantis 2020-2021 m. paviršinio vandens monitoringo rezultatais, nustatyta, kad pagal bendrąjį azotą Visagino, Gulbinio ir Eglinio ežeruose bei Gulbinės upėje ekologinė vandens būklės klasė buvo gera, labai gera. Pagal bendrąjį fosfatą minėtuose paviršinio vandens telkiniuose vandens ekologinės būklės klasė 2020 m. vidutinė ir labai gera, o 2021 m. bloga ir labai bloga.

Visagino savivaldybės teritorija neturtinga naudingųjų iškasenų ištekliais – yra tik du parengtiniai išžvalgyti durpių telkiniai. Upių tinklas retokas, bent kiek didesnių upių nėra, tačiau šiaurinė savivaldybės dalis ribojasi su pačiu didžiausiu šalyje Drūkšių ežeru. Miškai užima daugiau nei pusę teritorijos ploto (56%). Gamtiniai rekreaciniai ištekliai išnaudojami nepakankamai - tai sietina su tiesiogine ir netiesiogine Ignalinos AE įtaka. Esminiai kraštovaizdžio pokyčiai savivaldybės teritorijoje yra įvykę ryšium su Ignalinos AE, Visagino miesto bei kitų infrastruktūros objektų statybomis, kuomet gamtinis kraštovaizdis buvo performuotas į technogeninį su išlikusiais negausiais natūraliais kraštovaizdžio elementais. Visagino savivaldybėje nėra LR Saugomų teritorijų įstatymu numatytų konservacinės, kompleksinės bei atkuriamosios apsaugos prioriteto teritorijų. Atstovaujamos tik ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos (Visagino vandenvietės bei IAE sanitarinės apsaugos zonos), tačiau ekologinės apsaugos prioriteto teritorijų tinklo dar negalima laikyti pilnai išvystytu.

Savivaldybėje nėra potencialių Europinės svarbos saugomų teritorijų tinklo „Natura 2000“ teritorijų, tačiau su viena iš jų - paukščių ir buveinių apsaugai svarbia teritorija (Drūkšių ežeras) savivaldybė tiesiogiai ribojasi. Didžiausia taškinių paviršinių vandens telkinių taršos šaltinių sanauja yra Ignalinos AE teritorijoje ir Visagino mieste.

Atliekų tvarkymas. Analizuojant atliekų tvarkymą 2018 – 2020 m. laikotarpyje, nustatyta, kad šalyje surenkamų komunalinių atliekų kiekis mažėjo 10,9 proc. Utenos apskrityje surenkamų komunalinių atliekų kiekis sumažėjo 9,5 proc., Visagino savivaldybėje 4,4 proc. Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis šalyje sudaro 19 proc., Utenos apskrityje – 23,7 proc., o savivaldybėje – 19,7 proc. Didelis kiekis surenkamų komunalinių atliekų yra perdirbama ir pakartotinai naudojama. Apskrityje paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų komunalinių atliekų dalis sudaro 61,5 proc., kai tuo tarpu šalyje – 45,9 proc., o Visagino savivaldybėje 62,1 proc.

lentelė. Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų

Teritorija / Metai	Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų					
	2018		2019		2020	
	t	proc.	t	proc.	t	proc.
Lietuvos Respublika	640071,773	56,04	602698,598	50,97	467608,642	45,94
Ignalinos r. sav.	2234,643	55,62	2381,97	55,06	1995,408	50,88
Visagino sav.	4030,623	71,21	4164,459	71,03	3359,9268	62,07
Zarasų r. sav.	2357,314	76,57	3487,355	69,16	2433,88	57,75

Savivaldybėje sukurta komunalinių atliekų tvarkymo sistema: mieste įrengta 40 vnt. mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių, kuriose pastatyti mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteineriai bei 10 vnt. tekstilės atliekų surinkimo konteinerių; kaimuose, garažų ir sodų bendrijose – 21 vnt. minėtų aikštelių, kuriose pastatyti mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteineriai; regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas, didelių gabaritų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo, kompostavimo aikštelės ir kt. įrenginiai, kuriuos eksploatuoja UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“. Tačiau sukurta komunalinių atliekų tvarkymo sistema neužtikrina komunalinių atliekų tvarkymui keliamų užduočių įgyvendinimo. Įrengtos 9 km atstumu nuo Visagino miesto didelių gabaritų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo bei kompostavimo aikštelės nepasiteisino, nes aikštelėse surenkami ir laikinai saugojami atliekų kiekiai ženkliai mažesni lyginant su kitomis regiono savivaldybėse esančiomis analogiškoms aikštelėms. Dėl per didelio atstumo gyventojai, turintys didelių gabaritų ir kitų atliekų bei žaliųjų atliekų neveža į esamas aikšteles. Būtina minėtas aikšteles perkelti arčiau gyventojų. 2021 m. įsigytas pastatas didelių gabaritų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštei įrengti. Europos Sąjungos Atliekų direktyva reikalauja, kad ne vėliau kaip iki 2024-ųjų sausio mėn. visos maisto atliekos būtų rūšiuojamos ir metamos į specialius konteinerius. Visagino savivaldybėje iki 2022 m. neorganizuotas maisto / virtuvės atliekų surinkimas.

Visagino savivaldybės kaimiškose teritorijose būtina kompostuoti biologiškai skaidžias atliekas. Jų kompostavimui nepakankamas kiekis konteinerių.

_____ lentelė. Priimtų atliekų kiekis didelių gabaritų atliekų surinkimo, kompostavimo aikštelėse

Savivaldybės pavadinimas	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė					
	Atliekų kiekis, t/m					
	2018	2019	2020	2018	2019	2020

Zarasų rajonas	385,74	493,98	499,41	442,34	415,19	413,85
Ignalinos rajonas	303,94	363,44	407,28	326,34	401,83	414,87
Utenos rajonas	391,15	737,8	742,33	1682,68	1868,16	2362,64
Visaginas	229,17	247,86	313,8	61,7	126,45	116,94

Siekiant iki 2030 m. įgyvendinti keliamus komunalinių atliekų tvarkymui reikalavimus, reikia plėsti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą: išplėsti esamas mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo aikštes; įrengti maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir tekstilės konteinerius; organizuoti maisto / virtuvės atliekų atskirą surinkimą bei įsigyti tam skirtus konteinerius; įsigyti biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo konteinerius; perkelti didelių gabaritų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo bei kompostavimo aikštes arčiau gyventojų miesto teritorijoje ir jas įrengti.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta daroma išvada, kad Visagino savivaldybėje nepakankama aplinkos kokybė. Nepakankamos aplinkos kokybės pagrindinės priežastys:

- didėjanti oro ir vandens tarša;
- neišplėtotą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą;
- dyzelino naudojimas šilumos ir karšto vandens gamybai;
- lėtai vykdoma daugiabučių modernizavimo programa – atitinkamai reikalingi didesni pastatų šildymui skirtos šilumos energijos gavybos pajėgumai;
- nepakankamas atsinaujinančių ir alternatyvių energijos išteklių naudojimas.
- didelis automobilizacijos lygis, senas transporto priemonių parkas ir mažas elektromobilių skaičius.

Žiedinė ekonomika. 2015 m. gruodžio 2 d. Europos Komisija priėmė žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinį, kuriuo siekiama paskatinti Europos Sąjungoje formuoti žiedinę ekonomiką. 2017 m. sausio 26 d. Europos Komisijos komunikate „Energijos iš atliekų vaidmuo žiedinėje ekonomikoje“ nurodoma, kad siekiant išnaudoti ekonominį potencialą, skatinti inovacijas ir išvengti galimų ekonominių nuostolių dėl turto nuvertėjimo, į naujus atliekų tvarkymo

pajėgumus turi būti investuojama atsižvelgiant į ilgalaikę žiedinės ekonomikos perspektyvą ir vadovaujantis ES atliekų tvarkymo hierarchija. Visagino savivaldybėje nebuvo įgyvendinami žiedinės ekonomikos principai. Nėra įrengto daiktų mainų punkto, kuriame būtų priimami tolimesniam naudojimui tinkami patys įvairiausi buityje naudojami daiktai - baldai, buitinė technika, vaikų priežiūros reikmenys, tekstilės gaminiai, interjero detalės, dviračiai, ir t. t. Mainų principu veikianti paslauga suteiktų Visagino savivaldybės gyventojams galimybę pratęsti daiktų naudojimo laiką, taip aplinkai draugiškiausiu būdu prisidedant prie išteklių taupymo ir atliekų kiekio mažinimo sąvartynuose, ugdant atsakingo vartojimo įgūdžius. Viena opiausių atliekų problemų, glaudžiai susijusi su galimybe taikyti žiedinės ekonomikos principus, yra tekstilės atliekų tvarkymas. Tekstilės atliekos statistiškai sudaro apie 8–9 proc. visų atliekų. Jos nepriskiriamos pavojingoms, tačiau yra labai lėtai irstančios, o sintetinės – ir visai nesuyra. Atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad už tekstilės atliekų surinkimą yra atsakingos savivaldybės. Tekstilės atliekų surinkimas Visagino savivaldybėje pradėtas 2021 m. Įsigyti ir pastatyti 10 vnt. tekstilės atliekų surinkimo konteinerių. Surinkta 81,8 tonos tekstilės atliekų (1,5 proc. nuo visų atliekų). Surenkamas atliekų kiekis nepakankamas. Siekiant didinti minėtų atliekų surinkimą, numatoma tekstilės atliekų surinkimo plėtra bei konteinerių įsigijimas.

2.15. Žemės ūkis. VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis Visagino savivaldybėje 2021 m. žemės ūkio veiklos subjektų buvo 14, Utenos apskrityje – 18636. 2021m. savivaldybėje įregistruoti 3 ūkininko ūkiai, Utenos apskrityje – 10135. Dėl urbanizuotos aplinkos Visagino savivaldybėje neišvystytas žemės ūkis.

Vertinant Visagino savivaldybės kaimo vietovių ateities tendencijas teigtina, jog savivaldybės socialinis ekonominis potencialas išliks Visagino mieste ir savivaldybės kaimo vietovių plėtra žemės ūkio veiklos srityje nebus vykdoma, išskyrus pavienius projektus.

Vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie LR žemės ūkio ministerijos duomenimis, 2021 m. pradžioje žemės ūkio naudmenos Visagino savivaldybėje sudarė 3,7 proc. Lietuvos statistikos departamento

duomenimis, 2021 m. pradžioje Visagino savivaldybėje buvo auginami 2 galvijai, 18 avių, 4 ožkos, 2 arkliai ir 153 paukščiai (153 vištos), 10 triušių bei 570 bičių šeimų. Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės srityje Visagino savivaldybėje nebuvo veiklą vykdančių subjektų (2021 metų pradžios duomenimis).

2.16. Viešasis valdymas. Visagino savivaldybės institucijos, turinčios vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas, yra atstovaujamoji institucija – tai yra savivaldybės taryba, ir vykdomoji institucija – tai yra savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teisės ir savo funkcijų įgyvendinimą bendruomenės interesais. Visagino savivaldybės tarybą sudaro 25 tarybos nariai. Yra sudaryti 5 savivaldybės tarybos komitetai: Kontrolės, Ekonomikos ir finansų, Miesto plėtros, investicijų ir vietinio ūkio, Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos, Švietimo, kultūros, savivaldos, jaunimo, teisės ir etikos. Savivaldybės tarybos komitetų pagrindinės funkcijos yra: preliminarus savivaldybės tarybai teikiamų klausimų nagrinėjimas; išvadų bei pasiūlymų teikimas tarybai ir merui svarstyti; kontroliavimas, kaip laikomasi įstatymų, kaip vykdomi tarybos sprendimai ir mero potvarkiai.

Savivaldybėje iš viso yra 19 biudžetinių įstaigų: Visagino savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Visagino savivaldybės administracija yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, kurią sudaro struktūriniai padaliniai ir į struktūrinius padalinius neįeinantys viešojo administravimo valstybės tarnautojai. Savivaldybės administracijos struktūrą, jos veiklos nuostatus ir darbo užmokesčio fondą, didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių užmokestį iš savivaldybės biudžeto, skaičių savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu mero teikimu tvirtina arba keičia savivaldybės taryba, o pareigybes ir jų aprašymus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius.

Taip pat veikia 10 švietimo įstaigų (5 mokyklos ir 5 darželiai), 2 socialinę veiklą organizuojančios įstaigos, 1 kultūros centras, 1 viešoji biblioteka, 1 kūrybos ir menų akademija, 1 švietimo pagalbos tarnyba, 1 rekreacijos paslaugų centras.

Taip pat veikia 10 viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra savivaldybė arba kai savivaldybė turi 50 procentų ir daugiau balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, 3 savivaldybės valdomos uždarnosios akcinės bendrovės.

Komunikacija ir ryšiai, gyventojų įtraukimas į viešojo valdymo procesus. Oficiali informacija apie savivaldybės veiklą nuolat skelbiama Visagino savivaldybės interneto svetainėje www.visaginas.lt, teikiama savaitraščiu „Savivaldybių žinios“ ir kitai respublikinei ir vietinei žiniasklaidai, nuolat administruojama Visagino savivaldybės paskyra socialiniame tinkle „Facebook“ valstybine kalba naudojant Visagino savivaldybės pavadinimą, herbą ir elektroninį paštą facebook@visaginas.lt. Visagino savivaldybės interneto svetainė www.visaginas.lt pritaikyta naudoti ir mobiliems įrenginiams, atnaujintas svetainės turinys, atlikta dokumentų ir įrašų valdymo sistemos integracija su interneto svetaine leidžia publikuoti savivaldybės teisės aktus, sudarytos sąlygos elektroniniu paštu kreiptis į įstaigą, pateikti klausimus, pasiūlymus ir gauti į juos atsakymus elektroniniu paštu. Sukurtas ir į svetainę integruota interneto portalas <https://tvarkaumiesta.lt/> Tvarkau Visaginą. Sistema padeda stebėti eismo situaciją, koordinuoti viešąją tvarką, viešųjų teritorijų priežiūrą, užtikrinti operatyvų reagavimą į avarines ar ekstremalias situacijas, atlikti kitas miestiečiams naudingas funkcijas. Sistemoje suteikiama galimybė gyventojams, bet kuriuo paros metu operatyviai informuoti savivaldybės administraciją apie mieste pastebėtas problemas. Gyventojams nereikia rašyti prašymo ar ieškoti, kurioje vietoje apie problemą paskelbti socialinių tinklų grupėse. Atlikta dokumentų valdymo sistemos integracija su programa leidžia tiesiogiai pranešimus matyti dokumentų valdymo sistemoje ir nukreipti vykdytojams. Pranešėjas automatiškai informuojamas apie problemos registravimą ir sprendimų eigą.

Savivaldybėje veikia dokumentų ir įrašų valdymo sistema „Kontora“ (toliau – DVS „Kontora“), įdiegtas daugiašalio pasirašymo funkcionalumas, sudaryta galimybė pasirašyti dokumentus su Smart ID sistema. Šiuo metu bendroje dokumentų valdymo sistemoje veikia 29 savivaldybės įstaigos (19 biudžetinių įstaigų, 3 uždarnosios akcinės bendrovės bei 7 viešosios įstaigos).

Interneto svetainės skyriaus „Paslaugos“ poskyriuose „Viešosios ir (arba) administracinės paslaugos“, rubrikoje „Prašymai“ skelbiamas teikiamų paslaugų sąrašas, skelbti atnaujinti paslaugų aprašymai, prašymų formos ir schemas. Pateikta nuoroda į Elektroninių valdžios vartų ir „Versli Lietuva“ svetaines bei į Lietuvos paslaugų katalogą

Savivaldybės tarybos posėdžių vaizdo transliacijas galima stebėti internetu (prieiga per interneto svetainę www.visaginas.lt srityje „Tarybos posėdžių transliacija“). Esant tokioms transliacijoms savivaldybės gyventojai ir kiti suinteresuoti asmenys gali ne tik stebėti posėdžius realiu laiku, bet ir teikti pasiūlymus, naudotis papildoma posėdžių medžiaga. Galima stebėti ne tik einamuosius posėdžius, bet ir posėdžių įrašus, esančius archyve. Sukurtame Visagino savivaldybės „Youtube“ kanale taip pat galima rasti tarybos posėdžių įrašus ar žiūrėti juos gyvai.

Dėl paskelbtos ekstremalios situacijos siekiant suvaldyti COVID-19 ligos grėsmes naudojant informacines komunikacines technologijas, įsigijus nuotolinių posėdžių vedimui reikalingų programų licencijas, posėdžiai buvo organizuojami nuotoliniu būdu. Posėdžių įrašai skelbiami Visagino savivaldybės interneto svetainėje.

Įgyvendinus projektą „WiFi4EU“ Visagine įrengta 12 nemokamų belaidžio interneto ryšio zonų. Nemokamu belaidžiu internetu Visagine galima naudotis Vilties g. 1 Socialinių paslaugų centro pastate, Visagino g. ir kitose vaikų žaidimo aikštelėse, šalia Sedulinos al. esančio fontano (I mikrorajonas), kempingo ir paplūdimio teritorijoje, Visagino g. pėsčiųjų alėjoje, Sedulinos alėjoje, Santarvės aikštėje; Draugystės g. šalia Visagino Draugystės progimnazijos teritorijoje.

Atsižvelgiant į atliktos savivaldybės kompiuterių tinklo analizės rezultatus, optimizuoti vidinį kompiuterių tinklą didinant darbo našumą ir saugumą, vykdyti informacinių sistemų modernizavimą, kurti elektroninės demokratijos, skaidrumo ir viešumo sprendimus ir priemones, diegti naujas informacines sistemas Visagino savivaldybės biudžetinėse įstaigose, kurti biudžetinių įstaigų interneto svetaines, modernizuoti duomenų valdymo sistemas, diegti ir plėtoti kompetencijomis grįstą veiklos valdymo modelį ir kitas priemones.

Įvaizdis

Įvaizdžio formavimas. Šiuo metu Visagino savivaldybė neturi suformuoto vientiso ir išskirtinio Visagino savivaldybės įvaizdžio, kuris išryškintų Visagino privalumus, patrauklumą bei taptų pagrindiniu atramos tašku siekiant pritraukti investicijas. 2014 m. buvo parengta Visagino savivaldybės įvaizdžio formavimo ir investicijų pritraukimo galimybių studija, kurios pagrindu buvo siekiama atnaujinti Visagino savivaldybės 2010–2015 metų strateginį plėtros planą, tačiau sukurtas logotipas nepasiteisino bei nėra naudojamas rinkodaros tikslais.

Vis dėlto, artimiausiu laikotarpiu siekiama išgryninti aiškią savivaldybės įvaizdžio kryptį, atsižvelgiant į jau esančią sukurtą infrastruktūrą, socialinę bei ekonominę aplinką, taip pat 2022-2024 metų Visagino savivaldybės strateginiame plane iškelto tikslu – formuoti savivaldybės kaip modernios, šiuolaikiškai besitvarkančios savivaldybės įvaizdį (komunikuoti apie naujai įprasminamas miesto viešąsias erdves, rekonstruotas laisvalaikio praleidimo erdves, miesto žalumą, renginius), panaudojant anksčiau įvardintus komunikacijos įrankius – socialines medijas, vietas, Lietuvos žinių portalus, televizinius projektus.

III. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

<p style="text-align: center;">S Stiprybės</p> 	<p style="text-align: center;">S Silpnybės</p> 	<p style="text-align: center;">G Galimybės</p> 	<p style="text-align: center;">G Grėsmės</p>
EKONOMINĖ APLINKA, VERSLAS, DEMOGRAFIJA, DARBO RINKA			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2021 m. pradžioje gyventojų skaičius didėjo; ➤ Didelė patirtis investicinių infrastruktūros projektų pritraukime; ➤ Dideli valstybinės žemės sklypai, šalia atominės elektrinės esamos inžinerinės infrastruktūros, leidžia formuoti teritoriją, palankią „plyno lauko“ investicijoms vykdyti; ➤ Parengta Visagino laisvosios ekonominės zonos steigimo galimybių studija; ➤ Veikia technologijos ir verslo profesinio mokymo centras, prisitaikantis prie investuotojų poreikių. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mieste daugiau nei kitur Lietuvoje vaikų, tačiau senjorų (65+) dalis didesnė, nei Lietuvos vidurkis, o labiausiai trūksta darbingo amžiaus vyrų; ➤ Sparčiai mažėja gimstamumas ir moterų dalis amžiaus grupėse nuo 5 iki 39 metų; ➤ Buvusioje pramonės teritorijoje, esantys sklypai yra privatūs ir apleisti; ➤ Trūksta įrengtų, aprūpintų reikiama įranga erdvių inovatyvioms socialinės, kūrybinės ekonomikos iniciatyvoms įgyvendinti; ➤ Žemas materialinių ir tiesioginių užsienio investicijų skaičius; ➤ Aukštas nedarbo lygis; ➤ Trūksta bendradarbystės erdvių smulkaus ir vidutinio verslo plėtrai; ➤ Nepakankami verslo subjektų rėmimo finansiniai mechanizmai. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Galimybė suformuoti vieną didžiausių Lietuvoje (212 ha) pramoninę teritoriją; ➤ Bendradarbiauti su šalia esančiu Daugpilio miestu, išnaudojant jo ekonominį potencialą; ➤ Parengti investuotojų ir talentų pritraukimo programas ir jas įgyvendinti; ➤ Galimybė pasinaudoti 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa Lietuvai, Ateities ekonomikos DNR ir kitų finansavimo šaltinių lėšomis. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Miestas iš jauniausio sparčiai tampa greičiausiai senstančiu miestu; ➤ Auganti kvalifikuotos darbo jėgos migracija į šalies didžiuosius miestus ir užsienį; ➤ Augantis kaimyninių teritorijų (Utenos-Vilniaus-Ukmergės partnerystė) konkurencingumas; ➤ Mažas vietinio verslo investicinis potencialas sąlygoja žemos pridėtinės vertės produkcijos gamybą; ➤ Didėjantis bedarbių skaičius jaunimo tarpe, mažėjantis jaunų darbingų gyventojų skaičius gali lemti mažesnes investicijų pritraukimo galimybes, kadangi ateityje gali trūkti darbo jėgos.
STATYBA, NEKILNOJAMOJO TURTO RINKA, GYVENAMASIS BŪSTŲ FONDAS			

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Politinės valios išreiškimas priimant sprendimus griauti apleistus, nebaigtus statyti pastatus; ➤ Vieni žemesnių nekilnojamojo turto ir žemės mokesčių tarifai; ➤ Aktyviai ieškoma būdų kaip pritaikyti bendrabučio kambarius socialiniam būstui įrengti. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neišvystytas individualios (mažaaukštės) statybos sektorius, menkai vystoma gyvenamojo fondo statyba.); ➤ Nebaigtų statyti ir apleistų statinių gausa; ➤ Nepakankamas geros kokybės socialinio ūsto fondas, biudžeto lėšos naudojamos prastos kokybės tuščio socialinio būsto išlaikymui ir mokesčiams už komunalines paslaugas; ➤ Pasyvus asmenų domėjimasis ir naudojimasis kitomis paramos formomis nei socialinio ūsto nuoma; ➤ Visagino savivaldybėje nesuskaitmenizuotas aldomas nekilnojamasis turtas, jo būklė, pasirengiant aldyti investicijas ir turto gyvavimo ciklą remiantis irimais duomenimis; ➤ Neparengta nekilnojamojo turto valdymo strategija. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pagal individualių gyvenamųjų namų kvartalo (sklypų) detalų planą Visagino mieste, suplanuotoje teritorijoje naujuose sklypuose statyti vienbučius gyvenamuosius namus; ➤ Žemės sklypų, nebaigtų statyti pastatų infrastruktūrą pritaikyti investicijoms (įskaitant ir apleistas privačias teritorijas); ➤ Skatinti viešojo ir privataus sektorių partnerystę; ➤ Planuoti 2021-2027 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą socialinio būsto plėtrai ir miesto infrastruktūros neigiamųjų poreikiams pritaikyti; ➤ Nuolat viešinti informaciją apie galimybę jaunoms šeimoms, pasinaudoti parama įsigyjant pirmąjį būstą regionuose, teise į Valstybės iš dalies kompensuojamą būsto kredito dalį bei galimybę šeimoms ir asmenims nuomotis būstą rinkoje ir pasinaudoti iš Valstybės teikiama daline kompensacija už būsto nuomą; ➤ Parengti turto valdymo strategiją ir skaitmenizuoti savivaldybėje esamą turtą. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dėl pabrangusių energetinių resursų ir statybinių medžiagų kainų nebus vykdomos naujos statybos; ➤ Netolygios statybos darbų apimtys statybos srityje, priklausančios nuo ES finansavimo periodų; ➤ Dėl pabrangusių energetinių resursų ir statybinių medžiagų kainų laiku nebus užbaigti pradėti statybos darbai ir bendrabučio kambarių pertvarkymas į butus pabrangęs; ➤ Dėl ribotų finansinių išteklių (valstybės biudžeto lėšų, banko paskolų) šeimos neturės galimybės pasinaudoti kitomis paramos formomis nei būsto nuoma.
TURIZMAS IR REKREACINĖ APLINKA			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atominės elektrinės įkūrimo ir veiklos istorijos paveldas, energetikos temos vystymas; ➤ Natūralios (gyvos) gamtos rekreaciniai išteklių (ežerai, miškai, landšaftas, flora ir fauna); ➤ Tautinių mažumų kultūros paveldas (kalba, tradicijos, šventės, vertybės); ➤ Aktyvaus poilsio, sporto ir turizmo infrastruktūra. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepakankamai išvystytas turistų aptarnavimo sektorius. Nėra turistinių maršrutų, objektų ženklavimo ir trūksta informacijos apie turizmą savivaldybėje, gamtos išteklių neparengti ir nepritaikyti atvykstamajam turizmui; ➤ Nepakankamas maitinimo, apgyvendinimo, pramogų paslaugų kiekis ir kokybė; ➤ Neišnaudojamas energetikos regiono potencialas pritraukiant Lietuvos ir užsienio turistus; ➤ Turizmo sektoriuje veikia smulkios įmonės, apie kurias informaciją sudėtinga rasti, reikalingos lėšos bendroms rinkodaros programoms, kurios pabrėžtu savivaldybės išskirtinumą; ➤ Trūksta patyriminių, aktyvių ir inovatyvių turizmo priemonių ne sezono metu - menka sveikatinimo ir rekreacijos paslaugų pasiūla; ➤ Savivaldybei priklausanti infrastruktūra, kurią būtų galima pritaikyti poilsio ir pramogų veiklai vykdyti, yra pasenusi, apleista ir nenaudojama pagal paskirtį arba poreikį. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Visagino daugiakultūrį potencialą panaudoti turizmo plėtrai; ➤ Palankią Visagino savivaldybės teritorijos geografinę padėtį tarp Zarasų ir Ignalinos, plačiai žinomų Lietuvoje savo turistiniais išteklių, išnaudoti vietiniams bei atvykstantiems turistams pritraukti; ➤ Sukurti patyrimines edukacines programas Visagino rekreacijos paslaugų centro filiale „Visagino parkas“ IAE valdymo pulte; ➤ Planuoti 2021-2027 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą rekreacinės infrastruktūros modernizavimui/sukūrimui Visagino savivaldybėje; ➤ Gyventojus, ypač senjorus, mokytojus, statybininkus, atominės inžinierių ir pan., įtraukti į turizmo įvaizdžio kūrimą ir gyvosios istorijos perdavimą; ➤ NVO ir verslo sektorių orientuoti į kryptingą turizmo vystymą prisidedant prie turizmo rėmimo programų ir priemonių rėmimo. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nesugebėjimas pasinaudoti ES struktūrinių fondų ir kitų užsienio paramos fondų lėšomis; ➤ Apleistų objektų, gadinančių miesto architektūrą, neįveikimas ar teritorijų nesutvarkymas; ➤ Rekreacinių teritorijų šiukšlinimas, nepriežiūra; ➤ Žmoniškųjų išteklių, dirbančių su turizmo išteklių, stoka; ➤ Kitos nenumatytos grėsmės (pvz., įvairūs pavojingi gyvybei virusai), turinčios įtakos turistų srautams ir bendram turizmo vystymui.
ŠVIETIMAS			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Geras švietimo paslaugų prieinamumas (nuo ikimokyklinio iki profesinio rengimo bei neformalaus švietimo); ➤ Puikios sąlygos užimtumui neformaliojo švietimo įstaigose, kuriose sudarytos išskirtinės 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žemi mokinių lietuvių kalbos ir literatūros dalyko mokymosi pasiekimai; ➤ Ugdymo(si) sąlygos ir prieinamumas nepakankamai užtikrina individualius kiekvieno vaiko gebėjimus, galias ir poreikius; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Plėtoti bendradarbiavimą ir partnerystę tinklaveikos tarp mokyklų grįstu principu: kurti atvirumu grįstus mokyklų tarpusavio bendradarbiavimo naujos kokybės ryšius, pasitelkti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dėl vis dar prasto komunikavimo lietuvių kalba (tiek mokinių, tiek pedagogų) lygio, didėjantis Savivaldybės mokinių mokymo(si) pasiekimų atotrūkis tarp kitų savivaldybių, prastėjanti ugdymo kokybė;

<p>galimybės iš(si)ugdyti bendrąsias ir dalykines kompetencijas;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Neformaliojo švietimo sistema savivaldybėje pasižymi programų įvairove, aktualumu, prieinamumu, individualių poreikių atliepimu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pedagogų amžiaus „senėjimas“, šiuolaikinių kompetencijų stoka bei specialistų trūkumas ir pastovių vadovų dalyje švietimo įstaigų neturėjimas; ➤ Silpnai diegiamos inovacijos ir technologijos, integruojančios formalųjį bei neformalųjį švietimą bei profesinį mokymą. 	<p>valstybinio ir regioninio lygmens tikslinių programų ir projektų teikiamas galimybės;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kurti individualius mokinių ugdymosi poreikius tenkinančių esamų sąlygų veiksmingumo didinimą ir naujų kūrimą: modernizuojant mokyklų pastatus, fizines mokymosi aplinkas, diegti inovacijas (technologines, skaitmenines, edukacines, ugdymo turinio, metodologines, vadybos, profesines, dalykines), pritaikyti specialiųjų ugdymosi poreikių (tarp jų ir atsirandančių dėl išskirtinių gabumų) vaikų ugdymo(si) reikmėms bei įtraukčiai užtikrinti; ➤ Plėtoti sąlygas valstybinės kalbos žinių, ugdymo(si) kokybės bei vartojimo įgūdžių gerinimui: kryptingai skiriant prioritetą ir skatinant bei remiant atitinkamas planavimo priemones mokytojų kryptingo kvalifikacijos tobulinimo, netradicinių / naujų ugdymo metodų ir formų taikymo, neformaliojo vaikų švietimo, ikimokyklinio ugdymo, socializacijos ir kultūros srityse. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mokinių individualių ugdymo(si) poreikių tenkinimo neužtikrinimas; ➤ Nepakankamas dėmesys investicijų pritraukimui į savivaldybės švietimo sistemą bei išteklių (tiek materialiuųjų, tiek žmogiškųjų) atnaujinimui gali įtakoti tam tikrų neigiamų socialinių bei ekonominių pasekmių (mokytojų ir kitų švietimo srities darbuotojų bedarbystė, emigracija, „protų nutekėjimas“, savivaldybės nepatrauklumo augimas.
KULTŪRA			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Labai stiprus ir platus neformalusis švietimas, kuris „augina“ kultūros paslaugų ieškančią „vartotoją“, „brandina“ būsimus profesionalus, papildo kultūros renginių įvairovę, gausiai pritraukia žiūrovą; ➤ Tautinės bendrijos – Visagino išskirtinumas; ➤ Drąsiai išbandomos naujos kultūrinės idėjos; ➤ Skaitantys žmonės (skaitytojų skaičius bibliotekoje dar nekelia rūpesčio). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Visagino viešosios bibliotekos infrastruktūra, vidaus erdvės neatitinka šiuolaikinių reikalavimų ir bendruomenės lūkesčių; ➤ Visagino miesto muziejaus kūrimasis komplikotas ribotų išteklių ir prieštarų bendruomenės lūkesčių; ➤ Kultūros finansavimas nepatenka tarp prioritetinių sričių, tačiau lūkesčiai iš kultūros – maksimalios kokybės ir inovacijų; ➤ Siekiant įgyvendinti naujas kultūrinės iniciatyvas tenka tai daryti mažinant finansavimą kitoms kultūros veikloms. Kultūros centro turima įranga, inventorių riboja galimybes pasikviesti scenos profesionalus, įgyvendinti kūrybines inovacijas ➤ Kultūra ir ekonominė veikla vis dar atskiriamos viena nuo kitos, kūryba – tai papildomas užsiėmimas, o ne pagrindinė veikla 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Puikioje gamtinėje aplinkoje rengti įvairaus pobūdžio kūrybines stovyklas, plenerus; ➤ Kultūros specialistų pritraukimui/motyvimui parengti ir taikyti priemonių paketą; ➤ Įkultūrinti viešąsias erdves, pritaikyti lauko erdves (lauko scenos įrengimas). Infrastruktūrą pritaikyti neįgaliesiems – užtikrinant prieinamumą. Tikslingai atnaujinti VKC įrangą ir inventorių. Prie kultūros įstaigų įrengti privažiavimus, transporto stovėjimo aikštelės; ➤ Įrengti naują pastatą, kuriame įsikurtų moderni biblioteka ir muziejus. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sensta senieji specialistai, o jaunimas negrįžta; ➤ Sumenkęs dėmesys mėgėjų menui, kurie užtikrina Dainų švenčių tradicijos tęstinumą savivaldybėje (grėsmė Visaginui nunykti iš Dainų švenčių tradicijos kultūrinio lauko); ➤ Trūksta bendradarbiavimo/tinklaveikos tarp kultūros, švietimo įstaigų; ➤ Kultūra finansuojama likutiniu principu.
SPORTAS			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Viešųjų įstaigų, savivaldybės sporto klubų, kitų nevyriausybinų organizacijų iniciatyvumas lemia pakankamai didelį gyventojų fizinį aktyvumą; ➤ ES ir kitų fondų paramos lėšomis pagerintos sąlygos miesto gyventojų fiziniam aktyvumui didinti (mokyklų sporto aikštynai, viešosios erdvės); ➤ Renovuotas futbolo stadionas su visą reikiama infrastruktūra. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Švietimo/sportinio rengimo įstaigų personalui senėjant, susiduriama su kvalifikuoto personalo stoka, vyresniojo amžiaus specialistai nemoka valstybinės kalbos; ➤ Pasenusi ir aukšto meistriškumo varžybos bei neįgalųjų poreikiams nepritaikyta infrastruktūra; ➤ Visagino savivaldybės sporto ugdymo įstaigų sportininkai mažai dalyvauja aukšto meistriškumo varžybose; ➤ Visagino savivaldybėje nėra futbolo ir krepšinio komandų, kurios dalyvauja aukšto 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ieškoti galimybių pastatyti universalią sporto areną, pritraukiant lėšas iš ES, VB rėmimo fondų; ➤ Atnaujinti mokyklų sporto sales ir jų infrastruktūrą, kad jos galėtų būti naudojamos žiemos laikotarpiu fizinio aktyvumo veikloms vykdyti, sporto infrastruktūra turi būti atviresnė bendruomenei; ➤ Tinkamai organizuotas sporto įstaigų veiklos viešinimas galėtų pakeisti visuomenės požiūrį į fizinio aktyvumą ir aukšto meistriškumo sporto svarbą; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepakankamas sporto srities finansavimas; ➤ Suaugusiųjų ir vaikų skaičiaus mažėjimas gali įtakoti sportuojančių asmenų skaičių; ➤ Sporto medicinos personalo trūkumas varžybose.

	<p>meistriškumo varžybose ir suteikia galimybę tęsti sportinę karjerą 19-29 metų sportininkams;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Visagino savivaldybėje trūksta sporto medicinos specialistų (tiek dalyvavimui varžybose, tiek sportininkų sveikatos patikroms); ➤ Nėra vieningos viešinimo sistemos, kur reguliariai būtų talpinama informacija apie sportininkų pasiekimus, sporto, fizinio aktyvumo ir sveikatingumo galimybes mieste; ➤ Sportinio ugdymo/rengimo įstaigose pasenusi įranga, inventoriūs; ➤ Nė viena sportinio ugdymo/rengimo įstaiga nesudaro sąlygų neįgaliajū sportui, fiziniam aktyvumui; ➤ Atvykstantiems jauniems sporto specialistams nesudaromos galimybės gauti darbo krūvį, o vyresnieji treneriai nenoriai atnaujina kompetencijas arba dėl kalbos nemokėjimo to daryti negali. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Didinant investicijas į sporto bazių statybą ir renovaciją didėtų sportuojančiųjų skaičius, teikiamų sporto ir sveikatingumo paslaugų kokybė ir įvairovė; ➤ Visagino ligoninės bazėje galima atidaryti sportinės medicinos centrą, kuris padėtų išspręsti aibę problemų dėl sporto renginių medicininio aptarnavimo, aukšto meistriškumo sportininkų gydymo ir medicininį apžiūrų; ➤ Toliau didinti mokyklinio amžiaus vaikų įtrauktį į fizinio aktyvumo veiklas; ➤ Sudaryti sąlygas didelio masiškumo ir/arba aukšto meistriškumo varžyboms, renginiams organizuoti. 	
SOCIALINĖ APLINKA IR SVEIKATOS PRIEŽIŪRA			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Projektų įgyvendinimas, kurių metu kuriamos naujos socialinės paslaugos miesto gyventojams; ➤ Sveikatos priežiūros paslaugas teikia 4 įstaigos ir jų filialai; ➤ Gyventojai gali laisvai pasirinkti arčiausiai jų gyvenamosios vietos esančią arba jam patogiau pasiekiamą pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigą; ➤ Asmenų skaičius, kuriems Visagino savivaldybės teritorijoje yra suteikiama greitosios medicinos pagalba, vienas didesnių iš visų lyginamų savivaldybių; ➤ Institucinę socialinę globą teikiančios įstaigose įdiegta EQUASS kokybės sistema; ➤ Mažos laukiančiųjų socialinių paslaugų eilės; ➤ Kompaktiška savivaldybės teritorija – lengvas sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų gyventojams pasiekiamumas; ➤ Ambulatorinių, stacionariųjų ir diagnostinių paslaugų teikimas kaimyninių ir kitų savivaldybių gyventojams, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spartus gyventojų senėjimas didina socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikį; ➤ Teikiant paslaugas nėra kompleksinio darbo tarp sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir švietimo sistemų; ➤ Ribotas savivaldybės poreikių finansavimas; ➤ Senstantis ir valstybinės kalbos nemokantis sveikatos priežiūros įstaigų personalas; ➤ Dalies sveikatos priežiūros įstaigų patalpų būklė neatitinka šiuolaikinių reikalavimų, nusidėvėjusi ir šių įstaigų materialinė bazė, inžinerinės sistemos; ➤ Privataus sektoriaus, teikiančio socialines paslaugas, nebuvimas ir mažas socialines paslaugas ir sveikatingumą skatinančių NVO skaičius savivaldybėje; ➤ Trūksta sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų asmenims, turintiems psichikos sutrikimų ar intelekto vystymosi sutrikimų; ➤ Nėra savipagalbos grupių sistemos, menka savanorių įtrauktis į socialinių paslaugų ar ilgalaikės priežiūros teikimą; ➤ Didžiausias Lietuvoje gyventojų, gaunančių kompensacijas už būsto šildymą, skaičius; ➤ Nėra asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros integracijos; ➤ Menki tikslinių grupių skaitmeniniai ir valstybinės kalbos mokėjimo įgūdžiai riboja galimybes gauti pagalbą ir (ar) paslaugas. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Socialinių paslaugų standartų diegimas, taikymas, palaikymas ir priežiūra; ➤ Socialinių inovacijų kūrimas ir išbandymas; ➤ Prevencinių bei užimtumo veiklų įgyvendinimas; ➤ Investicijų į sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų plėtrą bei infrastruktūras pritraukimas; ➤ Specialistų motyvavimo ir pritraukimo programų rengimas; ➤ Integruotas pirminės asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros bei socialinių paslaugų teikimas; ➤ Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo bei psichologinio (emocinio) visuomenės atsparumo didinimas; ➤ Sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės kompetencijos didinimas. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Socialinės atskirties ir rizikos grupės asmenų skaičiaus didėjimas, socialinių problemų gilėjimas, bendruomenės iniciatyvumo nesivystymas; ➤ Didėjant nedarbui, skurdui bei socialinę riziką patiriančių šeimų ir asmenų skaičiui ir neplėtojant prevencinių bei užimtumo veiklų, išaugs nusikalstamumo lygis; ➤ Kvalifikuotų socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių specialistų trūkumas; ➤ Socialinės srities darbuotojų profesinė rizika (psichologinis išsekimas, perdegimas); ➤ Nepatenkintas socialinių paslaugų poreikis.
VIEŠASIS SAUGUMAS			

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Didžiausia ištirtų nusikaltimų dalis; ➤ Aktyviai veikiančios saugios kaimynystės grupės; ➤ Glaudus policijos ir Visagino savivaldybės bendradarbiavimas, kuriant viešąjį saugumą užtikrinančią infrastruktūrą; ➤ Mažėjantis recidyvinių nusikaltimų skaičius; ➤ Identifikuoti smurto artimoje aplinkoje nusikalstamumo atvejai; ➤ Gaisrų skaičius – vienas mažiausių tarp lygintų didžiųjų miestų savivaldybių; ➤ Aukštas Visagino miesto teritorijos padengimo pavojaus perspėjimo sirenomis lygis. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vidutiniškas, kaip šalies didmiesčiuose registruojamas nusikalstamų veikų, tenkančių tūkstančiui gyventojų, skaičius; ➤ Mažėjantis viešąją tvarka užtikrinančių pareigūnų skaičius; ➤ Didėjantis recidyvinis nusikalstamumas ; ➤ Nusikaltimų elektroninėje erdvėje skaičiaus augimas; ➤ Aukštos kvalifikacijos specialistų pritraukimas; ➤ Žemas gyventojų informacinių technologijų naudojimo lygis; ➤ Butuose, naudojama netvarkinga elektros instaliacija, užkraunami atliekomis ar nenaudojamais daiktais evakuacinius praėjimai, neįrengiami dūmų detektoriai ir kt.). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dalyvauti saugios kaimynystės programų įgyvendinime; ➤ Diegti inovatyvias, modernias (prototipines) teisės pažeidimų kontrolės ir visuomenės informavimo sistemas savivaldybėje; ➤ Intensyviau vykdyti prevencinių nusikaltimų ir administracinių nusižengimų mažinimo, viešojo saugumo ir priešgaisrinės saugos didinimo programų įgyvendinimą; ➤ Didinti jaunimo organizacijų, bendruomeninių ir nevyriausybinų organizacijų, švietimo įstaigų dalyvavimą viešojo saugumo srityje; ➤ Skatinti gyventojus naudotis e-paslaugomis. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Visagino savivaldybėje yra keletas objektų, turinčių strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui; ➤ Nepilnamečių ir grįžusiųjų iš įkalinimo įstaigų rizikingo elgesio vertinimo ir stebėsenos institucijų stoka / sistemos nebuvimas ➤ Policijos paslaugų efektyvumo mažėjimas, nėra policijos komisariato poskyrių (policija dėl pertvarkos „nutolinta“ nuo gyventojų) ➤ Nepakankamas visuomenės švietimas visuomenės saugumo klausimais ir naudojimosi technologijomis naudos
JAUNIMAS			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Veikia Jaunimo vasaros užimtumo programa skirta 16-18 metų jaunimui; ➤ Akredituotos 4 savanorius priimančios organizacijos; ➤ Jaunų visaginiečių kuriami verslai orientuoti į jaunas žmones bei visus miesto gyventojus (Bunker, LitWild, Atmosfera); ➤ Aktyvi Savivaldybės jaunimo reikalų taryba, įsitraukia į sprendimų priėmimą, teikia savo siūlymus; ➤ Atviros jaunimo erdvės (Edukacijų centre ir Visagino menų rezidencijoje) suteikia galimybes jaunimui save realizuoti, organizuoti susirinkimus, susitikimus su kitais jaunuoliais. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 22-29 metų jaunimas savęs nelaiko jaunimu, dirba ir neįsitraukia į jaunimo politikos formavimą; ➤ Jaunimas neskatinamas savanoriauti, nemato naudos; ➤ Nežino apie visas programas Visagino savivaldybėje; ➤ Į jaunimo atstovavimą neįtraukiamas visas jaunimas (20-29 amžiaus, 14-19 jaunimas kuris nepriklauso tam tikrai jaunimo organizacijai ar susibūrimui); ➤ Vyresnis jaunimas (20-29 amžiaus) neįsitraukia į jaunimo politikos stiprinimą; ➤ Savivaldybės interneto svetainėje jaunimo skiltyje trūkumas informacijos, informacija ir skelbimai apie renginius pasimeta tarp naujienų gausos. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Plačios savanorystės galimybės (4 PO, kultūros, sporto renginiuose) ➤ Jaunimo organizacijos, kurios atstovauja jaunimą ➤ Palankios sąlygos jaunoms šeimoms kurtis ir gyventi ➤ Visagino edukacijų centrui (ar kitoms įstaigoms) teikti Erasmus + ar Europos solidarumo projektus ➤ Skatinti jaunimą grįžti į Visaginą ir steigti savo verslus su lengvatomis (pvz.: būstas, SVV programa jaunimui) ➤ Finansuoti atskiras jaunimo iniciatyvas iš savivaldybės biudžeto lėšų 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jaunimas po vidurinės mokyklos išvyksta studijuoti ir negrįžta; ➤ Senėjantis miestas; ➤ Susikuriantios naujos jaunimo organizacijos greit praranda motyvaciją ir lyderius, neišsaugo savo aktyvių jaunuolių.
NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Palyginti daug NVO mažoje Visagino savivaldybės teritorijoje; ➤ Dalis NVO dirba su vyresnio amžiaus žmonėmis, kuriuos aktyviai įtraukia į vykdomas veiklas. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nėra numatyta strateginių priemonių ar veiksmų plano, kurie būtų orientuoti į sąlygų Visagino savivaldybėje NVO veiklai gerinimą, NVO plėtrą ir stiprinimą; ➤ Viešųjų paslaugų perdavimo NVO rodiklis Visagine vienas prasčiausių; ➤ Savivaldybėje nėra specialisto, kuriam būtų pavesti NVO klausimai ir jis būtų kompetentingas šioje srityje; ➤ Viešųjų paslaugų perdavimo NVO rodiklis Visagine vienas prasčiausių (ta pati problema buvo įvardinta ir prie kultūros); ➤ NVO tarybos veikla tik formali; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Parengti strateginį dokumentą su veiksmy planu, kurių tikslas – planingai gerinti sąlygas Visagino savivaldybėje NVO veiklai, veiksmingai stiprinti NVO; ➤ Imtis veiksmingų priemonių, kad NVO tarybos veikla būtų efektyvi, aktyvi ir kokybiška; ➤ Paskirti savivaldybės administracijoje kompetentingą NVO srityje specialistą, kurio funkcijos būtų orientuotos į NVO; ➤ Kaupti duomenis apie savivaldybės teritorijoje veikiančias NVO, juos analizuoti, formuoti išvadas ir planuoti atitinkamas priemones; ➤ Nuolat vertinti, vykdyti tyrimus, padedančius įvertinti NVO veiklos kuriamą vertę 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dėl valstybinės kalbos nežinojimo, daugelis NVO sektoriuje veikiančių įstaigų nesugeba pateikti paraiškų bei gauti finansavimą.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ NVO sektoriui trūksta gebėjimų rengti ir įgyvendinti didesnius projektus (kalbos barjeras, patirties neturėjimas, išteklių stoka); ➤ Patalpų NVO veikloms klausimas neišsprendžiamas daug metų. 	<p>savivaldybės gyventojams, tai aktyviai viešinti bendruomenėje;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktyviai didinti viešųjų paslaugų perdavimo NVO rodiklį; ➤ Pastebimai didinti savivaldybės NVO projektų finansavimo konkurso biudžetą. 	
URBANISTINIS PLANAVIMAS			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Visaginas - stipraus potencialo A kategorijos lokalinis centras (pagal 2030 LRBP) bei vienas iš svarbiausių Utenos regiono ekonominės socialinės plėtros centrų; ➤ Visagino savivaldybėje numatoma plėtoti vieną iš pagrindinių Utenos apskrities pramonės centrų, kuriame bus sukonzentruotas pramonės gamybinis potencialas; ➤ Kompoziciškai ir funkciškai gerai organizuota miesto struktūra, yra galimybė suformuoti atskirą pramonės zoną; ➤ Dideli želdynų plotai, gausūs rekreaciniai išteklių (Visagino ež., Drūkšų ež., miškai ir t. t.); ➤ Išvystyta susisiekimo komunikacijų sistema. ➤ Išvystyta inžinierinė infrastruktūra; ➤ Visagino savivaldybėje nėra LR Saugomų teritorijų įstatymu numatytų konservacinės, kompleksinės bei atkuriamosios apsaugos prioriteto teritorijų. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Valstybinės reikšmės miškai (miesto teritorijoje) ir IAE apsaugos zona riboja verslo ir rekreacinės infrastruktūros plėtros galimybes Miesto urbanizuoto kraštovaizdžio bendros erdvinės struktūros vieningumo, architektūros tapatumo ir savitumo mažėjimas; ➤ Urbanizuotų ir natūralių plotų santykio blogėjimas, užstatymo (nelaidžių dangų) plotų didėjimas, želdynų, atliekančių ekologinę kompensacinę funkciją, plotų mažėjimas; ➤ Pasenę/neaktualūs Savivaldybės bendrųjų planų sprendiniai; ➤ Neparengti miškotvarkos projektai; ➤ Ilgos Individualių namų kvartalo įrengimo procedūros; ➤ Nėra numatytų pagrindinių miesto aplinkos estetinio formavimo principų (Visagino architektūros kodo); ➤ Miesto mažosios architektūros ir rekreacinės infrastruktūros būklės blogėjimas; ➤ Miesto „plynlaukiai“ ir apleistos teritorijos. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Siekti, kad būtų priimti teisės aktai panaikinantys/sumažinantys IAE apsaugos zoną; ➤ Bendradarbiauti su Latvijos pasienio teritorijomis ir Daugpilio miestu, siekiant gerinti mobilumą; ➤ Apleistų (nenaudojamų) teritorijų konversija ir pritaikymas besikeičiantiems miestiečių poreikiams; ➤ Bemotorio transporto naudojimo populiarumo didėjimas. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Miesto urbanizuoto kraštovaizdžio bendros erdvinės struktūros vieningumo, architektūros tapatumo ir savitumo paradimas. Kraštovaizdžio degradavimas; ➤ Urbanizuotų ir natūralių plotų santykio blogėjimas, užstatymo (nelaidžių dangų) plotų didėjimas, želdynų, atliekančių ekologinę kompensacinę funkciją, plotų mažėjimas; ➤ Nepakankamai darnus gyventojų judumas; ➤ Netroliuojamas kolektyvinių sodų teritorijų Visagino priemiestyje konvertavimas į mažaaukščio gyvenamojo užstatymo rajonus.
TRANSPORTAS IR SUSISIEKIMAS			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Reguliarus ir dažnas susisiekimas viešuoju transportu su Ignalina, Vilniumi. Yra kelevinio geležinkelio transporto linija; ➤ Kompaktiškas Visagino miesto išplanavimas ir užstatymas leidžia lengvai pasiekti visus dažniausiai lankomus traukos objektus pėsčiomis; ➤ Efektyviai įrengtas gatvių tinklas ir retai pasitaikančios eismo spūstys; ➤ Nemokamas viešasis transportas; ➤ Mažas avaringumas, mažas sužeistųjų kelių eismo įvykiuose skaičius. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Per ilgas susisiekimo su didžiais miestais laiko ir atstumo santykis; ➤ Prastai išvystytas visuomeninis transportas savivaldybės vidaus teritorijoje ir su šalia besiribojančiomis savivaldybėmis; ➤ Prasta privažiuojamųjų kelių dangos kokybė, ypač už miesto teritorijų; ➤ Perpildyti automobiliais miesto daugiabučių gyvenamųjų kvartalų kiemai; ➤ Neišvystytos socialinio taksi paslaugos žmonėms su spec. poreikiais; ➤ Nebaigta išvystyti dviračių takų infrastruktūra, nėra susisiekimo su pramonės teritorija, IAE ir potencialiomis verslo teritorijomis, kuriose planuojama įrengti sklypus investuotojams; ➤ Mažai viešosios erdvės plėtrai. Nėra modernių parkavimo erdvių (parkų), nėra infrastruktūros el. automobilių, kitų ekologiškų transporto priemonių krovimui daugiabučių namų 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bendradarbiauti su AB „Lietuvos geležinkeliai“ dėl patogesnio susisiekimo; ➤ Planuoti 2021-2027 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą darnaus judumo priemonėms įgyvendinti; ➤ Pagal patvirtintą Visagino savivaldybės vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinę eilę 3 metams, iš anksto planuoti rangos darbus pirkimus ir pasiruošti jų vykdymui; ➤ Viešinti informaciją apie galimybes ne tik viešiesiems subjektams, bet ir privatiems vėžėjamas teikti paraišką dėl paramos gavimo aplinkos neteršiančių transporto priemonių įsigijimui. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Didėjančios transporto spūstys daugiabučių namų kiemuose; ➤ Geležinkelio transporto regresas, maršrutų atsisakymas dėl mažų ir nuostolingų kelevių srautų; ➤ Naujų aplinkosauginių reikalavimų didėjimas gali sudaryti situaciją, jog neatsiras vežėjų norinčių vykdyti viešojo transporto maršrutus; ➤ Gyventojų skaičiaus mažėjimas bei visuomenės senėjimas; ➤ Didėjantis eismo įvykių skaičius blogos būklės valstybinės reikšmės keliuose.

	kvartaluose, šaligatviai nusidėvėję ir nepritaikyti judėti neįgaliesiems.		
VANDENS TIEKIMAS, NUOTEKŲ TVARKYMAS			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Geros kokybės ir pakankami požeminio vandens ištekliai; ➤ Kompaktiškas infrastruktūros išdėstymas leidžia efektyviai vykdyti aptarnavimą ir teikti paslaugas; ➤ Aukšta UAB „Visagino energija“ personalo kvalifikacija ir ilgametė darbo patirtis; ➤ Skaitmenizuota paviršinių nuotekų tinklų duomenų bazė. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Paviršinių nuotekų infrastruktūros būklė Visagino savivaldybėje yra nepatenkinama; ➤ Neišnaudojamas nuotekų dumblo energinis potencialas dumblą perdirbti anaerobiniu būdu ir gaminti biodujas; ➤ Vandens tiekimo ir buitinių nuotekų tinklai yra susidėvėję ir modernizuotini; ➤ Nepakeistas Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planas. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimas; ➤ Veiklos plėtra diegiant naujas technologijas; ➤ Pasiūlymų teikimas dėl teisinio reglamentavimo. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ES ir Lietuvos aplinkosaugos politikos reikalavimų griežtėjimas; ➤ Mažėjantis geriamojo vandens vartojimas, naujų abonentų nebuvimas; ➤ Žaliavų ir kuro kainų didėjimas dėl ekstremalių situacijų ir nepaprastosios padėties.
ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Patvirtintas Visagino savivaldybės elektromobilių įkrovimo stotelių plėtros planas iki 2030 metų ir Visagino savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas iki 2030 metų; ➤ UAB „Visagino energija“ neturi konkurencijos šilumos tiekimo veikloje aptarnaujamoje teritorijoje; ➤ Kompaktiškai šilumos tiekimo infrastruktūros išdėstymas leidžia efektyviai vykdyti jos aptarnavimą; ➤ Visagino miesto atviro tipo šildymo sistema pertvarkyta į uždarą, o daugiabučiuose namuose seni elevatoriniai šilumos punktai buvo pakeisti į automatizuotus; ➤ Ignalinos atominės elektrinės teritorijoje yra vietų tinkančių statyti saulės elektrinių parkus. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepakankama atsinaujinančių energijos šaltinių infrastruktūros plėtra ir energijos panaudojimas; ➤ Lėtai įgyvendinama energijos efektyvumo didinimo programa; ➤ Gyventojai nėra motyvuoti įsigyti darnaus judumo priemonių (elektromobilių, paspirtukų ir kt.), nes mieste nepakanka įkrovimo aikštelių; ➤ Neekologiškas ir ekonomiškai neefektyvus viešasis transportas; ➤ Nepakankamas atsinaujinančių energijos išteklių viešajame sektoriuje ir namų ūkiuose vartojimas; ➤ Didelis elektros energijos suvartojimas viešųjų erdvių apšvietimui, įskaitant viešąsias teritorijas ir pastatus; ➤ Dėl prastos viešinio kompanijos praeityje, gyventojai nenori dalyvauti daugiabučių namų modernizavimo programoje. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elektrinės teritorijoje esančių elektros tinklų pralaidumas yra ypač didelis, todėl ši teritorija puikiai tinka naujiems galimiems energetikos projektams; ➤ Galimybė naudotis valstybės ir ES parama siekiant, kad šilumos energijos gamybai būtų naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai; ➤ Galimybė tapti elektros energiją gaminančiu vartotoju arba nutolusiu gaminančiu vartotoju. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žaliavų ir kuro kainų svyravimas; ➤ Butų savininkų neapsisprendimas modernizuoti daugiabučius gyvenamuosius namus; ➤ Gyventojai nesinaudos galimybe tapti gaminančiu arba nutolusiu gaminančiu vartotoju.
APLINKOS APSAUGA			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sukurta komunalinių atliekų tvarkymo sistema su ES aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkančiomis priemonėmis; ➤ Diegiamos atsinaujinančių energijos išteklių bei energijos vartojimo infrastruktūros priemonės; ➤ Investuojama į inžinerinę infrastruktūrą, taip gerinama vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų infrastruktūros būklė, atliepami klimato kaitos iššūkiai; ➤ Sumažėję šilumos energijos nuostoliai tinkluose, mažinant šilumos gamybos kaštus prisideda prie energijos išteklių vartojimo efektyvumo, taršos mažinimo; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepakankamas rodiklių susijusių su oro tarša ir tvaria aplinka didėjimas ➤ Neišplėtotą komunalinių atliekų tvarkymo sistema ➤ Didėjanti oro ir vandens tarša ➤ Neišplėtotą komunalinių atliekų surinkimo sistema ➤ Dyzelino naudojimas šilumos ir karšto vandens gamybai ➤ Lėtai vykdoma daugiabučių modernizavimo programa – atitinkamai reikalingi didesni pastatų šildymui skirtos šilumos energijos gamybos pajėgumai ➤ Nepakankamas atsinaujinančių ir alternatyvių energijos išteklių naudojimas 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Planuoti 2021-2027 m. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą atsinaujinančių energetikos išteklių ir atliekų tvarkymo sistemos, vandentvarkos ir nuotekų plėtrai savivaldybėje; ➤ Viešinti informaciją visuomenei apie Atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą namų ūkiuose. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Perėjimas prie ES taikomų aplinkos apsaugos normatyvų pareikalaus didelių kapitalo investicijų į aplinkos apsaugos reikalavimų įgyvendinimą; ➤ Galimas vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą atliekų turėtojams dėl per didelio sąvartyne šalinamų atliekų santykinio kiekio augimas; ➤ Didėjantis oro užterštumas dėl augančio automobilių srauto ir kitų taršos faktorių, lėtai augantis elektromobilių skaičius; ➤ Nepakankamas visuomenės sąmoningumas aplinkosaugos srityje.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Investuojama į ekologiškų viešojo transporto priemonių, elektromobilių įkrovimo stotelių plėtrą taip sprendžiant nepakankamai išvystytos elektromobilių įkrovimo infrastruktūros problemą. Atsiranda paskata gyventojams įsigyti daugiau elektromobilių. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Didelis automobilizacijos lygis, senas transporto priemonių parkas ir mažas elektromobilių skaičius 		
VIEŠASIS VALDYMAS			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gerai išvystytas interneto ryšys ir greitis mieste; ➤ Veikia WiFi taškai. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žemas skaitmeninių paslaugų gyventojams teikimo ir gyventojų naudojimosi jomis lygis visose srityse. Nepakankamas turimos IT įrangos kiekis (ne tik savivaldybės administracijoje, bet ir mokyklose, įstaigose, organizacijose, įmonėse); ➤ Žemas viešųjų paslaugų perkėlimo į el. erdvę lygis; ➤ Nepakankama įstaigų patirtis įgyvendinant IT projektus; ➤ Decentralizuoti viešųjų pirkimų procesai įstaigose ir vieningos informacinės sistemos nebuvimas neleidžia racionaliai planuoti ir naudoti viešųjų išteklių bei kontroliuoti viešųjų pirkimų; ➤ Visagino savivaldybė neturi suformuoto vientiso ir išskirtinio Visagino savivaldybės įvaizdžio, kuris išryškintų Visagino privalumus, patrauklumą bei taptų pagrindiniu atramos tašku siekiant pritraukti investicijas. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Didinti visuomenės įsitraukimą į viešojo valdymo procesus; ➤ Skatinti gyventojus tobulinti gebėjimus naudotis IRT; ➤ Plėtoti gyventojų įtrauktis į viešojo valdymo procesus formas (IT įrankių kūrimas, dalyvaujамasis biudžetas ir kt.); ➤ Skatinti (diegti) e. paslaugų (viešųjų ir administracinių) plėtrą, išmaniųjų ir moderniųjų technologijų plėtojimą panaudojant 2021-2027 m. Europos Sąjungos lėšas; ➤ Atverti savivaldybės duomenis, kurie skatintų kurtis verslus, kurti paslaugas, pritraukti investicijas; ➤ Diegti vieningas viešųjų pirkimų valdymo, išteklių planavimo sistemas; ➤ Didinti personalo, dirbančio viešajame sektoriuje motyvaciją, ugdyti kompetencijas, skatinti inovatyvų mąstymą; ➤ Standartizuoti valdymo procesus įstaigose, kuriant ir diegiant informacines sistemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mažėjantis gyventojų nusiuteikimas dalyvauti viešajame valdyme teikiant siūlymus; ➤ Mažėjantis seniūnaičių instituto vaidmuo; ➤ IT gebėjimų silpnėjimas senstant gyventojams.

IV. VISAGINO SAVIVALDYBĖS 2023–2030 M. VIZIJA IR PRIORITETAI

Savivaldybės plėtros vizija – tai idealus ateities paveikslas arba įsivaizduojama būklė, kuri gali būti pasiekta esant palankiausioms sąlygoms iki 2030 m.

Visagino savivaldybės vizija formuojama SSGG pagrindu, atsižvelgiant į miesto bendruomenės poreikius. Formuojant savivaldybės viziją:

- vertintos identifikuotos miesto problemos (aplinkos ir išteklių analizės dalis);
- atsižvelgiama į pabrėžtas stiprybes (aplinkos ir išteklių analizės dalis);
- išlaikytas vizijos aspektų tęstinumas.

Kartu stengtasi išlaikyti vizijos formuluotės tikslingumą, atitiktį gyventojų lūkesčiams. Norima pabrėžti Visagino savivaldybės išskirtinumą ir siekius, kad kiekvienam miesto gyventojui vizija taptų artima ir atpažįstama.

Visagino savivaldybės vizija:

~~1) VISAGINAS – INOVATYVIOS PRAMONĖS VYSTYMO CENTRAS SU PUKIAI IŠVYSTYTA VERSLO, AKTYVAUS POILSIO IR SPORTO INFRASTRUKTŪRA, KURIAME PATOGU DIRBTI, SAUGIAI IR SVEIKAI GYVENTI~~

~~2) VISAGINAS INOVATYVAUS VERSLO IR SOCIALINIŲ INOVACIJŲ VYSTYMO CENTRAS SU TVARIA INFRASTRUKTŪRA, KURIAME PATOGU GYVENTI, DIRBTI IR AUGTI~~

3) VISAGINAS 2030 – ŽALIAS, INOVATYVUS IR PATOGUS GYVENTI, DIRBTI IR AUGTI MIESTAS

ŽALIAS – „Miestas miške-miškas mieste“ taip galima apibūdinti Visaginą. Išanalizavus gautus gyventojų pasiūlymus, matyti, kad gyventojams yra aktualu, kad miestas ir toliau išliktų tvarus su gamta, kad jame būtų vystomos sveikatinimo trasos, dviračių takai, lauko erdvėse būtų įrengiamos vietos darbui, įgyvendinamos darnaus judumo priemonės, skatinančios tvarią ir darnią urbanistinę plėtrą.

INOVATYVUS – Išvystyta į inovacijas orientuota švietimo, mokslo ir verslo bendradarbiavimo ekosistema. Visagine kuriamos palankios sąlygos verslui, investuotojams ir talentams kurtis. Rengiamos bendradarbiystės erdvės, gerinama investicinė aplinka. Inovatyvių priemonių naudojimas padeda mieste užtikrinti švarią aplinką, plėtoti žiedinę ekonomiką ir žaliąją infrastruktūrą.

PATOGUS GYVENTI, DIRBTI IR AUGTI MIESTAS daugiatautiškas, atviras naujoms idėjoms, aktyvų visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą puoselėjantis miestas. Visaginas patrauklus mokytiis, dirbti, kurti šeimą – gyventi besikeičiančioje, bet saugioje aplinkoje. Miestas, įtraukiantis kartu svajoti, jungtis, kurti, drįsti, įgyvendinti, džiaugtis.

Visagino savivaldybės vizijai 2030 m. visiems aspektams matuoti taikomas vizijos pažangos vertinimo rodiklis

2020 m. Visagino savivaldybės gyvenimo kokybės indekso reikšmė – 0,53.	2030 m. Visagino savivaldybės gyvenimo kokybės indekso reikšmė –0,55
--	--

Vizijai įgyvendinti nustatomi 3 prioritetai:

I PRIORITETAS. KONKURENCINGO VERSLO SKATINIMAS IR VIETINĖS EKONOMIKOS TVARI PLĖTRA

II PRIORITETAS. SOCIALINĖS GEROVĖS KŪRIMAS, SUMANIAI, PAŽANGIAI, BESIMOKANČIAI, MODERNIAI IR LAIMINGAI BENDRUOMENĖI

III PRIORITETAS. TVARUS, SUBALANSUOTAS SAVIVALDYBĖS APLINKOS VYSTYMAS IR PLĖTRA